Stuk **15** (2000-2001) – Nr. 6-H

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

6 december 2000

ONTWERP VAN DECREET

houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001

BELEIDSBRIEF

Onderwijs en Vorming
Beleidsprioriteiten 2000-2001

BELEIDSBRIEF

Wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid
Beleidsprioriteiten 2000-2001

BELEIDSBRIEF

Economie
Beleidsprioriteiten 2000-2001

BELEIDSBRIEF

Werkgelegenheid
Beleidsprioriteiten 2000-2001

BELEIDSBRIEF

Landbouw
Beleidsprioriteiten 2000-2001

VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitgebracht door de heer André Van Nieuwkerke aan de Commissie voor Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heer Julien Demeulenaere, mevrouw Claudine De Schepper, de heren André Moreau, Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, mevrouw Marleen Van den Eynde ;

de heren Lucien Suykens, André Van Nieuwkerke ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Kris Van Dijck.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke,

mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys, Cis Schepens ;

de heer Jean Geraerts, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem ;

de heren Jan Van Duppen, Robert Voorhamme ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

Zie :

12-A (1999-2000)
– Nr. 1 : Advies van de SERV over het begrotingsbeleid 2001 van de Vlaamse Gemeenschap

13 (2000-2001)
– Nr. 1-A tot C : Toelichtingen

14 (2000-2001)
– Nr. 1 : Ontwerp van decreet
– Nr. 2 : Amendementen

15 (2000-2001)
– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen + Errata bij de bijlagen
– Nrs. 2 tot 5 : Amendementen
– Nr. 6-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
– Nr. 6-B : Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
– Nr. 6-C : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
– Nr. 6-D : Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport
– Nr. 6-E : Verslag namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
– Nr. 6-F : Verslag namens de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken
– Nr. 6-G : Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

16 (2000-2001)
– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

Zie ook :

443 (2000-2001)
Nr. 1 : Beleidsbrief

452 (2000-2001)
Nr. 1 : Beleidsbrief

454 (2000-2001)
Nr. 1 : Beleidsbrief

457 (2000-2001)
Nr. 1 : Beleidsbrief

460 (2000-2001)
Nr. 1 : Beleidsbrief

INHOUD

Blz.

DEEL I : ONDERWIJS

I. Inleidende uiteenzetting door de mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming 7

1. Macro-evolutie van de onderwijsbegroting 7
2. Problematiek vorige CAO's en komende CAO VI 7
3. Werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs 9
4. Andere elementen uit het programmadecreet 10
5. Herwaardering lerarenambt 10
6. ICT en nieuwe media 11
7. Hogescholen 12
8. Levenslang Leren 12

II. Algemene bespreking 13

1. De intenties van de beleidsbrief 13
2. De middelen voor onderwijs 14
3. Aantrekkelijker maken van het leerkrachtenberoep en CAO VI 16
4. Infrastructuur 18
5. Studie objectieve verschillen 19
6. Netoverschrijdende samenwerking 19
7. Gelijke kansenbeleid 21
8. Participatie 23
9. Kwaliteitszorg en –bewaking optimaliseren 24
10. De integratie van nieuwe media in het onderwijs 24
11. Hoger onderwijs 26
12. Levenslang leren 27
13. Brussel en de Vlaamse Rand 28
14. Andere (Drugspreventie op school, Schaalvergroting) 28

III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemmingen 29

A. Decreetsbepalingen 29
B. Begrotingstabel 29

DEEL II : WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGISCH INNOVATIEBELEID

I. Toelichting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, mede namens de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media 43

II. Algemene bespreking 45

1. De middelen voor wetenschapsbeleid en de versnippering van de bevoegdheden .. 45
2. De basisfinanciering en het evenwicht tussen het onderzoek op initiatief van de vorser en het onderzoek waarvan de opdrachtgever het onderwerp bepaalt 46
3. Wetenschapsvoorlichting 49
4. De werking van de interfacediensten 49
5. Het technologisch basisonderzoek 50
6. Het beleidsvoorbereidend onderzoek 50
7. De collectieve electronische infrastructuur 50

III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemmingen 51

A. Decreetsbepalingen 51
B. Begrotingstabel 51

DEEL III : MIDDENSTANDSVORMING

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, namens de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media 52

II. Algemene bespreking 52

III. Artikelsgewijze bespreking en indicatieve stemmingen 54

A. Decreetsbepalingen 54
B. Begrotingstabel 54

DEEL IV : BEROEPSOPLEIDING

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, namens de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme 55

II. Algemene bespreking 56

III. Bespreking van de begrotingstabel en indicatieve stemming 57

DEEL V : LANDBOUWVORMING

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, namens mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw 58

II. Algemene bespreking 59

III. Bespreking van de begrotingstabel en indicatieve stemming 60

BIJLAGEN

Bijlage I-1 Overzicht van de gecumuleerde kosten van diverse begrotingsinitiatieven onderwijs 63
Bijlage I-2 Overzicht van de gecumuleerde kost van CAO V – 1999-2000 65
Bijlage I-3 Evolutie Vlaamse onderwijsbegroting 67
Bijlage I-4 Franstalig onderwijs faciliteitengemeenten 71
Bijlage I-5 Overzicht van de opleidingen Open Universiteit 76
Overzicht verkochte modulen academiejaar 1999-2000 78
Overzicht aantal modules, opgesplitst per studiecentrum 79
Bijlage I-6 Ontwikkelingssamenwerking en onderwijs : overzicht van de projecten 81
Bijlage I-7 Stand van zaken uitvoering decreet van 1 december 1998 betreffende de Centra voor Leerlingenbegeleiding 87
Bijlage I-8 Internationaal beleid – stand van zaken 95
Bijlage I-9 Onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek : overzicht lopende projecten 1994-2000 103
Bijlage I-10 Stand van zaken time-outprojectwerking en projecten i.s.m. welzijn 111
Bijlage II-1 Overzicht van de gecumuleerde kost van diverse begrotingsinitiatieven wetenschapsbeleid 113

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid heeft de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001 besproken tijdens zijn vergaderingen van 16, 21, 22, 23 en 30 november 2000.

Het verslag over de aangelegenheden waarvoor de Commissie bevoegd is, bevat vijf delen :

I. Onderwijs, materie waarvoor mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, bevoegd is ;

II. Wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid, materie waarvoor mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, en de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, bevoegd zijn ;

III. Middenstandsvorming, materie waarvoor de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, bevoegd is ;

IV. Beroepsopleiding, materie waarvoor de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, bevoegd is ;

V. Landbouwvorming, materie waarvoor mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, bevoegd is.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming trad bij de toelichting en de bespreking van de respectievelijke materies op namens de respectievelijk bevoegde ministers.

DEEL I : ONDERWIJS

De begroting onderwijs werd besproken in samenhang met de beleidsbrief Onderwijs en Vorming, Beleidsprioriteiten 2000-2001 (Stuk 460 (2000-2001) – Nr. 1) en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2001, Hoofdstuk IV – Onderwijs (Stuk 463 (2000-2001) – Nr. 1).

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW MARLEEN VANDERPOORTEN, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS EN VORMING

De minister wil bij de toelichting van de begroting voor 2001 niet exhaustief alle deelcomponenten van de begroting onderwijs voorstellen. Zij verwijst daartoe naar de tekst van de toelichtingen bij de verscheidene programma's (Stuk 13 (2000-2001) – Nr. 1-C).

De minister licht de volgende inhoudelijke elementen van de onderwijsbegroting verder toe :

– macro-evolutie van de onderwijsbegroting ;

– problematiek van de CAO's uit het verleden en komende CAO VI ;

– werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs ;

– facetten van de herwaardering van het lerarenambt ;

– ICT en de nieuwe media ;

– elementen van het programmadecreet die in de vorige onderdelen nog niet aan bod zijn gekomen ;

– hogescholen ;

– levenslang leren.

De toelichting omtrent het herstructureringsfonds voor de universiteiten is terug te vinden bij het Deel II Wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid (infra).

1. Macro-evolutie van de onderwijsbegroting

Een klassieke vraag bij de onderwijsbegroting is volgens de minister of de stijging voldoende groot is of niet.

Op basis van de gegevens van de begroting onderwijs – zonder het wetenschappelijk onderzoek van het programma 71 – gaat het om een stijging van 12,7 miljard frank of 4,86 percent. In dit bedrag zit weliswaar een transfer van 600 miljoen frank voor het PC/KD-project, afkomstig uit Wetenschapsbeleid en ongeveer 840 miljoen frank uit het departement Welzijn. Dit laatste bedrag was nodig om de hervorming naar de CLB's te finaliseren. Na uitzuivering van deze bedragen, blijft er een netto stijging van ongeveer 4,26 percent.

Belangrijker in deze oefening is de voorstelling van de begroting op een inflatiegezuiverde wijze. Op die manier komt men tot een reële stijging van 3,28 percent. Als men hier de middelen voor PC/KD (Wetenschapsbeleid) en voor de CLB's (Welzijn) van aflaat, is er een reële stijging van ongeveer 2,75 percent.

Als men de initiële begrotingen 2000 en 2001 samenvoegt, komt men tot een reële stijging op 2 jaar van ongeveer 4,75 percent. Bij het hanteren van een identieke vergelijkingsbasis over de voorbije legislatuur 1996-1999, komt men over een periode van vier jaar aan ongeveer 4 percent, wat neerkomt op 1 percent per jaar.

Ongetwijfeld zullen met deze bijkomende middelen niet alle behoeften van het onderwijs kunnen worden gedekt. Dit is vanuit theoretisch standpunt wellicht onmogelijk. Het is duidelijk dat de begroting van onderwijs in een opwaartse trend zit.

2. Problematiek vorige CAO's en komende CAO VI

De minister wijst er voorafgaandelijk op dat het afsluiten van de CAO-overeenkomsten op meerdere niveaus gebeurt met budgettaire repercussies voor het onderwijs als gevolg. Een voorbeeld hiervan is de laatste intersectoriële CAO waarbij het vast gedeelte van het vakantiegeld en de eindejaarspremie met 1000 frank en het variabel gedeelte van het vakantiegeld met 0,1 percent werd verhoogd.

De totale kostprijs voor deze schijnbaar kleine operatie bedraagt 383 miljoen frank.

De onderwijs-CAO IV, afgesloten op 1 april 1999, die betrekking heeft op de jaren 1997-1998, zal nog budgettaire effecten hebben tot en met 2005. De voornaamste maatregel die hieronder valt, is het optrekken van de wedde van onderwijzer naar het niveau van regent. Hiermee hangen nog een aantal andere elementen samen zoals de wedde van de directeur basisonderwijs, de verhoging van de weddeschaal van studiemeester naar het niveau 345 enz. Jaarlijks betekent dit een bedrag van ongeveer 675 miljoen frank, dat cumulatief aan de loonmassa voor voornamelijk het basisonderwijs wordt toegevoegd. De totale jaarlijkse recurrente kostprijs bedraagt 4,1 miljard frank.

De onderwijs-CAO V, afgesloten op 23 mei 2000, die betrekking heeft op de jaren 1999-2000, zal budgettaire effecten hebben tot en met 2004. In deze CAO zijn een geheel van maatregelen begrepen die betrekking hebben op de TBS in de hogescholen, de bijkomende werkingsmiddelen in het basisonderwijs, diverse herwaarderingsmaatregelen voor de leerkracht, de intrekking van de besparing van 2,5 percent enz. In totaal bedraagt de jaarlijkse recurrente kostprijs van deze CAO 5.065,0 miljoen frank.

Naast de normale mechanismen van de onderwijsbegroting zoals de indexering van de lonen, de evolutie van het aantal BFT's, enz... betekenen beide voorgaande CAO's een belangrijke inspanning voor het onderwijs in Vlaanderen.

Wie een vergelijking maakt tussen de CAO's uit het verleden en de CAO V zal volgens de minister moeten erkennen dat, naast de meer 'klassieke' elementen met betrekking tot het personeelsbeleid, meer en meer inhoudelijke beleidselementen voortvloeiend uit het regeerakkoord worden ingeschreven.

Deze weg wordt verder bewandeld met de onderhandelingen die worden gevoerd rond de CAO VI die slaat op de periode 2001-2002. Alleen al de slotpassus van CAO V gaf het hoofdthema aan voor de nieuwe te onderhandelen CAO. De minister haalt het volgende citaat uit deze slotpassus aan : "Bij de besprekingen van de CAO VI voor 2001-2002 zal het accent liggen op de vermindering van de taakbelasting, het comfort, de kwaliteit en de herwaardering van het lerarenberoep" (einde citaat).

De besprekingen voor CAO VI verlopen, aldus de minister, in werkgroepen over vooraf met de vakbonden vastgelegde themata. Die zijn : de aanwendingspercentages, de paramedici, het ondersteunend personeel, de toepassing van de wet op het Welzijn, het MVD-personeel en de verlofstelsels in de hogescholen. De sfeer in deze werkgroepen was goed, maar dit wil niet zeggen dat er steeds over de verschillende onderwerpen consensus was. Er was volgens haar wel een voldoende basis aanwezig om een consensus over die onderwerpen te bereiken.

Het was haar bedoeling om na 1 november 2000 een stand van zaken op te maken en de Vlaamse regering te informeren, ook over de financiële consequenties. Zij had hierover al contacten gehad met de minister-president bij het politieke overleg bij de opmaak van de begroting 2001.

Door de vakbonden is er op 6 november een ultimatum gesteld waarbij er geëist werd dat er duidelijkheid zou komen over hun looneisen, en meer bepaald de verhoging van minimum 3 percent. Deze 3 percent is lineair en de andere elementen moesten er bovenop komen. In CAO V was aangegeven binnen welke context er over de loonproblematiek kon onderhandeld worden. Eén en ander was gekoppeld aan een akkoord op de herziening van de financieringswet. Het akkoord is er, maar de wet nog niet.

Daarenboven moet de discussie over de lonen met alle beschikbare gegevens gevoerd worden. Alle ernstige verloningsstudies onderscheiden het volgende : het basissalaris ; de eventuele variabele verloning (premies e.d.) ; de extra-salariële verloning (bvb. verzekeringen) ; immateriële voordelen (vastheid van de betrekking, nabijheid werk-thuis, flexibiliteit van de uren, verlofregeling) ; pensioen. Het geheel van deze elementen vormt de "totale renumeratie". Ook in de studie van de Vlaamse Gemeenschap voor haar ambtenaren werd de totale renumeratie en elk van de componenten onderzocht.

In de voorstellen van de minister zou middels een studie, op te leveren tegen 1 april 2001, het nodige materiaal worden aangereikt. Een dergelijke studie voor onderwijsverloningen bestaat niet in België of Vlaanderen. De enige haar bekende documentatie is de enquête die in 1999 werd uitgevoerd door Luc Sels en Bert Overlaet waaruit bleek dat onderwijs niet slecht scoorde. Aan deze studie is de voorbije dagen uitgebreid aandacht besteed.

Op basis van een voorstel van de overheid hebben de vakbonden op 10 november afgehaakt. Zij wensten engagementen en bedragen van de overheid inzake verloning. De Vlaamse regering wenste

dergelijke engagementen voorlopig niet te nemen. De Vlaamse regering had op basis van gegevens waarover al besprekingen waren gevoerd in werkgroepen, een voorstel geformuleerd over de verhoging van het lescomfort voor de leerkrachten en dit voor een jaarlijkse kostprijs op kruissnelheid van 4,7 miljard frank.

Het gaat in deze voorstellen voor een deel om het stopzetten van de bezuinigingsvoorstellen van de vorige regering, zoals bijvoorbeeld bij het ondersteunend personeel. De maatregelen met betrekking tot de lestijden zijn nieuw. De vorige Vlaamse regeringen hebben sinds het totstandkomen van het mechanisme nooit de 100 percent toegekend. In het voorstel worden uren deels op een lineaire basis en deels op een projectmatige basis toegekend aan scholen en schoolgemeenschappen. Het is duidelijk dat zonder een akkoord over het geheel, dus inclusief de lonen, deze initiatieven niet worden uitgevoerd. Langs syndicale zijde worden acties aangekondigd onder de vorm van stakingen. Intussen wordt het voorstel gecommuniceerd met zoveel mogelijk betrokkenen die ook via e-mail kunnen reageren.

3. Werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs

Met betrekking tot de werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs werden de voorbije jaren meerdere initiatieven genomen. Zij kunnen als volgt worden samengevat : uitvoering van de Polder/Tivoli-akkoorden, zoals zij werden verankerd in de decreten basis- en secundair onderwijs, en de verhoging van de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs in de begrotingen 2000 en 2001. Voor 2001 werd, naast wat reeds was afgesproken in het Polder- en het Tivoli-akkoord, een bedrag van 250 miljoen frank supplementair toegevoegd.

Concreet werd cijfermatig per leerling in de voorbije jaren, zowel door de vorige als de huidige regering, het volgende traject afgelegd. In het gesubsidieerd basisonderwijs is het bedrag per leerling geëvolueerd van 9.900 frank in 1996 – het bedrag werd geïndexeerd op het niveau 2001 – naar ongeveer 17.000 frank in 2001. Deze inspanningen waren noodzakelijk om de leefbaarheid van het gesubsidieerd basisonderwijs verder te garanderen. Naar elke onderwijspartner toe is het belangrijk om te stellen dat het hier gaat om een stijging van afgerond 70 percent. Het gemeenschapsonderwijs is, na een achteruitgang qua bedrag, gestabiliseerd rond de 30.000 frank per leerling.

Voor het secundair onderwijs, waar een technisch minder moeilijk mechanisme wordt gehanteerd om tot een juiste allocatie van de middelen te komen, zit men momenteel aan een verhouding van 100 percent gemeenschapsonderwijs versus 61 percent gesubsidieerd onderwijs. Ten opzichte van 1997, dus het jaar vóór de aanvang van het decreet secundair onderwijs, is er een stijging van de middelen voor het gesubsidieerd onderwijs van 15,6 percent.

Vervolgens verwijst de minister naar de studie omtrent de objectieve verschillen. In de loop van januari 2000 heeft de commissie een bespreking van het bestek gehad. Dit bestek werd, na de aanpassingen gevraagd in deze commissie, gepubliceerd. De studie werd toegewezen aan de firma Deloitte & Touche. In de loop van het voorjaar 2001 kan het eindresultaat worden verwacht. Op basis van deze resultaten zullen dan conclusies moeten worden getrokken.

De stand van zaken van dit onderzoek kan als volgt worden samengevat. Uit de databanken van het departement Onderwijs werd een representatieve steekproef getrokken van 650 scholen : 250 basis- en 400 secundaire scholen. Uit dit staal werd in september en oktober 2000 een proefbevraging georganiseerd bij een twintigtal testscholen, aangevuld met een schoolbezoek door de onderzoeksgroep voor verdere verfijning.

Vanaf deze week wordt gestart met de schriftelijke bevraging van de volledige schoolsteekproef. Hierbij is het nuttig te vermelden dat men met het onderzoeksteam is overeengekomen dat elke deelnemende school feedback krijgt over het individueel resultaat van de bevraging en de positionering ten opzichte van het gemiddelde van de steekproefscholen. Deze terugkoppeling is een zeer belangrijke 'incentive' voor deelname en levert de participanten belangrijke beheersinformatie op i.v.m. hun financiële structuur en organisatie.

In het programmadecreet staat een bepaling om oneigenlijke effecten in het secundair onderwijs weg te werken. Voor het onderdeel secundair onderwijs had de minister in haar toelichting vorig jaar gewezen op de mogelijke oneigenlijke effecten van het mechanisme in geval van een verschillende evolutie van het leerlingenaantal in het gesubsidieerd onderwijs en het gemeenschapsonderwijs. Het is immers zo dat bij een sterkere daling van het gemeenschapsonderwijs de middelen voor het gesubsidieerd onderwijs sterker toenemen dan wat oorspronkelijk de bedoeling was van het decreet secundair onderwijs. Ook naar het begrotingsjaar 2001 deed zich een dergelijke situatie voor. Om dit

te vermijden werden een aantal artikels aangepast waarbij een correctiemechanisme werd ingesteld.

4. Andere elementen uit het programmadecreet

Naast de elementen rond de werkingsmiddelen die werden vermeld in het programmadecreet, wenst de minister de aandacht te vestigen op artikel 16. Dit artikel heeft tot doel bepaalde oneigenlijke opsplitsingen in het basisonderwijs te voorkomen. Door deze methodiek ontving een afgesplitste school een directieambt en een lestijdenpakket berekend volgens het aantal leerlingen per 1 oktober. De oorspronkelijke school, waarvan de afsplitsing gebeurde, behield haar directieambt en een lestijdenpakket gebaseerd op het oorspronkelijke leerlingenaantal per 1 februari. Men telde een groep leerlingen dus tweemaal. Lonen en werkingsmiddelen zijn er volgens de minister voor de leerlingen en niet omgekeerd.

Het daaropvolgende schooljaar valt men terug op het "normaal" berekende urenpakket op basis van de telling per 1 februari voor de twee scholen. Dit leidt dan in het daaropvolgende jaar tot het ontslag van de personeelsleden aangeworven door de bijkomende uren. Dit getuigt geenszins van een goed personeelsbeheer, naast een factuur die als een afschuwelijk derde betalerssysteem wordt gedragen door de overheid. Het grote effect van de vroegere decretale mogelijkheid zit in het eerste jaar van de toepassing. Dit zou leiden tot een meerprijs van 325 miljoen frank in het begrotingsjaar 2001.

Daarenboven staat het haaks op de algemene beleidsfilosofie om te streven naar grotere eenheden in het basisonderwijs. Dit wil niet noodzakelijkerwijze zeggen minder vestigingsplaatsen, maar om tot een permanente kern voor de administratieve ondersteuning in uitvoering van de CAO V te komen, moet men verdere opsplitsingen van bestaande scholen in kleinere entiteiten vermijden. Deze maatregel is ingegaan op 1 september 2000 en werd meegedeeld aan de scholen. De maatregel moet dan ook zo snel mogelijk decretaal worden onderbouwd.

Een tweede punt in het programmadecreet betreft de problematiek van de infrastructuur. Hierbij worden de middelen vastgelegd voor de jaren 2000 en 2001. In het programmadecreet bij de begroting 2000 was dit gebeurd voor de hogescholen en de universiteiten.

De middelen van het leerplichtonderwijs worden slechts voor 2 jaar vastgelegd. Er is enerzijds de studie van de objectieve verschillen, maar anderzijds ook de wijze waarop momenteel de middelen worden verstrekt. Over het eerste heeft de commissie reeds meermaals van gedachten gewisseld. Een ander probleem heeft eerder te maken met de grote "encours" aan vastleggingen bij de DIGO. Dit zijn alle vastleggingen die op het einde van een begrotingsjaar geregistreerd zijn, maar waarvoor er nog geen betalingen zijn uitgevoerd. Het gaat om engagementen naar v.z.w.'s of gemeenten en provincies waarvan het concrete bouwdossier nog niet of slechts zeer gedeeltelijk is opgestart.

De komende jaren zullen voor deze engagementen normaliter de nodige betalingskredieten moeten worden voorzien. Op het einde van dit begrotingsjaar zal deze "encours" voor het vrij en het officieel gesubsidieerd onderwijs meer dan 20 miljard frank bedragen. Men kan aan de hand van de betalingskredieten zien wat het trage niveau van uitvoering is. De redenen hiervoor zullen ongetwijfeld ruimer aan bod komen in de studie over de objectieve verschillen, maar hebben ook te maken met de procedure.

Men kan zich de vraag stellen of het huidig beheersinstrumentarium nog wel beantwoordt aan de noodzakelijkheden inzake scholenbouw. Eenzelfde problematiek doet zich voor bij het Gemeenschapsonderwijs waar er een substantiële achterstand is in de uitvoering van het eigen investeringsprogramma.

Voor sommige onderdelen werd geopteerd om ze niet onder te brengen in het programmadecreet. Het gaat om meer organieke regelingen. Een voorbeeld hiervan is de structurele reductie van de financiering van de Hogere Zeevaartschool en de herschikking van deze middelen naar initiatieven inzake het hoger kunstonderwijs. De gehele problematiek kan men terugvinden in het decreet op het tertiair onderwijs. Dit ontwerp van decreet bevindt zich momenteel bij de Raad van State en zal tegen het einde van dit kalenderjaar of begin 2001 in het Vlaams Parlement worden neergelegd.

5. Herwaardering lerarenambt

De minister licht toe dat een aantal elementen m.b.t. de herwaardering van het lerarenambt verwerkt zijn in de begroting 2001.

Ten eerste is er de vervangingspool. Die moet worden geëvalueerd en aan de kinderziektes moet worden verholpen. De pool biedt mogelijkheden aan scholen om de druk van de vervangingen van zieke leerkrachten niet verder te laten toenemen. Momenteel voert men een verdere kwaliteitscon-

trole door van de pool. Vermoedelijk komt er door de natuurlijke evolutie rond 20 november 2000 een nieuwe aanvulling van de pool. De administratie werkt, zoals aangekondigd, aan een evaluatieplan waarbij zowel de inrichtende machten, de vakbonden en de consumenten – dus de directies en de poolleden zelf – worden betrokken.

Ten tweede meldt de minister dat in het verleden de overuren minder werden gehonoreerd. Door het betreffende decreet is de verloning verbeterd. Voor overwerk of bijbetrekking is de betaling gekoppeld aan een bedrag dat samen met de anciënniteit van de leerkracht evolueert. In vergelijking met 1999 is het aantal weekuren gestegen met 150 percent. Het aantal weekuren overuren bedraagt viermaal zoveel als in 1999. Dit geeft de situatie weer op 15 oktober 2000. De leerlingen halen daarenboven het grootste voordeel uit deze maatregel omdat het aanbod verzekerd wordt.

Op de derde plaats vermeldt zij het onderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs dat werd opgestart in het schooljaar 1998-1999. Het gaat om leerlingen die geen volledig jaar in de Nederlandse taal hebben genoten. Voor het begrotingsjaar 2001 staat 242 miljoen frank ingeschreven. In het basisonderwijs, dat op een totaal andere wijze functioneert op dit vlak, blijft het bedrag constant.

Voor het onderwijsvoorrangsbeleid is er in 2001 een toename met 43,5 miljoen frank en voor zorgverbreding bedraagt dit 180 miljoen frank in meer. In zijn totaliteit gaat het om bedragen van respectievelijk 828 miljoen frank en 998,7 miljoen frank. Zij wil er de aandacht op vestigen dat de middelen voor onderwijsvoorrang- én zorgverbredingsbeleid de komende jaren verder zullen toenemen met het doel een dualisering van de samenleving blijvend te bestrijden. Vooral via onderwijs en vorming wordt een sleutel aangeboden om de toekomst beter gewapend aan te pakken.

Los van de uitbouw van bestaande initiatieven zijn er de projecten zoals de scholen met bijzondere noden in het secundair onderwijs (ook een uitvoering van CAO V), de startbanen 'preventie van antisociaal gedrag op school', de projecten voor basisscholen in de Vlaamse Rand- en Taalgrensgemeenten.

Eén van de vragen gesteld in de commissie had betrekking op de verdere uitbouw van het geïntegreerd project "Voorrangsbeleid Brussel". Oorspronkelijk was dit project gestart voor een 35-tal Brusselse basisscholen. Het is de bedoelding om dit vanaf het schooljaar 2001-2002 uit te breiden naar alle basisscholen van het Brusselse Gewest. De middelen hiervoor staan ook ingeschreven op een aparte basisallocatie.

Als vierde punt geeft zij aan dat het geheel van deze maatregelen, na een discussie in de commissie, moet leiden tot een nieuw decreet op het gelijke kansenbeleid, wat één van de doelstellingen is van haar beleid. Het moet de bedoeling zijn om te komen tot een rechtsbescherming over de niveaus heen, de integratie van de middelen in een zorgenpakket voor scholen, de toewijzing op basis van school-, leerling- en buurtgebonden criteria.

De nieuwe methodiek kan niet tot gevolg hebben dat de planlast verder wordt verhoogd, eerder het tegendeel. Het moet veel minder gaan om de controle op de aanwendingsplannen via een commissie ex ante, maar om een controle op de aanwending en de resultaten van elk project.

Tenslotte is er de opstartfase van het modulair stelsel in het BSO. Voor de meerkosten die hieruit voortvloeien is er een bedrag van 80 miljoen frank ingeschreven.

6. ICT en nieuwe media

In uitvoering van de Top van Lissabon moet het onderwijs overgaan tot het realiseren van de conclusies van deze conferentie. Deze conclusies omvatten doelstellingen m.b.t. het versneld invoeren van ICT in het onderwijs.

Door de vorige regering was een plan opgezet rond de introductie van computers in het onderwijs, PC/KD genaamd. De middelen hiervoor zijn in twee fasen, nl. bij de begroting 2000 en 2001, overgeheveld van wetenschapsbeleid naar onderwijs. Het zijn in de praktijk nooit middelen geweest die inhoudelijk bestemd waren voor wetenschapsbeleid. Dit project moet onverminderd worden verder gezet. In zijn totaliteit is er tijdens de periode 1998-2000 een bedrag geïnvesteerd van 1,9 miljard frank. Daarenboven injecteren scholen vanuit de eigen werkingsmiddelen in de aankoop van hard- en software.

De operationalisering van de Regionale Expertisenetwerken (REN) is in de praktijk niet eenvoudig gebleken. De minister hoopt dat de Vlaamse regering haar voorstel groen licht geeft waarna één en ander kan van start gaan.

Daarnaast is er in de begroting 2001 een bijkomend bedrag voorzien van 340 miljoen frank. Over

de aanwending van deze middelen moet er nog verder overleg gebeuren. Er doen zich meerdere mogelijkheden voor :

– upgrading van het materiaal aangekocht met PC/KD middelen ;

– verhoging van de doelstellingen of uitbreiding van de niveaus – bvb. kleuters – die aan de basis lagen van PC/KD ;

– tegemoetkoming aan de leerkrachten (of voor een aantal) voor het aanschaffen van een PC en/of een goedkope I-line.

7. Hogescholen

Voor de hogescholen waren er in 2000 twee hoofdproblemen, namelijk de kosten van de TBS 55+ en de infrastructuur. Voor beide problemen werden in respectievelijk de initiële begroting 2000 en bij de begrotingscontrole 2000 de nodige middelen voorzien. Het akkoord wordt in 2001 consequent uitgevoerd.

Naar de toekomst toe werden aan de Vlhora voorstellen gevraagd inzake de optimalisatie van het onderwijsaanbod en de financiering. Beide voorstellen van deze koepelorganisatie zullen de minister in december worden toegelicht. Zij zal hierover dan een beslissing nemen en desgevallend eigen voorstellen formuleren indien de opties van de Vlhora onvoldoende ver gaan.

Een belangrijk onderdeel in de uitvoering van het regeerakkoord is het optrekken van de sociale toelagen van de hogeschoolstudenten naar het vergelijkbare niveau met dat van de universiteiten. Vorig begrotingsjaar was er een stijging van 500 frank/student, voor het begrotingsjaar 2001 is er een bijkomend bedrag voorzien van 1000 frank/student. Vanaf 2001 zitten we afgerond aan 6000 frank per hogeschoolstudent ; voor de universiteiten bedraagt dit gemiddeld iets minder dan 10.000 frank.

Samenhangend met de problematiek van de sociale toelagen en zowel voor universiteiten en de hogescholen zijn er de studiebeurzen. Er is in de begroting 2001 voorzien in een verhoging van 200 miljoen frank. Over de aanwending van deze middelen moet nog een beslissing worden getroffen. Leidraad in de beslissingen die hierover moeten getroffen worden is de studie van het HIVA en de Universiteit Gent. Eén van de conclusies is de volgende : "Alleszins blijkt dat de stelling dat de inkomensgrenzen in het toelagestelsel te laag zijn niet op te gaan. Onze bevinding dat veel potentieel toelagegerechtigden toch niet voortstuderen suggereert eerder dat de huidige studietoelagen wellicht ontoereikend zijn als aanmoediging. M.a.w. niet de inkomensgrenzen maar de studietoelagen zelf zouden moeten opgetrokken worden.".

8. Levenslang Leren

Een van de belangrijke items van deze regering is het stimuleren en het bieden van kansen voor het levenslang leren. Deze bevoegdheid is vandaag verdeeld over meerdere ministers, maar dit moet in de nabije toekomst leiden tot een meer geïntegreerd beleid.

Een eerste component wordt gevormd door het OSP, het onderwijs voor sociale promotie. Beter zou zijn in de toekomst nog enkel te spreken over het volwassenenonderwijs. Het decreet op het volwassenenonderwijs heeft een aantal herstructureringen mogelijk gemaakt die geleid hebben tot een substantiële schaalvergroting in deze sector. De Vlaamse regering heeft het voorbije schooljaar de nodige uitvoeringsbesluiten principieel goedgekeurd. Die leiden in de loop van dit schooljaar tot bijkomende uitgaven. Het gaat om de zgn. uitvoeringsbesluiten 9 en 10 die resp. 24 en 100 miljoen frank bijkomend op kruissnelheid kosten. Het gaat om de uitvoeringsbesluiten m.b.t. de bekwaamheidsbewijzen en de omkadering op het vlak van het bestuurlijke en ondersteunende functies.

Het is de bedoeling om het nodige decretale werk te verrichten voor de integratie van het HOKT-OSP in het tertiair onderwijs. De effectieve ingangsdatum van de operatie zou het academiejaar 2002-2003 zijn. Een dergelijke operatie heeft maar kans op slagen wanneer ze wordt gecombineerd met de noodzakelijke flexibilisering van de leerwegen.

Beleidsmatig en in de context van de toekomstige integratie van het levenslang leren is het de bedoeling om zo snel mogelijk afstemming te hebben tussen de verschillende onderwijsvormen binnen onderwijs.

De volgende voorbeelden illustreren dit :

1) het tweedekansonderwijs dat vanaf het schooljaar 2000-2001 zelf diploma's kan uitreiken, zal nu ook zijn leerplannen afstemmen op de eindtermen van het voltijds secundair onderwijs ;

2) in de loop van dit schooljaar is er op experimentele basis gestart met het modulair stelsel in het

beroepssecundair onderwijs. De vlotte overgang tussen het modulair stelsel in het BSO en het bestaande modulaire stelsel in het volwassenenonderwijs moet een bijkomende bijdrage leveren om de niet gekwalificeerde uitstroom van jongeren te reduceren.

II. ALGEMENE BESPREKING

1. De intenties van de beleidsbrief

De heer *Luc Martens* stelt dat in tegenstelling tot de begroting voor 2000, de voorliggende begroting wel gepaard gaat met een beleidsbrief waarin het regeerakkoord en de septemberverklaring worden verfijnd. De spreker merkt op dat de beleidsbrief heel wat evaluaties en studies aankondigt. Hij vraagt zich af of dergelijke initiatieven niet automatisch deel moeten uitmaken van de bedrijfscultuur van het departement onderwijs. Bovendien wekt de opzet van studies en evaluaties de indruk dat de minister – weliswaar bekommerd om rust te brengen in het onderwijs – bepaalde beleidsdaden wil vertragen, terwijl er in sommige sectoren juist nood is aan dringende en dwingende maatregelen. Daarbij verwijst hij als voorbeeld naar een aantal uitvoeringsbesluiten van het decreet basisonderwijs die tijdens de begrotingsbespreking 2000 werden aangekondigd, maar nog steeds op zich laten wachten.

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt vast dat het de minister, zoals zij vorig jaar aankondigde, gelukt is rust te brengen in het onderwijslandschap. Hij leidt dit af uit de vaststelling dat er bij de vorige begrotingsbespreking nog talrijke kritische opmerkingen en vragen waren, die bij de voorliggende begroting achterwege blijven. De vraag is of deze rust het gevolg is van het feit dat het huidige beleid tegemoet komt aan de verzuchtingen van het onderwijsveld, of dat er andere beleidsaccenten worden gelegd of dat dit komt door het luisterend oor waarmee de minister de sector benadert.

Hij sluit zich aan bij de heer Martens waar die wees op de talrijke evaluaties en studies die in de beleidsbrief aangekondigd worden. Hij beaamt dat dit niet de indruk mag geven dat men het onderwijsveld op deze manier rustig tracht te houden. Op een bepaald moment moeten er conclusies worden getrokken en moet men die durven uitvoeren.

De heer *André Van Nieuwkerke* merkt op dat de beleidsbrief ook heel wat projecten vermeldt, maar dat die volgens zijn fractie blijven steken in algemeenheid. Er worden te weinig concrete uitwerkingsplannen vermeld, waardoor het gevaar dreigt dat men vele verwachtingen niet zal kunnen inlossen.

De heer *Frans Ramon* hoopt dat de opsomming van de evaluaties, studies en projecten in de beleidsbrief niet alleen zal leiden tot beleid, maar tot 'nieuw' beleid. Hij beaamt de opmerkingen van de voorgaande sprekers dat er concrete conclusies moeten getrokken worden uit de evaluaties en studies, maar is van mening dat die voorbereidende handelingen zeer nuttig zijn om een degelijk beleid te kunnen voeren.

Het is volgens de spreker zeer positief dat er in de beleidsbrief veel ruimte is voor experimenten. Het spijbelproject voor het basisonderwijs, de REN's, de scholen met bijzondere noden, het actieplan tot herwaardering van het TSO en BSO, e.d. zijn voorbeelden van de nieuwe accenten in het beleid.

– antwoord van de minister

Om de beleidsbrief concreter te kaderen, verklaart de *minister* dat haar beleid gestoeld is op vijf rode draden : autonomie, vereenvoudiging van de regelgeving, een efficiënte aanwending van de middelen, het vermijden van de dualisering en overleg tussen de actoren op alle niveaus.

Toen zij aantrad als minister van onderwijs was iedereen ervan overtuigd dat er meer autonomie moest komen in het onderwijs. Zij heeft ondertussen ervaren dat men voorzichtig moet omspringen met die autonomie. Zij heeft vastgesteld dat tussenschakels verhinderen dat de scholen hun autonomie ten volle kunnen benutten. Om dit te vermijden wordt er bij de onderhandelingen en in vergaderingen met de actoren telkens gezocht naar een evenwicht. Als er middelen ter beschikking worden gesteld, gaat dit telkens gepaard met de vraag dat deze middelen daadwerkelijk zullen gebruikt worden waarvoor ze bedoeld zijn. Als voorbeeld vermeldt zij in dit kader de middelen voor de beleids- en administratieve ondersteuning in het basisonderwijs.

Een tweede rode draad in haar beleid is de vereenvoudiging van de regelgeving. Dit is een moeilijke opgave omdat de decreetgeving door de jaren heen zeer gespecialiseerd is geworden. Bovendien moet een decreet te veel procedures doorlopen alvorens het kan worden ingediend bij het parlement, waardoor er telkens wel iets wordt aangepast. Het is in ieder geval de bedoeling om niet alleen de nieuwe

decreten, maar ook de bestaande decreetgeving in deze operatie te betrekken.

In ditzelfde kader wil zij komen tot een vereenvoudiging van de administratieve regelgeving t.a.v. de scholen. Zij heeft vastgesteld dat een aantal elementen telkens terugkomt. Het gaat hier om de taakbelasting, de planlast en de administratieve ondersteuning. Uit ervaring heeft zij gemerkt dat deze vereenvoudiging niet eenvoudig zal zijn. Bij debatten bijvoorbeeld met de betrokkenen over de vermindering van de planlast heeft zij vastgesteld dat de diverse actoren de reden van de planlast telkens bij de anderen gaan zoeken terwijl die door alle actoren wordt veroorzaakt. Dit gesprek wordt georganiseerd door de inspectie en gebeurt o.m. via een direct contact met de schoolbesturen.

De derde rode draad is de efficiënte aanwending van de middelen. De middelen stijgen voor onderwijs, maar niettemin moet men een permanente oefening over de efficiënte aanwending uitvoeren. Zij verwijst hierbij als voorbeeld naar de middelen voor schoolinfrastructuur.

Het vermijden van de dualisering in het onderwijs is een vierde rode draad van haar beleid. Zij gaat hier nader op in bij de vragen die tijdens de bespreking van de begroting hierover concreet werden gesteld (infra).

Een laatste rode draad is het overleg tussen alle actoren op alle niveaus. Er bestaan voldoende structuren voor overleg en participatie, maar die moeten uitgeklaard worden en iedereen de kans geven daarin aan bod te komen. Het betreft hier zowel het lokale als het centrale niveau, alsook de interactie en overleg tussen beide.

De minister beaamt dat een aantal projecten van de beleidsbrief niet ten gronde werden uitgewerkt. Zij heeft geopteerd voor de opzet van visieteksten en actieplannen die aan de commissie voor bespreking zullen worden voorgelegd. Op basis van deze besprekingen en na overleg met de betrokken actoren worden deze plannen dan geconcretiseerd en zullen er concrete besluiten worden genomen.

Over haar doelstelling om rust te brengen in het onderwijs, verduidelijkt zij dat zij daarmee vooral tot doel had de reeds goedgekeurde decreten te implementeren en tegelijkertijd de knelpunten zo snel mogelijk weg te werken. Het is nooit haar intentie geweest de decreten te herschrijven of niet uit te voeren.

Zij weerlegt de kritiek geen dringende en dwingende maatregelen te nemen. Daartoe verwijst zij naar CAO V waarvan de uitvoering reeds in september 2000 van start is gegaan. Zij beseft dat dergelijke maatregelen dan weer kunnen leiden tot het verwijt dat men het veld niet voldoende heeft geïnformeerd of voorbereid.

2. De middelen voor onderwijs

De heer *Luc Martens* is er niet van overtuigd dat de huidige Vlaamse regering prioritair wil investeren in het onderwijs zoals zij dit zelf pretendeert. De cijfers in de begrotingsstukken en de inleiding van de minister bij de begroting trachten dit aan te tonen, maar lukken daar niet in. De extra 20 miljard frank die voor onderwijs tijdens deze legislatuur werd voorzien, is te weinig om de ambities in het onderwijs waar te maken. Ook de bijkomende middelen voor onderwijs die met de herziening van de financieringswet gepaard gaan, lijken een groot bedrag, maar hinken achterop als men deze in verhouding met de normale evolutie van het BRP zet. Op basis van deze cijfers zal het budget voor onderwijs in 2006 nog 4,6 percent van het BRP vertegenwoordigen, terwijl dit momenteel 4,8 percent bedraagt. Hij wijst erop dat dit in het begin van de jaren '80 nog 7 percent van het BRP bedroeg.

De spreker besluit dat het onderwijs niet voldoende middelen krijgt om zijn doel waar te maken. Het onderwijs is immers meer geworden dan de onderwijssector in enge zin. Onderwijs is het begin van het traject voor levenslang leren. Het gevolg van dit gebrek aan middelen zal een geestelijke verschraling met zich meebrengen waarbij de competenties van de jongeren niet meer maximaal kunnen worden aangesproken.

Ook de heer *Joris Van Hauthem* is deze mening toegedaan. Hij merkt op dat de samenhang tussen de intenties van de beleidsbrief en de begrotingscijfers niet duidelijk zijn. De middelen voor onderwijs volstaan volgens hem niet om die initiële doelstellingen te bereiken. Kwaliteitsonderwijs begint echter daar waar er een evenwicht ontstaat tussen de doelstellingen en de middelen die daartoe nodig zijn.

De heer *Gilbert Van Baelen* reageert dat de opmerking van de heer Martens omtrent de vergelijking van het onderwijsbudget met de jaren '80 een vertekend beeld geeft van de werkelijkheid. De middelen voor onderwijs zijn tijdens de huidige legislatuur in reële termen veel sneller gegroeid dan tijdens de jaren '90. Hij beseft, zoals de minister tijdens de vorige begrotingsbespreking aanhaalde,

dat er niet voldoende middelen zijn om alle noden en wensen in het onderwijs op te lossen. Daarom moeten er keuzes worden gemaakt die bepaald worden door de prioriteiten die de huidige regering wil leggen.

Het valt de heer Van Baelen op dat de onderwijsbegroting voor een groot stuk bepaald wordt door tal van akkoorden uit het verleden, zoals Polder- en Tivoli-akkoorden, maar ook door algemene én specifieke onderwijs-CAO's. Deze ingrepen hebben zware gevolgen voor het beleid en de beschikbare middelen : de sociale partners beïnvloeden via dit overleg met de regering immers mee het onderwijsbeleid. Ondertussen worden de parlementsleden die verantwoording moeten afleggen t.a.v. de samenleving, buitenspel gezet. Vanuit een democratisch reflex doet dit bij de spreker ernstige vragen rijzen over de toekomst van het onderwijsbeleid. Hij wil daarmee geen afbreuk doen aan de rol van de vakbonden of de inhoud van de CAO's, maar wel de procedure die hiermee gepaard gaat, in vraag stellen.

De heer *André Van Nieuwkerke* stelt dat het onderwijs voldoende slagkracht nodig heeft om de jongeren van vandaag voor te bereiden op een participatie aan de kennismaatschappij. In het regeerakkoord werd de doelstelling opgenomen meer te investeren in onderwijs en vorming. Hij stelt vast dat de middelen voor onderwijs in vergelijking met de vorige legislatuur stijgen, maar dat deze stijging kleiner is dan de globale stijging van de ganse begroting. De heer *Lucien Suykens* sluit zich hierbij aan en wijdt hier verder over uit. Er is ongeveer 12 miljard frank meer voor onderwijs voorzien in 2001, maar verhoudingsgewijs gaat de onderwijsbegroting achteruit. Indien het onderwijsbudget met een zelfde percentage als vorig jaar zou stijgen, zou dit een vermeerdering van 2,4 miljard frank betekenen. Hij roept alle meerderheidsfracties op om via hun fracties te pleiten voor deze verhoging van de middelen voor onderwijs.

De heer *Kris Van Dijck* vindt het te gemakkelijk om meer middelen te vragen voor onderwijs. Het probleem is dat de middelen beperkt zijn en dus van ergens anders zullen moeten komen. Elke commissie van het Vlaams parlement waar de begroting wordt besproken, zal wellicht voor haar bevoegdheid bijkomende middelen vragen. Als er bijkomende middelen voor onderwijs nodig zijn, dan zal hierover over de partijgrenzen heen overeenstemming moeten gevonden worden. Hij heeft in ieder geval t.o.v. de onderwijsbegroting een positieve tendens vastgesteld. Het gemiddelde percentage waarmee de middelen voor onderwijs sinds de start van de huidige legislatuur stijgen is ten opzichte van de vorige legislatuur verdubbeld, nl. gemiddeld 2 percent stijging tegenover 1 percent tijdens de vorige regering.

Hij vindt zich ook terug in de opmerking van de heer Van Baelen dat de afspraken uit het verleden en de CAO's de huidige regering in verregaande mate binden. Deze akkoorden hebben repercussies op de begrotingsbespreking in het parlement. Hij wil er de commissie nog op attenderen dat CAO V in 2000 pas werd afgerond en de huidige regering de onderhandelingen voor de CAO VI voor de periode 2001-2002 reeds heeft opgestart. Het is de eerste maal dat men vooruit loopt op de periode waarover onderhandeld moet worden.

Voor de heren *Ludo Sannen* en *Frans Ramon* is het duidelijk dat de huidige regering in onderwijs investeert. De cijfers uit de begroting tonen dit concreet aan. De heer Sannen heeft in de Commissie voor Financiën en Begroting van minister-president Dewael een herberekening gekregen waarbij, met inbegrip van de mogelijke engagementen van CAO VI, een beleidsruimte voor onderwijs van 47,5 i.p.v. de voorgestelde 20 miljard frank is voorzien. Oorspronkelijk was er in totaal 165 miljard frank voorzien, waarvan 20 miljard frank voor onderwijs. Met de nieuwe berekening zou er 27,5 miljard frank extra voor onderwijs worden uitgetrokken. Hij vraagt een meer gedetailleerde lijst van de invulling van de toekomstige beleidsruimte om deze cijfers te verifiëren.

– antwoord van de minister

De *minister* repliceert dat er wellicht nooit voldoende middelen voorhanden zullen zijn om alle noden en behoeften in het onderwijs in te vullen. Dit blijft een permanent gegeven omdat de samenleving snel en permanent evolueert en men van het onderwijs verwacht dat men hierop inspeelt. Het is belangrijk zich hiervan bewust te zijn omdat er tussen de opmaak van een onderwijsdecreet en de stemming ervan zeer veel tijd verstrijkt. Dit komt door de procedures, onderhandelingsperiodes, e.d. wat het moeilijk maakt kort op de bal te spelen.

Zij is zoals de sprekers van de meerderheidsfracties van mening dat sinds de start van de nieuwe regering er wel degelijk ernstige budgettaire inspanningen voor onderwijs werden gedaan. De extra middelen voor de schoolinfrastructuur, de middelen voor nieuwe beleidsinitiatieven inzake onderwijsbeleid en de inspanningen voor CAO V en de voorstellen voor CAO VI tonen dit duidelijk aan.

Zij bevestigt dat de beleidsruimte voor onderwijs momenteel 47,5 miljard frank bedraagt. In dit bedrag is ongeveer 11 miljard frank voorzien voor CAO VI, ongeveer 15,7 miljard frank voor de uitvoering van CAO V en 20 miljard frank voor nieuwe initiatieven. De uitvoering van CAO IV maakt deel uit van constant beleid. Zij zal een overzicht van de onderverdeling aan het verslag laten toevoegen, met uitzondering van CAO VI omdat dit akkoord nog niet werd afgerond (bijlagen I-1 en I-2).

De heer *Luc Jansegers, adjunct-kabinetschef bij de Vlaams minister van onderwijs en vorming*, treedt op namens de minister. Hij licht met betrekking tot de stijging van de onderwijsbegroting toe dat er drie benaderingswijzen zijn (bijlage I-3). Op de eerste plaats is er de verhouding ten opzichte van het BRP. In 1995 bedroeg het onderwijsbudget t.o.v. het BRP 5 percent, terwijl het meest recente cijfer van 1997 is en 4,8 percent was. In vergelijking met de buurlanden blijkt dat er overal een lichte daling merkbaar is. Het OESO-gemiddelde bedraagt 4,8 percent.

Ten tweede is er de evolutie van de onderwijsbegroting per jaar in verhouding tot de andere jaren. De stijging in 2000 en 2001 bedraagt gecumuleerd 4 percent, wat neerkomt op 2 percent per jaar, terwijl de gemiddelde stijging tijdens de vorige legislatuur 1 percent per jaar bedroeg.

Tot slot is er het aandeel voor onderwijs binnen de begroting van de Vlaamse regering. Als men de cijfers vanaf begin de jaren '90 bekijkt, is er een dalende trend merkbaar voor onderwijs. Dit heeft o.m. te maken met het toenemende belang van andere deelsectoren. Bovendien dringt zich hier de vraag op of het wel gezond zou zijn indien onderwijs op meer dan de helft van de middelen van de Vlaamse Gemeenschap beslag zou leggen. In 1995 bedroeg het deel voor onderwijs 44,7 percent, in 1999 43 percent, in 2000 41,9 percent en in 2001 bedraagt dit 41,2 percent.

De *minister* gaat akkoord met de opmerking van de heer Van Baelen omtrent de plaats van het Vlaams Parlement t.a.v. de onderhandelingen tussen regering en sociale partners, en de invloed daarvan op het beleid. Onder meer om deze reden zal de minister werken met visieteksten en actieplannen die aan de commissie voor discussie zullen worden voorgelegd.

3. Aantrekkelijker maken van het leerkrachtenberoep en CAO VI

De heer *Joris Van Hauthem* werpt op dat de uitspraken van bepaalde VLD-politici omtrent de verloning van de leerkrachten die in de media werden opgenomen, denigrerend zijn voor het leerkrachtenberoep. Deze uitspraken wegen zwaar door op de onderhandelingen voor CAO VI.

Hij stelt vast dat de verloning van de leerkrachten sinds 1995 niet mee geëvolueerd is met de opdracht van de leerkracht : er zijn veel taken bijgekomen, er is sprake van een zgn. overbevraging en de maatschappelijke verhoudingen hebben velen doen afhaken. De leraar wordt naar buiten toe geloofd voor zijn inzet, zijn vakkennis en maatschappelijk belang, maar wordt daar financieel niet voldoende voor beloond. Vermits een gedifferentieerde verloning zeer moeilijk te bepalen is omdat een discussie over wat performante leerkrachten zijn, eindeloos is, pleit zijn fractie voor een lineaire loonsverhoging.

Hij verwijst daarbij naar de welzijnssector waar de regering, terecht, is ingegaan op de looneisen. Die sector heeft daarmee een groot deel van de middelen toegeschoven gekregen. De vraag van de onderwijssector naar loonsverhoging is voor hem dan ook een gerechtvaardigde vraag. Verloning is naast het verhogen van het comfort een belangrijk aspect om de motivatie van de leerkracht terug aan te scherpen. Ook een efficiënt HRM-decreet en de differentiatie van de loopbaan, zoals die in de beleidsbrief werden aangehaald, kunnen daartoe bijdragen.

De aangekondigde studie omtrent de vergelijking van de lonen uit diverse sectoren is zijn inziens enkel een vooruitschuiven van het probleem. Men zal er moeten op toezien dat men vergelijkingen maakt aan de hand van de juiste parameters en geen appelen met citroenen vergelijkt. Ook taken en verantwoordelijkheden moeten evenwichtig worden afgewogen.

In het kader van de verloning wijst hij ondanks de extra middelen op de problemen van het administratief en ondersteunend personeel in het basisonderwijs. Tal van deze personeelsleden zitten nog steeds in nepstatuten, zonder toekomstperspectief. Voor het basisonderwijs moet er daarom dringend werk worden gemaakt van volwaardige organieke ambten.

De heer *André Van Nieuwkerke* vindt het spijtig dat het pakket van zeer positieve maatregelen omtrent het verbeteren van het comfort van de leerkracht die mee deel uitmaken van CAO VI, niet kan worden uitgevoerd, vermits het gekoppeld is aan de verloningseis waarop de onderhandelingen afsprongen.

Zijn fractie is enerzijds voorstander van een gedeeltelijke differentiatie van de verloning. Het klassieke voorbeeld daarvan is de te kleine loonspanning tussen een directeursfunctie en de leerkracht. Anderzijds betwijfelt hij of de polarisatie van de actoren in dit debat op begrip kan rekenen bij de publieke opinie. Hij vraagt daarom aan de minister de dialoog terug op te nemen en blijvend inspanningen te doen zodat men die zaken waar er reeds akkoorden over zijn, kan uitvoeren.

De heer *Kris Van Dijck* sluit zich aan bij de laatste spreker. De afspraken omtrent het lescomfort, waarvan de noodzaak in de commissie herhaaldelijk werd benadrukt, worden gehypothekeerd door de verloningseisen van de sociale gesprekspartners.

Hij voegt hieraan toe dat het imago van het onderwijs, ondanks de hoge waardering die uit internationale studies blijkt, door de onderwijsbetrokkenen zelf en al wie met het onderwijs te maken heeft, niet meer in positieve zin wordt geapprecieerd. Als men op eender welk niveau, ook in het parlement, over het onderwijs spreekt, komt dit meestal neer op een klaagzang met een negatieve perceptie van het onderwijs tot gevolg.

De heer *André Moreau* wil inzake de verloningseis van de onderwijsvakbonden opmerken dat de financiële haalbaarheid zelf belangrijk is. Hij staat positief tegenover de vergelijkende studie m.b.t. de verloning in het onderwijs versus de private sector. Men moet daarbij voor ogen houden dat verloning in de private sector gebaseerd is op het principe 'loon naar werk'. In het onderwijs zitten de moeilijkste leerlingen en deze met leermoeilijkheden vooral in bepaalde onderwijsvormen. De leerkrachten die in deze onderwijsvormen werken, hebben o.m. de moeilijke opdracht de dualisering te voorkomen. Deze leerkrachten zouden, in het kader van het gelijke kansenbeleid en op basis van het principe 'loon naar werk', een selectieve loonsverhoging moeten krijgen. Deze leerkrachten moeten op de eerste plaats ontlast worden, maar als er geen arbeidskrachten voor handen zijn om dit te realiseren, moet er gezocht worden naar een andere tegemoetkoming.

De heer *Ludo Sannen* is verheugd over de 4,7 miljard frank die in CAO VI voorzien is voor de verhoging van het pedagogisch comfort en de verlaging van de werkdruk. Die maatregelen komen tegemoet aan de behoeften in de onderwijssector.

M.b.t. de verloning van de leerkrachten is hij van mening dat de vraag naar een lineaire verhoging niet helemaal van de verdere onderhandelingen mag worden uitgesloten. Zijn fractie steunt in ieder geval de vraag naar een lineaire loonsverhoging van 3 percent niet omdat dit een te gemakkelijke eis is. Binnen de loonproblematiek zijn er immers ook andere noden. Zo toont de loonopbouw van de leerkracht aan dat de aanvangswedde wel concurrentieel is met de privé-sector, maar dat die na verloop van tijd achterop geraakt. Een loopbaan is aantrekkelijk als er, naast het comfort, ook een perspectief wordt ingebouwd. Dit is een van de grootste problemen in het onderwijs en verdient de nodige aandacht.

Hij kan niet akkoord gaan met een hogere verloning op basis van een vergelijking van de taakbelasting tussen de leerkrachten. In dat geval moet men ervoor zorgen dat de taakbelasting verlicht wordt. Een bijkomende verloning neemt immers de belasting en de daarmee gepaard gaande stressfactoren niet weg. Als de taak van de leerkracht draaglijk moet zijn, moet men ervoor zorgen dat de kwaliteit van het onderwijs gegarandeerd blijft.

De heer *Dirk De Cock* wijst op een tegenstelling in de lerarenopleiding. Enerzijds worden de studenten aangezet tot zelfstudie, maar anderzijds blijven de klassieke examens op het eind van het jaar aanwezig. De combinatie van deze twee systemen leidt tot stress bij de studenten én de docenten.

De heer *Julien Librecht* vreest dat er te veel belang wordt gehecht aan de informatieve ronde van de problematiek m.b.t. de herwaardering van de leerkracht zoals die in de beleidsbrief wordt uitgetekend. Het beleid dreigt op die manier vast te lopen in een verbalisme, discussies, hoorzittingen, bevragingen en goede voornemens. Hij dringt er daarom op aan de besluiten zo spoedig mogelijk te bundelen om met bijkomende conclusies naar de onderwijswereld te stappen.

– antwoord van de minister

De *minister* ontkent de opmerking dat er sinds 1995 niets zou gebeurd zijn omtrent de verloning van de leerkrachten. In CAO IV werd de inhaalbeweging ingeschreven van de leerkrachten basisonderwijs naar de leerkrachten secundair onderwijs

eerste graad. Deze inhaalbeweging is vrij aanzienlijk en zal afgerond zijn in 2004. Als voorbeeld stelt zij dat voor iemand met 27 jaar dienst, dit een verhoging betekent van 6.000 frank netto per maand.

Omtrent de discussie over de lineaire loonsverhoging heeft de minister het aanvoelen dat dit de gemakkelijkste oplossing is omdat de vakbonden daarmee interne discussies kunnen vermijden. Het is niet de eerlijkste oplossing omdat er teveel verschillen zijn inzake taakbelasting in het onderwijs. Alle vakbondseisen inlossen zou uiteraard onbetaalbaar zijn, zodat men hier prioriteiten moet leggen. Een vergelijking met de welzijnssector gaat niet op, omdat de vertrekbasis totaal verschillend was en er ook geen lineaire loonsverhoging werd doorgevoerd.

Zij wil de heer Van Dijck danken voor het positief verhaal dat hij heeft gebracht. Uit internationale rapporten blijkt dat het Vlaams onderwijs objectief zeer goed scoort. In de media wordt echter een negatief beeld over het onderwijs opgehangen, wat onterecht is voor al wie zich in het onderwijs inspant. Het gevolg is dat de leerkrachten zich ondergewaardeerd voelen. Zij beaamt dat iedereen die bij onderwijs betrokken is, de taak heeft het positieve verhaal naar buiten te brengen.

Zij reageert op de problematiek van het administratief en ondersteunend personeel dat er sinds de Polder- en Tivoli-akkoorden 4 miljard frank meer is voor de werkingsmiddelen in het basisonderwijs. Deze inspanningen zijn volgens de minister terecht omdat het basisonderwijs de vertrekbasis is voor alles. Na het Polder- en Tivolitraject zal men evalueren of deze input van middelen voldoende is geweest.

4. Infrastructuur

De heer *Luc Martens* benadrukt de grote nood inzake de schoolinfrastructuur. Een studie van de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs, DIGO, toont bijvoorbeeld aan dat er meer dan 6 miljard frank nodig is om enkel de afgeschreven noodconstructies te vervangen. Ondertussen is de wachtlijst van de ingediende dossiers bij de DIGO opgelopen tot een bedrag van bijna 15 miljard frank. Daarnaast is er de vorming van de scholengemeenschappen dat nieuwe behoeften inzake infrastructuur oproept en dringt zich binnen het hogeschoollandschap meer en meer het idee van de campusvorming op.

Hij verwijst hierbij tevens naar de problemen m.b.t. het Nationaal Waarborgfonds voor Schoolgebouwen waar de heer Vanleenhove het bij de vorige begrotingsbespreking al uitvoerig over had. De leningslasten uit het verleden blijven zwaar doorwegen op de huidige werkingsmiddelen van de betrokken scholen. Het vrij gesubsidieerd onderwijs heeft in dit kader bijvoorbeeld jaarlijks ongeveer 1 miljard frank aflossingslasten te betalen. Ook deze problematiek vergt een oplossing.

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat de procedure voor investeringen voor schoolinfrastructuur gebaseerd is op een post factum-financiering. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen vastleggings- en betalingskredieten. In de praktijk komt dit systeem erop neer dat een bepaalde school op basis van een aantal leerlingen een dossier indient en na een moeilijke en jarenlange procedure kan gaan bouwen. Ondertussen kan de situatie van de school, bvb. naar het aantal leerlingen toe, helemaal veranderd zijn.

De spreker is van mening dat men in tegenstelling tot een post factum-beleid, een toekomstgericht en pro-actief beleid moet opzetten waarbij men overleg pleegt met de Vlaams minister van ruimtelijke ordening. In het kader van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen worden er immers over de bevolkingsevoluties in de gemeenten vooruitzichten gemaakt. De gemeenten kunnen in de structuurplannen hun eigen toekomstige ontwikkeling zien, op basis waarvan men kan anticiperen op de toekomst.

Hij wil dit debat tevens koppelen aan de uitspraken van de heer Martens tijdens de begrotingsbesprekingen 2000. Scholen moeten meer zijn dan een gebouw en moeten deel uitmaken van hun omgeving, niet alleen architecturaal maar ook als bindmiddel in een samenleving. Om dit doel te bereiken moet er volgens de heer Van Baelen in het onderwijs werk gemaakt worden van een privaatpublieke-samenwerking, PPS, waarbij de initiatiefnemende actoren zowel privaat als publiek kunnen zijn. Hij besluit dat men met deze voorstellen de mogelijkheden van de beperkte financiële middelen kan verruimen en een meer planmatige aanpak mogelijk kan maken.

De heer *Kris Van Dijck* sluit zich volledig aan bij de vorige spreker. Hij beaamt dat er een enorme achterstand is m.b.t. de schoolinfrastructuur, in het bijzonder bij de DIGO. Hij is er zich evenzeer van bewust dat deze jarenlang opgebouwde achterstand niet op een aantal maanden kan worden opgelost. Een structurele aanpak dringt zich op. Als men nauwer met de gemeenten waar men de gemeentelijke structuurplannen opmaakt, zou samen-

werken, kan men op de hoogte zijn van de woningbehoeften en kan men daar de schoolbehoeften uit afleiden.

Ook de heer *Ludo Sannen* beaamt de noden en behoeften van de schoolinfrastructuur. Hij is voorstander om de reglementering omtrent deze investeringen te herdenken zodat men op een creatieve manier met dezelfde middelen tot meer resultaat kan komen. In die zin sluit hij zich aan bij de voorgaande sprekers om via PPS, zoals in andere sectoren gebeurt, meer te verwezenlijken. Als voorbeeld verwijst hij naar de Plantijn-Hogeschool van de provincie Antwerpen die een winkelgalerij heeft gecreëerd onder haar gebouwen.

– antwoord van de minister

De *minister* beaamt de problemen m.b.t. de achterstand inzake schoolinfrastructuur en is ervan overtuigd dat de wachtlijsten bij DIGO veel korter moeten worden gemaakt. Zij bevestigt dat deze problematiek vooral te maken heeft met de gehanteerde procedures die moeten herbekeken worden. Zij verbindt er zich toe dit thema van kortbij op te volgen. Met de herstructurering van de administraties zal men van de situatie gebruik maken om ook de DIGO van naderbij te bekijken.

– repiek van de leden

De heer *Luc Martens* bevestigt dat de procedures omtrent de toekenning van de investeringsmiddelen al veel langer een probleem zijn dan vandaag en terecht moeten herbekeken worden. Hij wil er voor waarschuwen dat als men erin slaagt de procedures te verbeteren en daardoor te versnellen, de budgettaire druk in een eerste fase sterk zal toenemen waardoor er nog meer middelen zullen nodig zijn. De budgettaire afremming die het gevolg is van de huidige zware procedure, zal immers verdwijnen.

5. Studie objectieve verschillen

De heer *Luc Martens* merkt op dat de aangekondigde resultaten van de kwantificeringsstudie inzake de objectiveerbare verschillen langer op zich laten wachten dan door de minister vooropgesteld. Ondertussen stelt hij echter vast dat de werkingsmiddelen van de diverse onderwijsniveaus niet worden geïndexeerd. Hij besluit daaruit dat de regering enerzijds aankondigt dat de middelen stijgen, maar ze anderzijds gedeeltelijk weer terugneemt. Voor het basisonderwijs bijvoorbeeld zou de niet-indexering een minderuitgave van 50 miljoen frank betekenen.

De heer *Joris Van Hauthem* vraagt of het reeds duidelijk is in welke richting de conclusies van de studie omtrent de objectieve verschillen gaat en of de minister dit kan toelichten.

– antwoord van de minister

De *minister* kan geen informatie geven omtrent de conclusies van de kwantificeringsstudie omdat dit niet alleen ongepast, maar ook voorbarig zou zijn. Zij beschikt zelf ook niet over een stand van zaken op cijfermatig vlak. De begeleidingscommissie is hier nog actief mee bezig. De studie zal in maart 2001 worden opgeleverd. Tijdens de bespreking in de commissie heeft zij reeds het belang van deze studie en de consequenties die daaruit zullen voortvloeien voor het beleid onderstreept.

6. Netoverschrijdende samenwerking

De heer *Luc Martens* staat zeer positief tegenover de samenwerking van scholen voor zover dit tot doel heeft competenties samen te brengen of een gemeenschappelijke infrastructuur op te zetten. De discussie omtrent netoverschrijdende samenwerking ligt echter zeer gevoelig.

Hij verwijst in dit kader naar de uitspraak van de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, tijdens de 11 juli-viering, waarop hij zei dat netoverschrijdende samenwerking moet leiden tot besparingen. De spreker gelooft niet in besparingen op deze manier vermits men bij een eventuele samenwerking de kostprijs moet berekenen op basis van de reële kostprijs. De reële situatie toont echter aan dat het vrij gesubsidieerd onderwijs onder die reële kostprijs werkt, waardoor samenwerking tot een hogere kostprijs zal leiden. Hij vraagt welke netoverschrijdende samenwerkingen dan wel bedoeld worden en tot welke budgettaire besparingen een netoverschrijdende samenwerking kan leiden.

De heer *Joris Van Hauthem* sluit zich aan bij de voorgaande spreker. Hij verwijst daarbij naar de vorming van de scholengemeenschappen in het secundair onderijs die een financieel surplus krijgen als men hierin meestapt. Hij vraagt of men dezelfde opzet op het oog heeft met de netoverschrijdende projecten die in de beleidsbrief worden aangehaald.

De heer *Kris Van Dijck* gelooft niet in eventuele besparingen bij netoverschrijdende samenwerking. Men zou wel via samenwerking enerzijds kunnen vermijden dat er dubbele investeringen zouden gebeuren, maar ook anderzijds kunnen mogelijk maken dat er investeringen zouden gebeuren die anders niet zouden mogelijk zijn. In die zin realiseert men een efficiëntere aanwending van de middelen.

– antwoord van de minister

De *minister* beaamt dat netoverschrijdende samenwerking op zich niet zal leiden tot grote besparingen. Het is wel zo dat als men niet kiest om meer samen te werken, dit voor meer kosten zal zorgen in de toekomst. Zij verwijst daarvoor als voorbeeld naar de schoolinfrastructuur. De infrastructuur is vooral zeer duur in het BSO en TSO. De regionale technologische centra die in de beleidsbrief worden aangekondigd, zouden in die zin kunnen vermijden dat er extra uitgaven worden gedaan. Als in deze centra zowel BSO- en TSO-scholen als het volwassenenonderwijs terecht kunnen, kan men vermijden dat er extra uitgaven moeten worden gedaan.

Op plaatselijk vlak gebeurt er al heel veel samenwerking op allerlei vlakken. Deze initiatieven groeien spontaan vanuit de basis waardoor die samenwerking niet ervaren wordt als iets moeilijk.

– repliek van de leden

De heer *Gilbert Vanleenhove* repliceert dat de regering zelf voor begripsverwarring heeft gezorgd door de begrippen netvervaging en netoverschrijding door elkaar te gebruiken. Er is een wezenlijk verschil tussen beide. Netvervaging betekent immers dat men het eigen profiel zou verliezen, wat volgens hem niet kan.

De heer *André Moreau* pleit voor verdraagzaamheid in het onderwijs. Het zou pijnlijk zijn het onderwijs te hypothekeren met een tweestrijd tussen de netten. Netoverschrijdend werken is een noodzaak voor de toekomst van het onderwijs. Waar de samenwerking moeizaam verloopt, moet men leren samenwerken.

De heer *Ludo Sannen* waarschuwt voor het gebruik van een gevoelige terminologie. Als men spreekt over netvervaging, denkt men vooral aan identiteitsverlies. Dit is iets anders dan het opheffen van de grenzen tussen zuilen om samenwerking tussen de scholen mogelijk te maken. Het mag in ieder geval niet leiden tot het opdringen van een bepaald model waardoor de eigen identiteit zou verloren gaan.

– antwoord van de minister

De *minister* reageert dat iedereen die betrokken was bij de discussies over netvervaging of netoverschrijding perfect wist waar het over ging. Er is verwarring ontstaan door de vertaling ervan in de media. Zij onderstreept dat de verscheidenheid volgens haar één van de sterke punten is van het Vlaamse onderwijslandschap.

Zij is voorstander voor meer samenwerking en coördinatie op vlakken als het opstellen van de leerplannen. Voor bepaalde vakken, zoals de zuiver technische vakken of Engels e.d., zou dit een stap vooruit zijn voor de leerlingen die van school veranderen. Deze samenwerking mag men evenwel niet forceren, dan wel aanmoedigen.

– tweede repliek van de leden

De heer *Luc Martens* steunt de optie om van elkaar te leren en ervaringen uit te wisselen. Vooroordelen die niet stroken met de werkelijkheid zouden daarmee uit de wereld kunnen geraken. Hij merkt echter op dat samenwerking over de leerplannen niet zal leiden tot besparingen en dat niet alle vakken in aanmerking zullen kunnen komen omdat de leerkrachten hun vak niet willen herleiden tot een zuiver technische invulling. Bij het leren van een taal gaat het ook over de cultuur, de keuze van de teksten enz. Men moet zich daarom hoeden voor een dirigisme van bovenaf.

De heer *Ludo Sannen* reageert op deze opmerking dat een leerplan niet omschrijft welke auteur men kan gebruiken in een bepaald taalvak. Dat is een keuze en de vrijheid van de leerkracht. De leerplannen kunnen daarom gezamenlijk worden opgesteld om bvb. de kennisniveaus die men wil bereiken, vast te stellen.

7. Gelijke kansenbeleid (onderwijsvoorrangs- en zorgverbredingsbeleid, het onthaalbeleid voor anderstalige nieuwkomers en het non-discriminatiebeleid)

De heer *Gilbert Van Baelen* is bijzonder verheugd over het feit dat de minister vooral oog heeft voor de sociaal zwakkeren en het vermijden van een dualisering in zowel het onderwijs als de samenleving, mede omdat weinigen verwacht zullen hebben dat een liberale minister dit als één van de belangrijkste beleidslijnen ziet. Tal van initiatieven zoals de verhoging van de studietoelagen, de sociale toelagen in het hoger onderwijs en de toelagen voor zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid dragen daartoe bij.

De heer *Joris Van Hauthem* is tegen het samenvoegen van de middelen voor het onderwijsvoorrangsen het zorgverbredingsbeleid in een geïntegreerd gelijke kansenbeleid. Waar het eerste gericht is op specifieke scholen en problemen, is het tweede meer algemeen in de doelstellingen.

De beleidsbrief vermeldt dat scholen met veel leerlingen die ernstige problemen ervaren in de reguliere schoolwerking, de nodige middelen moeten krijgen om al hun leerlingen in functie van hun capaciteiten zo ver mogelijk te brengen in hun leerproces. Deze intentie is volgens de spreker onmogelijk realiseerbar omdat men hiermee drie zaken die van een totaal andere orde zijn, op één hoop gooit : het onderwijsvoorrangs- en zorgverbredingsbeleid, het onthaalbeleid voor anderstalige nieuwkomers én het non-discriminatiebeleid. Deze drie komen bovendien niet in alle scholen aan bod.

Hij vervolgt dat zorgverbreding gericht is op jongeren met leermoeilijkheden die mits begeleiding tot het gewone onderwijs kunnen volgen. In zowel basis- als secundaire scholen worden deze leerlingen dikwijls niet geholpen, wegens een gebrek aan personeel. Dit leidt tot zittenblijven en de zgn. cascade. Daarom is er nood aan meer taakleerkrachten wiens vakkennis vandaag te weinig wordt gevaloriseerd en gewaardeerd.

Door in deze problematiek te weinig te investeren, komt men tot een dualisering van de samenleving en zoeken de, meestal begoede, mensen alternatieven zoals privéscholen die wel succes hebben met deze jongeren. Hij besluit daaruit dat men ofwel voldoende middelen voorziet in het gewone onderwijs om deze problemen aan te pakken, ofwel toelagen voorziet voor de minder begoede ouders zodat zij hun kinderen ook naar dergelijke privéscholen kunnen sturen.

M.b.t. het non-discriminatiebeleid stelt hij dat zijn fractie al lang gewaarschuwd heeft voor het mislukken van dit project. Men stelt vast dat Vlaanderen dit systeem niet wenst : zowel de groei van concentratiescholen als de vlucht naar de zgn. witte scholen gaan door. In Nederland komt men op dit vlak wegens een gebrek aan resultaten terug van de opgezette experimenten.

De heer *André Van Nieuwkerke* krijgt vanuit de beleidsbrief de indruk dat alle doelgroepen binnen het gelijke kansenbeleid over één kam worden geschoren. Hij is van mening dat men de problemen en behoeften van kinderen uit sociaal zwakkere groepen, van leerlingen met leerstoornissen of van migrantenkinderen telkens op een geëigende manier moet benaderen.

Het niet aanvaarden van leerlingen in bepaalde scholen stelt zich niet zozeer bij leerlingen met leermoeilijkheden, dan wel bij migrantenkinderen. Dit lost men niet op met een verplichte aanvaardingsplicht voor alle onderwijsinstellingen, maar moet gepaard gaan met een doorverwijzingsbeleid op basis van een bepaald lokaal vastgelegd percentage migrantenleerlingen.

De spreker meent dat er te weinig aandacht is in de beleidsbrief voor het zittenblijven. Uit het LOSO-project, Loopbaanonderzoek Secundair Onderwijs dat uitgevoerd werd door prof. dr. Jan Van Damme, blijkt dat zittenblijven voor sommigen positieve gevolgen heeft, maar dat vooral de zittenblijvers uit de eerste graad meer dan 1 jaar vertraging oplopen of vroegtijdig het voltijds onderwijs verlaten. Het beleid zou hier moeten op inspelen.

De heer *Ludo Sannen* waarschuwt dat ondanks de vele middelen die men binnen het onderwijs uittrekt om gelijke kansen te creëren, onderwijs er niet in slaagt die gelijke kansen te realiseren. Hij verwijst naar een spreekbeurt van de heer Ides Nicaise van het HIVA. Die toonde daarin aan dat het onderwijs zeer selectief is. Zo is bijvoorbeeld de schoolachterstand in het eerste leerjaar veel groter voor kansarme en arbeidskinderen. Hetzelfde fenomeen komt terug in het eerste jaar van het secundair onderwijs en ook weer bij die categorie van kinderen die vroegtijdig het onderwijs verlaten. Maar ook de deelname aan het hoger onderwijs van de zwakkere sociaal-culturele middens blijft, ondanks beleidsmaatregelen, laag. Zelfs in het levenslang leren en de opleidingen die opgezet worden om een eventuele achterstand op te halen, zoals het OSP, blijkt dat de participatie van de geschoolden veel hoger is dan diegenen die geen di-

ploma hebben. De correctie wordt dus nergens doorgevoerd. Als oorzaken worden naast het financiële aspect, ook de onderwijscultuur aangewezen.

De spreker wil hiermee duidelijk maken dat als men zich gaat bezig houden met een gelijke kansenbeleid, men zich niet enkel mag richten op de leermoeilijkheden en –problemen, maar ook oog moet hebben voor de onbewuste discriminatie die ingebakken zit in de communicatie, leerplannen en –programma's.

De heer *Dirk De Cock* wenst de nodige nadruk te leggen op het probleem van de taalachterstand bij migrantenkinderen. De gebrekkige kennis van het Nederlands is bij deze jongeren bijna steeds de oorzaak van hun cascadeloopbaan in het onderwijs. Inburgering en taallessen moeten daarom prioritair worden aangehaald. De ouders van deze migrantenkinderen moeten, zoals terecht in de beleidsbrief vermeld, zoveel mogelijk in contact worden gebracht met het Nederlands zodat de taaladaptatie bij de kinderen makkelijker zou kunnen verlopen. De intentie om de instroom van anderstaligen over diverse scholen geleidelijker te spreiden, gecombineerd met een aanvaardingsplicht, is in deze zin een positief voorstel.

– antwoord van de minister

De *minister* verwijst vooraf naar de visietekst 'Naar een geïntegreerd gelijke kansenbeleid binnen het onderwijs' die in de commissie zal besproken worden. Zij zal de fundamentele discussie op dat moment aangaan.

Zij benadrukt dat het vermijden van de dualisering een prioriteit is in haar beleid. Het onderwijs heeft de plicht om de kinderen die vanuit hun thuismilieu minder ondersteund worden, extra aandacht te bieden zodat zij bij het verlaten van de school meer gelijke kansen hebben dan dat zij bij de instroom hadden. De basisverantwoordelijkheid blijft evenwel bij de ouders liggen.

Zij is voorstander om de expertise die omtrent zorgverbreding, onderwijsvoorrangsbeleid, non-discriminatie en bijzondere noden is opgebouwd, in ieder geval te behouden. Zij staat volledig achter de doelstellingen van deze projecten, maar wil vooral de knelpunten wegwerken. Deze knelpunten zijn : onduidelijkheid naar de scholen toe, weinig transparantie en onzekerheid bij de scholen. Scholen die een positief inspectieverslag krijgen en vervolgens een negatieve beoordeling krijgen van de beoordelingscommissie over hun aanwendingsplan, vinden dit dikwijls onbegrijpelijk.

Zij zal het onderzoek omtrent de non-discriminatie aan de commissie overmaken. Daaruit bleek in ieder geval dat de migrantengemeenschappen veel actiever betrokken moeten worden en dat de rol van de voorzitter, die dikwijls een bepalende rol speelt, geherwaardeerd moet worden. De concentratiescholen verdienen wel degelijk extra ondersteuning. Zij is voorstander van een spreidingsbeleid, maar als dit omwille van omstandigheden, zoals huisvesting, niet mogelijk is, moeten deze scholen bijkomende steun krijgen.

Betreffende het mogelijk tekort aan taakleerkrachten verduidelijkt de minister dat dit tot de autonomie van de scholen behoort. Een school kan kiezen voor een taakleerkracht, wat weliswaar eventueel ten nadele kan zijn van de grote van de klasgroepen.

Het feit dat men ondanks de vele middelen en initiatieven voor onderwijs er niet in slaagt een bepaalde groep mee te trekken, is gedeeltelijk een gevolg van de doorgedreven expertise die er vandaag is. Men merkt veel sneller op wanneer er iets misloopt, waardoor de aantallen in het buitengewoon onderwijs stijgen. Hoe meer expertise, hoe meer knelpunten opgemerkt worden. Bovendien is er ook een belangrijke kloof tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs. De basisscholen zijn heel sterk geëvolueerd en gaan in vergelijking met vroeger heel anders om met de kinderen. Secundaire scholen zijn globaal genomen de klassieke scholen gebleven met bijzonder veel aandacht voor de cognitieve overdracht, en niet voor het ontwikkelen en stimuleren van de talenten. Daardoor is er een grote kloof ontstaan tussen het basis- en het secundair onderwijs.

De problematiek van de anderstalige nieuwkomers heeft volgens de minister te maken met het onderwijssysteem dat volledig gebaseerd is op de kennis van het Nederlands. Zelfs autochtone kinderen hebben vaak problemen met de manier waarop het Nederlands gebruikt wordt op school. Dit is een andere taal dan de taal die men thuis gebruikt. Zij heeft veel bewondering voor de leerkrachten en de manier waarop zij omgaan met de anderstalige nieuwkomers. Na een jaar staan deze leerlingen al heel ver, maar de aansluiting met het gewone onderwijs blijft een zware opgave. De inburgeringstrajecten en onthaalbureaus die de Vlaamse regering aankondigt, zijn met deze problematiek nauw verbonden. Zij zal er op toezien dat de verwijzing van de minderjarigen naar de scholen van nabij zal worden opgevolgd.

– repliek van de leden

De heer *Ludo Sannen* verwijst als reactie op het antwoord over de taakleerkrachten naar de resolutie omtrent de leerstoornissen die door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd. Daarin wordt het belang van de remedial teacher, de taakleerkracht, benadrukt. Vele scholen hebben zelf de taakleerkracht echter afgeschaft toen zij daar de autonomie over kregen. Hij vraagt zich af of dit niet opnieuw van bovenaf moet worden gestuurd.

Omtrent de overgang tussen basis- en secundair onderwijs wijst hij op zijn voorkeur voor een middenschool die leerlingen beter kan oriënteren. Het gaat hier om een pedagogische problematiek, terwijl de mislukkingen die gepaard gaan met de overgang tussen secundair en hoger onderwijs van een heel andere orde zijn. Een jaar overdoen in het hoger onderwijs is geen dramatisch gebeuren, alhoewel het beleid zich daar vanuit een bezorgdheid over het niet efficiënt besteden van middelen te zeer op fixeert. Uit een vergelijking met andere Europese landen blijkt dat de loopbaan van de Vlaamse studenten in het hoger onderwijs om een diploma te behalen het kortst is.

8. Participatie

De heer *André Van Nieuwkerke* merkt op dat het debat omtrent de rechtstreekse consultatie van het onderwijsveld versus de representatieve organisaties nog niet aan bod kwam in de commissie. Hij vindt het positief dat beleidsvoerders rechtstreeks contact hebben met het veld, maar vraagt zich af in hoeverre individuele leerkrachten niet eerder zichzelf vertegenwoordigen i.p.v. de groep. Het veld zelf is bovendien sterk gedifferentieerd zodat het moeilijk voor hen is representatief op te treden als gesprekspartner en te oordelen over beleidskeuzes.

De heer *Frans Ramon* wijst op het belang van participatie in het onderwijs. Het is positief dat zoveel mogelijk actoren betrokken worden. De participatieve schoolcultuur wordt bevorderd en de oprichting van een steunpunt leerlingenparticipatie wordt mogelijk maakt.

De heer *Julien Librecht* vermeldt dat de geplande participatie op drie punten steunt : een hertekening van de opdracht en samenstelling van de VLOR, de oprichting van een steunpunt voor leerlingenparticipatie en de bijdrage van de oudervereniging bij het beleid van de school. Hij is van mening dat de mondigheid van deze initiatieven niet mag uitmonden in een verkeerd begrepen dirigisme. Het bestaansrecht van de diverse actoren moet in een geest van vertrouwen kunnen fungeren en steunen op een evenwicht dat is gebaseerd op rechten, maar ook op welomschreven plichten.

De heer *Luc Martens* vraagt aandacht voor de inspraak van de ouders. Hij stelt daarbij voor een koppeling en verruiming mogelijk te maken naar andere sectoren. Als concreet voorbeeld vermeldt hij de opvoedingsondersteuning voor ouders. Dit is een initiatief dat zich in de welzijnssector bevindt en onlosmakelijk verbonden is met de betrokkenheid van de ouders bij het onderwijs. Participatie moet dan ook meer zijn dan de betrokkenheid bij een aantal momenten van structureel proces.

– antwoord van de minister

De *minister* is van mening dat het veelvuldige contact dat zij rechtstreeks heeft met het onderwijsveld, zeer nuttig is. Met deze rechtstreekse contacten bedoelt zij niet alleen de schoolbezoeken, maar ook de contacten met de Vlir, de Vlhora, de scholierenkoepel, de koepels van de inrichtende machten, de inspecties, de directies, enz. Het is voor haar complementair met de contacten met de vakbonden, de koepels en de overlegorganen. Het geeft haar een vrij volledig beeld van wat er leeft in het onderwijslandschap. Het is immers voor haar zeer duidelijk geworden dat er een enorme diversiteit heerst op het veld. Daarom zijn o.m. lineaire maatregelen, zonder het hier te hebben over de verloning, zeer moeilijk te nemen.

De ronde van Vlaanderen die zij in 18 sessies onderneemt, heeft tot doel een inventaris te maken van de knelpunten die in het leerplichtonderwijs heersen. Het is de uitdrukkelijke doelstelling hieraan iets te doen. Daarom worden deze knelpunten telkens meegenomen naar de vergaderingen en debatten met de onderwijsbetrokkenen.

Zij is er niet van overtuigd dat een individuele leerkracht zich geen beeld zou kunnen vormen over het onderwijs. Een houding die er vanuit gaat dat een leerkracht de eigen situatie niet zou kunnen overschrijden en niet op een representatieve manier over het onderwijsbeleid zou kunnen meespreken, is denigrerend voor de betrokkene. Zij betreurt de onderschatting van het onderwijspersoneel die daarmee gepaard gaat.

Aan de andere kant heeft zij het wel moeilijk bij de houding van acht vakbondsmensen die een ernstig aanbod van 5 miljard frank op kruissnelheid, naast zich neerleggen. Zij zal met overtuiging de intense en rechtstreekse communicatie met het veld blijven gebruiken omdat iedereen duidelijk moet

weten waarover het gaat. Zij heeft geen problemen met het stakingsrecht van de vakbonden, maar hoopt dat de leerkrachten die zullen staken, dit niet doen voor minder werkdruk maar wel voor een verhoging van de lonen, want anders staakt men tegen de vakbonden zelf. Zij wil m.b.t. de onderhandelingen over CAO VI benadrukken dat het bijna historisch zou zijn dat de onderhandelingen op voorhand worden bediscussieerd.

Tot slot kondigt zij een visietekst aan over de plaats van alle actoren op alle niveaus in het onderwijsveld waarbij iedereen zijn inbreng zal kunnen hebben. Nadien zal het zgn. participatiedecreet worden opgesteld, met o.m. de plaats van de VLOR. Tegen juni 2001 moet de visie hieromtrent duidelijk zijn zodat in september 2002 het decreet zal kunnen ingaan.

9. Kwaliteitszorg en –bewaking optimaliseren

Doelmatigheid van de inspectie en de begeleiding

De heer *Joris Van Hauthem* vraagt hoe de studieopdracht over de doelmatigheid van de inspectie en de begeleidingsdiensten is opgevat. Hij vermeldt hierbij dat de doorlichtingsteams zich dikwijls in de scholen aanmatigend opstellen en in de voorbijgestreefde rol van inspecteurs vervallen. De doorlichtingsrapporten zijn vooral ontmoedigend voor de traditionele scholen met eigen projecten en inzichten. Bovendien zijn ze dwangmatig eng gericht op de eindtermen waardoor de ruimte voor de creativiteit van de leraar sterk wordt ingeperkt. Een dergelijk gedrag leidt op termijn naar een geüniformiseerd denken wat leerkrachten demotiveert. Leercomfort begint echter met vertrouwen in, met het aanmoedigen van en met het erkennen van de specificiteit van de leerkracht en de onderwijsprojecten.

– antwoord van de minister

De *minister* verduidelijkt dat het bestek voor de studieopdracht in januari 2001 zal worden bekend gemaakt. Deze studie zal moeten leiden tot een aanpassing van de respectievelijke decreetgeving die vanaf september 2002 zou moeten ingaan.

Meten van leerlingenprestaties

De heer *André Van Nieuwkerke* is van mening dat het meten van leerlingprestaties gecorreleerd moet worden aan de instroom van de school. Een school presteert goed als ze de leerlingen die instromen op het eind veel heeft bijgeleerd, ook al zijn dit geen topprestaties. Bovendien mag bij het meten niet nog meer de nadruk worden gelegd op de encyclopedische en cognitieve kennis.

De heer *Ludo Sannen* stelt dat de maatschappelijke druk om de kwaliteit en prestaties in de scholen te bepalen sterk toeneemt. Er zijn parameters nodig om die te meten. Hij vraagt of er reeds onderzoek werd gedaan om dergelijke parameters te ontwikkelen. De eindtermen zijn een belangrijk element om de kwaliteit van de school te meten, maar zegt alleen iets over de uitstroom, nl. hoeveel leerlingen de eindtermen hebben bereikt. De leerwinst die men boekt tussen de instroom en de uitstroom zegt veel meer over de kwaliteit van een school.

De heer *Luc Martens* reageert daarop dat de eindtermen aan de scholen worden opgelegd, daarnaast zijn er de ontwikkelingsdoelen, basiscompetenties, enz. Het komt er op de eerste plaats op aan na te gaan hoe de scholen hierin vooruitgang maken. Men moet opletten met een betuttelend en beperkend beleid als men nog meer kaders zou opleggen.

– antwoord van de minister

De *minister* stelt dat de verworven leerwinst tussen de in- en uitstroom een moeilijk berekenbaar begrip is. Zij is geen voorstander om naar analogie met het buitenland een ranking-systeem in te voeren. Veel informatie kan geput worden uit de doorlichtingsverslagen die kunnen worden opgevraagd. Zij zal laten nagaan of er reeds onderzoek werd gedaan naar het ontwikkelen van parameters om de leerwinst te meten.

10. De integratie van nieuwe media in het onderwijs

De heer *Luc Martens* stelt dat, alhoewel de huidige regering zich engageert om de conclusies van de Top van Lissabon uit te voeren, de integratie van het educatief gebruik van ICT in het onderwijs al door de vorige regering werd opgestart. Hij stelt in het leerplichtonderwijs vast dat er met de introductie van computers in het onderwijs, zeker geen sprake is van een PC-offensief. De budgettaire inspanning voor deze initiatieven is volgens hem voor alle onderwijsniveaus veel te beperkt als men ziet welke ontwikkelingen zich in de samenleving op dit vlak afspelen. De kennismaatschappij zal de school openbreken. Het ICT zal zich op alle vlakken van de samenleving doorzetten. Deze dynamiek zal gevolgen hebben voor het onderwijs met het gevaar dat het onderwijs in snelheid zal worden geklopt als de scholen nog te zeer school zouden blijven zoals zij tot op vandaag al te zeer zijn.

Het ICT-gegeven moet een beleidsprioriteit zijn omdat de consequenties ervan veel verder gaan dan het voorzien in de technologische infrastructuur en de opleiding van de leerkracht. Deze consequenties mist hij zowel in de beleidsbrief als in het budget. De invoering van het ICT-gegeven zal immers leiden tot een totaal andere interactie in het onderwijs. Zelfs de opdeling van de klassen zal onder druk komen te staan omdat sommigen er wellicht in zullen slagen een aantal zaken veel sneller te verwerken. Daardoor zal de leerkracht veel gerichter kunnen optreden en handelen.

Een bijkomende vraag betreft de operationalisering van de Regionale Expertisenetwerken, REN. Dit thema vormde recentelijk het onderwerp van een vraag om uitleg van de spreker[1]. De minister antwoordde toen dat zij moest wachten op het akkoord van de Inspectie van Financiën. Hij vraagt wat de huidige stand van zaken is van dit dossier en of de laattijdige opstart consequenties met zich meebrengt.

De heer *André Van Nieuwkerke* brengt aan dat onderzoek aantoont dat het gebruik van de computer en het internet bij de Vlaamse scholieren hoog ligt, maar dat dit niet te wijten is aan het onderwijs. Dit komt omdat men vooral thuis over een computer kan beschikken. Hetzelfde onderzoek wijst erop dat daardoor vooral de kinderen van kansarme ouders en migrantenkinderen het slachtoffer zijn van een dualisering op dit vlak, omdat zij thuis geen computer hebben. Zijn fractie suggereert om de extra middelen voor ICT in het onderwijs in eerste instantie te gebruiken voor deze scholen die veel migranten en kansarmen tellen. Ook het openstellen van de computerinfrastructuur buiten de schooluren is in dit verband erg belangrijk.

De spreker is tevens van mening dat de computers in het onderwijs niet oordeelkundig gebruikt worden. Ze blijven te zeer een hulpmiddel bij de klassieke leerprogramma's. Daarom moet er meer nadruk komen op het opzoeken en leren hanteren van de informatie via internet. De REN's hebben in die zin de belangrijke taak het pedagogisch verantwoord gebruik van ICT in het onderwijs bij de leerkrachten aan te brengen.

De heer *Julien Librecht* wenst eveneens te wijzen op het gevaar voor dualisering m.b.t. de integratie van ICT in het onderwijs. De invoering van ICT is positief omdat dit veel nieuwe pedagogische mogelijkheden biedt. Hij benadrukt dat het onderwijs in dit kader geconfronteerd wordt met een nieuwe greep vanwege de commerciële wereld. Daarom wil hij vooral het educatieve aspect voorop stellen. De VLOR pleit, aldus de spreker, voor een debat over de pedagogische en didactische waarden van ICT. Voor het beleid is een belangrijke waakhondfunctie weggelegd zonder toe te geven aan de commerciële belangen. De doelstellingen, partnerships, de taakafspraken en engagementen moeten in die zin waakzaam worden bekeken.

De heer *Ludo Sannen* staat positief tegenover de pedagogische integratie van ICT in het onderwijs en het PC/KD-project om meer computers in het onderwijs te voorzien. Het is volgens hem echter niet nodig één computer per twee of drie leerlingen te voorzien. Het belangrijkste element bij het lesgeven blijft de relatie tussen leerkracht en leerling. De leerlingen en leerkrachten moeten wel gebruik kunnen maken van de computers als bijkomende verrijking van de les. De bezettingsgraad van de computers zal in die zin met één computer per tien leerlingen wellicht voldoen aan de behoeften. Computers en internet blijven, naast het bord, de boeken, e.d., enkel instrumenten om de jongeren m.b.t. de aangeboden informatie zich te helpen oriënteren, te selecteren en op te leiden.

De heer *Dirk De Cock* beaamt volmondig de belangrijke interactie tussen leerkracht en leerling. De integratie van ICT in het lesschema houdt in dat men in alle lessen gebruik zou maken van de computers en dat dit geen apart vak zou zijn. Dit schept echter heel wat problemen voor de opleiding van de leerkrachten die niet vertrouwd zijn met het ICT-gegeven. Bovendien zal men ook de kinderen die nog geen contact hebben gehad met computers, via differentiatie met ICT moeten initiëren.

– antwoord van de minister

De *minister* licht toe dat uit rapporten van het VSKO en Digikids blijkt dat er momenteel gemiddeld één computer per 11 leerlingen in het onderwijs voorhanden is. Zij vindt dit een goed gemiddelde, zonder daarom deze evolutie af te remmen. Het is belangrijk de computer in het lager onderwijs, maar zeker ook in het kleuteronderwijs, te implementeren om de jonge kinderen te laten wennen aan de computers zelf. De kinderen moeten

---

1 Parl. St. Vl. Parl., Hand.2000-2001, C4-OND1, 12 oktober 2000

bovendien een kritische houding leren aannemen tegenover ICT.

Zij beaamt de kritische houding die men tegenover de integratie van ICT in het onderwijs moet aannemen. Onderwijs moet met het ICT mee evolueren, maar de relatie tussen leerkracht en leerling, en leerlingen onderling blijft het belangrijkste aspect.

Zij bevestigt dat de integratie van het ICT-gegeven een goede opleiding vergt van de leerkrachten. De meeste leerkrachten gebruiken de computer thuis, maar dat is een totaal andere opzet dan het gebruik van computers op een geïntegreerde manier in de les. De doorlichting van de lerarenopleidingen zal aantonen op welke manier en in welke mate het ICT-gegeven daarin reeds is opgenomen.

In ieder geval wil zij bijzondere aandacht besteden aan ICT in het basisonderwijs omdat de dualisering die hiermee kan gepaard gaan, vanuit de scholen voldoende aandacht moet krijgen. Als kinderen in het basisonderwijs leren kennis maken met het ICT-gegeven en er leren mee werken, zullen zij in het secundair en het hoger onderwijs daar gemakkelijker en blijvend mee omgaan.

In ieder geval gebeurt er vandaag op het vlak van ICT ook al heel wat in het onderwijs. Computers worden gebruikt om leerachterstanden weg te werken, bepaalde scholen doorbreken de jaar- en klassystemen of kiezen voor het flexibel inzetten van leerkrachten. Deze initiatieven zouden meer in de schijnwerpers moeten worden gezet zodat anderen daarvan kunnen leren.

– repliek van de leden

De heer *Luc Martens* repliceert dat de begroting 2001 voor nieuwe media in het onderwijs slechts 20 miljoen frank meer voorziet dan twee jaar geleden, nl. 1.040 miljoen frank tegenover 1.020 miljoen frank toen. Dit bedrag staat erg in contrast met de cijfers die genoemd worden in de studie 'Vereiste investeringen voor een effectieve ICT-implementatie in het katholiek voltijds secundair onderwijs' van het VVKSO. De implementatie van ICT in het secundair katholiek onderwijs zou volgens deze studie per jaar neerkomen op 4,124 miljard frank. Bovendien is deze berekening niet maximalistisch omdat een aantal elementen zoals de productie van educatieve software niet mee verrekend zijn.

De heer *Ludo Sannen* is akkoord dat men meer op het ritme van de leerling en de student zou moeten werken en daardoor afziet van klas- of jaarsystemen, maar merkt op dat dit vandaag niet eens kan in het hoger onderwijs. Het hoger onderwijs is immers niet in staat het jaarsysteem te doorbreken om meer op maat van de student te werken. Dit niveau verdient hieromtrent meer aandacht dan het leerplichtonderwijs omdat er reeds heel wat know-how én ICT-infrastructuur aanwezig is.

De heer *Dirk De Cock* meent dat men zich geen illusies moet maken omdat het onderwijs de maatschappelijke ontwikkelingen inzake ICT nooit zal kunnen volgen. De uitdaging van het onderwijs moet erin bestaan deze kloof zo klein mogelijk te houden. Daarom moet men met dit doel de nodige infrastructuur op het veld voorzien en moet men permanent mee-evolueren en evalueren.

De heer *Gilbert Van Baelen* werpt op dat men de ICT-ontwikkeling m.b.t. het onderwijs moet nuanceren. Sommige landen komen al terug van het zelfstandig ICT-studeren. Andere factoren zoals sociale vaardigheden zijn in het leerplichtonderwijs minstens even belangrijk. Het ICT-gegeven is voor het ontwikkelen van die sociale vaardigheden zelfs een negatief element.

11. Hoger onderwijs

De heer *Ludo Sannen* wil de minister feliciteren met het zeer snel realiseren van de Transnationale Universiteit Limburg als Europees samenwerkingsproject. Alhoewel het op papier een makkelijke opdracht bleek, toonde de praktijk aan hoe moeilijk het is twee systemen in al zijn facetten op elkaar af te stemmen en met elkaar te laten integreren.

De TUL vormt volgens de spreker ook een goede voorzet voor de invulling van de Bolognaverklaring, namelijk over de manier waarop men de intenties die in deze verklaring vervat liggen, in het Vlaams onderwijslandschap zal implementeren. Sommige hogescholen en universiteiten maken in dit kader momenteel reeds oefeningen om te komen tot een optimalisatie van hun aanbod. Hij stelt de minister voor om binnen het hoger onderwijs de ingenieursopleiding als oefening te nemen.

Er zijn momenteel teveel ingenieursopleidingen in de hogescholen om voldoende kwalitatief onderwijs in deze richting te blijven garanderen. Deze opleidingen kunnen bekeken worden om te kijken hoe men tot een rationalisatie en optimalisatie hiervan zou kunnen komen. Met een terugdringing van deze opleidingen zou men hen wel aan de andere kant de kans moeten geven om zich als eerste daadwerkelijk in te passen in de realisatie van de

Bologna-intenties. Dit komt neer op geven en nemen.

– antwoord van de minister

De *minister* verwacht tegen januari 2001 van de Vlir en Vlhora de voorstellen omtrent de optimalisatie van het aanbod. Met het oog op de opvolging van de Bolognaverklaring in Praag zullen hieromtrent in ieder geval duidelijke standpunten moeten worden ingenomen. Zij zal de felicitaties van de heer Sannen overbrengen aan de werkgroepen die de realisatie van de TUL hebben voorbereid.

12. Levenslang leren

De heer *Luc Martens* brengt aan dat de minister van onderwijs het actieplan "Een Leven Lang Leren in goede banen" van de Vlaamse regering zal concretiseren en uitvoeren. Daaromtrent werden er, op basis van een onderzoek, een reeks beleidsaanbevelingen opgesteld. De belangrijkste aandachtspunten daarbij zijn het transparant maken van het opleidingsaanbod naar de gebruiker toe en het opzetten van een certificering van verworven competenties. Het is niet duidelijk wat de concrete ambities zijn en wat men bij de coördinerende rol van de minister van onderwijs moet voorstellen. Hij vraagt of er een horizontale begroting is voorzien voor deze bevoegdheid en wat de stand van zaken is van het actieplan.

De heer *Frans Ramon* merkt op dat de verwijzing naar de certificering van verworven competenties in diverse onderwijsniveaus terugkeert. Zo vindt hij dit zowel terug voor de hogescholen en universiteiten, voor het modulair systeem in het beroepsonderwijs, als in de intenties m.b.t. het levenslang leren. Hij merkt hier een trend op die zeer waardevol kan zijn als het levenslang leren daarmee kan gestimuleerd worden, maar ook om het aantal afhakers te beperken. Hij vraagt in dit kader hoe de samenwerking tussen BIS, VDAB, OSP en basiseducatie in de praktijk kan worden omgezet en of deze aanpak meer regionaal gecoördineerd moeten worden.

De heer *Ludo Sannen* vraagt hoe men in het levenslang leren de opdrachten van de hogescholen en universiteiten kan inpassen. Het hoger onderwijs heeft hieromtrent een belangrijke missie. Hogescholen bieden tot op heden enkel initieel onderwijs aan. Doordat zij een gebrek aan cultuur hebben om volwassenenonderwijs aan te bieden, sluit de manier waarop men volwassenenonderwijs aanbiedt te nauw aan bij het initieel onderwijs.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat het levenslang leren een complex gegeven is dat momenteel in een stroomversnelling is gekomen. Dit thema wordt een telkens weerkerend onderwerp van de Europese ministerraden.

De Vlaamse regering heeft besloten een ministerieel comité op te richten met de drie betrokken ministers. Dit comité moet in een eerste fase de beleidslijnen uittekenen om er tijdens de volgende legislatuur voor te zorgen dat de sector vorming bij de minister van onderwijs terecht komt. Zij verwijst tevens naar de bespreking van het programma middenstandsopleiding waar dit aspect verder werd toegelicht (infra).

Een van de belangrijkste facetten m.b.t. het levenslang leren is de certificering. De afstemming is zeer ingewikkeld omdat de diverse peilers van het levenslang leren elk een andere historiek hebben. De Edufora zijn in december 1999 van start gegaan. Het doel is overlappingen te vermijden. In de praktijk blijkt wel dat het publiek dat zich tot bvb. het VIZO richt, totaal anders is dan dat van de VDAB. Elk publiek heeft zijn eigen doelstellingen waardoor het karakter en de eigenheid van de diverse cursussen ook erg verschilt.

In dit kader wenst zij bijzondere aandacht te schenken aan het levensbreed leren. Permanente vorming mag niet enkel een economische finaliteit hebben. Tewerkstelling is een belangrijke doelstelling, maar levensbreed leren houdt ook in dat men kan werken aan persoonlijkheidsvorming. In die zin komt men dan terecht bij het DKO, het sociaalcultureel vormingswerk, e.d.

Het levenslang leren evolueert ook meer en meer naar het ICT-gebeuren waardoor de infrastructuur die men gebruikt, veel duurder wordt. Het efficiënt gebruik van de schoolgebouwen zou in die zin meer moeten worden gestimuleerd.

Het levenslang leren is ook verbonden met de modularisering omdat het de bedoeling is dat de modules zouden aansluiten bij het volwassenenonderwijs. Daardoor kunnen jongeren die na de modules nog behoefte zouden hebben om zich bij te scholen, onmiddellijk aansluiting vinden bij dit volwassenenonderwijs.

Zij reageert op de heer Sannen dat het levenslang leren een bijkomende uitdaging is voor het hoger onderwijs. Zij werd met deze opmerking al regelmatig geconfronteerd. Er wordt inzake levenslang

leren namelijk heel wat ondernomen voor de laaggeschoolden, terwijl ook de hooggeschoolden behoeften hebben aan vorming.

– repliek van de leden

De heer *Luc Martens* repliceert omtrent het levensbreed leren en de uitbreiding hiervan naar het sociaal-cultureel werk, dat een ander minister van de Vlaamse regering in het kader van ontzuiling eerder pleitte voor een standstill in deze sector. Hij is daarom tevreden met de stellingname van de minister t.a.v. deze sector.

13. Brussel en de Vlaamse Rand

De heer *Joris Van Hauthem* brengt aan dat de sociologische realiteit in Brussel het karakter van een Nederlandstalige basisschool in vraag stelt. Er is namelijk een verschil tussen een Nederlandstalige en een Vlaamse school. Ondanks de omkaderende maatregelen komen er meer en meer anderstaligen naar het Nederlandstalig onderwijs waardoor het Nederlands niet alleen de tweede, maar soms zelfs de derde taal is geworden. Nederlandstalige ouders halen hun kinderen uit dergelijke scholen weg, waardoor men in een vicieuze cirkel terecht is gekomen.

Het Franstalig onderwijs in de Rand van Brussel wordt nog blijvend gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Hij vraagt of dit een uitdovend beleid is, hoeveel middelen voor deze Franstalige scholen voorzien zijn en of de onderwijsinspectie controleert dat de leerlingen van deze scholen wel degelijk die kinderen zijn waarvoor de scholen bedoeld zijn, nl. diegenen die in de gemeente wonen en thuis Frans spreken.

– antwoord van de minister

De *minister* zal de gevraagde gegevens omtrent het Franstalig onderwijs in de Rand van Brussel aan het verslag laten toevoegen (bijlage I-4).

14. Andere

<u>Drugspreventie op school</u>

De heer *Joris Van Hauthem* heeft in de beleidsbrief niets teruggevonden omtrent drugspreventie in het onderwijs. De voormalige minister van onderwijs, de heer Luc Van den Bossche, startte reeds een dergelijk preventiebeleid in het onderwijs op. De heer Van den Bossche verklaarde toen boos te zijn op de toenmalige minister van Justitie die een omzendbrief verspreidde waarin hij de vervolging van het gebruik van softdrugs de laagste prioriteit gaf. Het had immers geen zin een preventiebeleid op te zetten als men aan de andere kant een gedoogbeleid promoot. De heer Van Hauthem vraagt hoever het met dit preventiebeleid in het onderwijs staat en of er middelen zijn voor uitgetrokken.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat er op lokaal vlak heel wat initiatieven m.b.t. een preventiebeleid voor drugsgebruik worden genomen. In de vakoverschrijdende eindtermen van zowel eerste, tweede als derde graad krijgt dit thema ook de nodige aandacht. Bij de bespreking van de respectievelijke decreten kan hier verder worden op ingegaan.

<u>Schaalvergroting</u>

De heer *Ludo Sannen* staat volledig achter de maatregel uit het programmadecreet die een einde moet stellen aan de oneigenlijke opsplitsing van grote scholen in het basisonderwijs die zodoende meer lesuren en omkadering verwierven. Hij is uitdrukkelijk voorstander van schaalvergroting voor zover dit het beleid betreft, maar niet voor zover dit de organisatie van het onderwijs betreft. Het kan dus niet zijn dat schaalvergroting tot gevolg heeft dat scholen zouden moeten verdwijnen.

Bovendien moet men ervoor zorgen dat schaalvergroting en fusies van scholen niet ontmoedigd worden. Als secundaire scholen vandaag willen fuseren tot één school om een beter financieel en personeelsbeleid mogelijk te kunnen maken, worden hun omkadering en lesurenpakket ingeperkt. Dit mag geenszins de bedoeling zijn.

– antwoord van de minister

De *minister* is het er volledig over eens om het bij schaalvergroting niet te hebben over de vestigingen, maar wel over samenwerking tussen scholen om bvb. het personeelsbeleid efficiënter te laten invullen. Zij beaamt dat eventuele fusies geen negatieve gevolgen mogen hebben voor de betrokken scholen. Zij zal dit gegeven meenemen naar de desbetreffende vergaderingen.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INICATIEVE STEMMING

A. Decreetsbepalingen

Artikelen 14, 17, 18, 19, 26, 39, 40, 41, 42, 43, 52 en 64

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikel 65

Een amendement van de Vlaamse regering strekt ertoe § 1 te vervangen door een nieuwe tekst (Stuk 15/2, amendement nr. 14). De *minister* licht toe dat het hier een technische verbetering betreft ingevolge de opmerkingen van het Rekenhof (Stuk 16/1).

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel 65 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

Artikelen 66, 67 en 86

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikelen worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

B. Begrotingstabel

AFDELING I

PROGRAMMA 31.10

Gewoon Basisonderwijs

De heer *Luc Martens* vindt een aantal positieve elementen terug in de begroting 2001. Er is 250 miljoen frank in meer voorzien voor het administratief en beleidsondersteunend personeel in het basisonderwijs. In CAO V werd opgenomen dat de middelen voor zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid worden verhoogd en er wordt uitvoering gegeven aan CAO V.

Hij heeft bij de verhoging met 250 miljoen frank voor het administratief en beleidsondersteunend personeel een aantal vragen. Zijn deze middelen ingeschreven voor het schooljaar 2001-2002 of op jaarbasis ? Betreft het zgn. gekleurde middelen waarbij ze enkel en alleen voor deze categorie van personeel mogen worden aangewend ? Welke criteria worden gebruikt om deze middelen te verdelen ? Welke gevolgen zullen deze middelen hebben voor het stappenplan dat voorzien is in uitvoering van de Polder- en Tivoli-akkoorden om de verhouding 76/100 te bereiken ?

De heer Martens verwijst vervolgens naar een vraag om uitleg van de heer Vanleenhove omtrent het zorgverbredingsbeleid[2]. Daarop antwoordde de minister dat zij ging onderzoeken hoe de projecten rond zorgverbreding en andere dergelijke initiatieven beter op elkaar zouden worden afgestemd, hoe de middelen meer objectief zouden kunnen worden toegewezen en hoe een meer structurele verankering zou kunnen worden nagestreefd. Hij vraagt hoe ver het met dit onderzoek staat.

Tijdens de begrotingsbespreking 2000 vermeldde hij reeds het belang van de nascholing. In vergelijking met de buurlanden worden hier in het bedrijfsleven weinig middelen aan besteed. De bedrijven zijn evenwel aan een inhaalbeweging bezig. Nascholing is zeker in een kennissector bij uitstek zoals het onderwijs onontbeerlijk. De stijging van de middelen voor nascholing die voor 2001 is voorzien, komt echter neer op een voortzetting van het vroegere beleid, wat volgens hem veel te weinig is. Tijdens de begrotingsbespreking 2000 kondigde de minister een afstemmingsonderzoek aan binnen de nascholing om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. Hij vraagt hoe ver dit onderzoek staat.

De heer Martens wenst vervolgens verduidelijking bij het spijbelexperiment dat naar analogie van het secundair onderwijs, in het gewoon lager onderwijs wordt uitgevoerd.

---

2 Parl. St. Vl. Parl., Hand. 1999-2000, C191-OND23, 15 juni 2000

De maatregelen die voor het kleuteronderwijs genomen worden, omschrijft de heer Martens als geven en nemen tegelijkertijd waarbij het uiteindelijke saldo negatief uitvalt voor de kleuterscholen. Vanaf 1 september 2000 krijgen de kinderen tussen 2,5 en 3 jaar een groter wegingscoëfficiënt, nl. 1,1. Dit moet leiden tot meer lestijden, maar in de scholen zelf blijkt het effect van deze maatregel zeer marginaal te zijn. Zo wint bijvoorbeeld een school met 300 leerlingen amper 5 lestijden.

Aan de andere kant mogen vanaf 1 februari 2001 de kleuters pas meetellen vanaf de datum dat zij mogen instappen. Dit is volgens de spreker een maatregel die een oneigenlijk gebruik omvat : de maatregel wordt niet aangekondigd of verantwoord. In tegenstelling tot het verleden mogen nu enkel die kleuters op de teldag meetellen die ook mogen aanwezig zijn. Dit heeft tot gevolg dat men meer lestijden zal verliezen dan dat men er op basis van de zwaardere wegingscoëfficiënt zal bijkrijgen.

De spreker verwijst naar het thema van de kosteloosheid van het basisonderwijs dat opgenomen is in het regeerakkoord. De werkingsmiddelen worden weliswaar verhoogd, maar de behoeften blijven schrijnend. Zo ontvangt een leerling in het vrij onderwijs minder dan de helft van wat een leerling in het gemeenschapsonderwijs krijgt. Ondertussen krijgen de basisscholen bijkomende kosten toegeschoven, vanuit diverse andere instanties : arbeidswetgeving, milieuwetgeving, auteursrecht, enz. Op deze manier worden andere overheden gefinancierd en worden de aangewende middelen niet optimaal aangewend. Hij stelt voor deze kosten in kaart te brengen. In dit kader verwijst de heer Martens naar de niet-indexering van de werkingsmiddelen, wat zou staan voor 50 miljoen frank minder uitgaven. Door deze situatie en de bijkomende kosten is de invloed van de verhoging van de middelen vrij marginaal. Hij vraagt daarbij wat het stappenplan is om de kosteloosheid te bereiken.

De heer *Jos De Meyer* sluit zich hierbij aan en wijst op de verwarmingskosten die op dit ogenblik zeer zwaar doorwegen op de middelen van de scholen.

De heer *André Van Nieuwkerke* stelt dat een studie van het Hoger Instituut voor de Arbeid, HIVA, omtrent de studiekosten berekend heeft dat de gemiddelde studiekost in het basisonderwijs 12.000 frank per schooljaar bedraagt. Voor gezinnen met een laag inkomen is dit een zware belasting. De voorgestelde maatregelen – één commissie voor laakbare praktijken voor zowel basis- als secundair onderwijs, en inspraak van de betrokken actoren – zijn nodig, maar onvoldoende om de financiële last op de lage inkomens te verminderen. Hij pleit daarom voor de opmaak van een stappenplan om een gefaseerde invoering van de kosteloosheid in het basisonderwijs mogelijk te maken.

– antwoord van de minister

De *minister* licht toe dat de 250 miljoen frank verdeeld zal worden op basis van de leerlingen. Het is de bedoeling de verhouding 76/100 sneller te bereiken. De 250 miljoen frank worden per schooljaar cumulatief toegekend. Dit betekent 250 miljoen frank in 2001 en 500 miljoen frank in 2002. Deze middelen zijn in het gesubsidieerd onderwijs bestemd voor resp. het schooljaar 2000-2001 en 2001-2002. In het gemeenschapsonderwijs gaat het over de jaren 2001 en 2002.

Voor kleinere scholen zal dit geen substantiële verhogingen betekenen, maar men moet de diverse budgetten samen beschouwen én streven naar meer samenwerking. In dit kader verwijst zij naar haar voorstel om administratieve kernen te organiseren. Op die manier zouden de scholen hun krachten kunnen bundelen om hun administratieve werking te organiseren. Er wordt momenteel nagegaan wat mogelijk is. De scholen zullen hier in ieder geval zelf over mogen beslissen.

Zij antwoordt op de vragen omtrent de zorgverbreding dat er inzake gelijke kansen een onderscheid wordt gemaakt tussen zorgverbreding en onderwijsvoorrangsbeleid enerzijds en non-discriminatie anderzijds. Het evaluatieverslag omtrent het overleg aangaande het non-discriminatiebeleid werd afgerond. Zij zal dit verslag aan de commissie overmaken alsook het onderzoek omtrent gelijke kansen in het Vlaams onderwijs. De discussie ten gronde zal tijdens de volgende weken, o.m. aan de hand van de visietekst gelijke kansen die zij aan de commissie zal voorleggen, worden gevoerd.

Zij licht m.b.t. de nascholing toe dat er een traject met bijkomende middelen is uitgestippeld. Er zijn geen extra middelen voorzien omdat het departement onderwijs momenteel de lerarenopleiding doorlicht. Op basis van die besluiten zal er ook een luik nascholing aan worden toegevoegd waarin een bijsturing van de nascholing zal worden opgenomen. De nascholing blijkt niet transparant te zijn en de leerkrachten vragen meer teamgerichte nascholing.

Over het spijbelexperiment in het basisonderwijs verduidelijkt de minister dat dit experiment naar analogie van het secundair onderwijs wordt opgezet. Het experiment zal anders worden opgevat omdat de populatie verschillend is en men ook een

aantal andere zaken hierbij wil betrekken, zoals de houding van de ouders tegenover het spijbelen, enz. Het departement heeft een aantal informatievergaderingen georganiseerd waarbij de respons van de basisscholen zeer positief was.

De maatregelen van CAO V m.b.t. het kleuteronderwijs hadden volgens de minister tot doel een belangrijk positief signaal te geven. Deze problematiek is terug te brengen op de discussie omtrent de instapleeftijd van kleuters waaromtrent op basis van het wetenschappelijk onderzoek, dat nog niet werd afgerond, kortelings een beslissing wordt genomen. Bij het voorstel van de maatregel om de wegingscoëfficiënt te verhogen tot 1,1 heeft niemand van de onderhandelaars erop gewezen dat deze maatregel voor sommige scholen tijdens het jaar nadien een negatief effect zou kunnen hebben. Toen dit bleek, heeft de minister direct stappen ondernomen om een bijkomende instapdatum, namelijk 1 februari, in te stellen. Die instapdatum zal in het zgn. mozaïekdecreet worden vastgelegd. Bovendien wordt in het voorstel van CAO VI de wegingscoëfficiënt nogmaals verhoogd van 1,1 tot 1,3. Deze maatregelen moeten de scholen duidelijk maken dat het wel degelijk gaat om een bijkomende ondersteuning.

Zij antwoordt omtrent de kosteloosheid van het onderwijs dat haar kabinet daartoe een visietekst voorbereidt. De kosteloosheid heeft volgens haar betrekking op twee principes, nl. dat enerzijds wat in de eindtermen is bepaald, gratis moet zijn en anderzijds dat wat niet in de eindtermen staat, onderwerp moet uitmaken van overleg met de ouders. Deze principes zullen opgenomen zijn in het zgn. mozaïekdecreet. Scholen verschillen op het vlak van kosteloosheid heel sterk, onder meer door hun ligging, anderen doen veel uitstappen en/of besteden veel aan vervoer. Het kan in ieder geval niet de bedoeling zijn dat alles wat buiten de eindtermen ligt, kosteloos moet zijn.

Een bijkomende discussie omtrent de middelen betreft de verdeling tussen het basis- en het secundair onderwijs. Vanuit het basisonderwijs wordt het secundair onderwijs gezien als een overgesubsidieerd niveau. Zij verwijst hierbij naar de voordracht van prof. dr. Koen Raes tijdens het colloquium n.a.v. 40 jaar sociale voorzieningen aan de universiteiten[3]. Daarop stelde hij dat sociale maatregelen in het hoger onderwijs symptoombestrijding is, terwijl men veel sneller, namelijk in het basisonderwijs moet ingrijpen.

De niet-indexatie van de werkingsmiddelen heeft betrekking op de diverse onderwijsniveaus. Zij vindt de opmerkingen omtrent de bijkomende oneigenlijke kosten voor de scholen terecht en zal die op Vlaams niveau door het departement in kaart laten brengen. De minister zal de problematiek, met onder meer de verwarmingskosten, dringend aankaarten op een overleg met de onderwijskoepels.

Programma 31.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 31.20

Buitengewoon basisonderwijs

De heer *Luc Martens* merkt op dat er wel een voorrangsbeleid is voor het gewoon basisonderwijs in Brussel, maar niet voor het buitengewoon basisonderwijs. Beiden hebben evenwel dezelfde problemen.

Hij vermeldt vervolgens het GON-experiment dat nergens wordt opgenomen of vermeld. Wat is de reden hiertoe ?

De spreker werpt op dat de tussenkomst in de verplaatsingsonkosten van het personeel in het buitengewoon onderwijs volkomen ontoereikend zijn. De stijging van de brandstofprijzen maakt deze gang van zaken onverantwoord.

Hij verwijst naar het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. Het buitengewoon onderwijs is hier niet in opgenomen. Kinderen van bijvoorbeeld vluchtelingen worden nochtans soms toegewezen aan het buitengewoon onderwijs.

Hij suggereert om bij de toewijzing van de PC/KD-middelen rekening te houden met het gewicht van de leerlingen. In het buitengewoon onderwijs is er met betrekking tot de nieuwe media intensievere aandacht nodig.

De spreker vindt niets terug van de tijdelijke projecten die voor het buitengewoon onderwijs voorzien werden in het decreet basisonderwijs. Wat is de stand van zaken hiervan ?

---

[3] De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid organiseerde op vrijdag 27 oktober 2000 in het Vlaams Parlement een colloquium 'Nieuwe breuklijnen voor de sociale voorzieningen in het hoger onderwijs. 40 jaar sociale voorzieningen aan de universiteiten'

In het kader van het onderwijs aan zieke kinderen, vraagt hij bijzondere aandacht voor de kinderpsychiatrie. Voor het ziekenonderwijs is er een beperkte inspanning, maar ook in de kinderpsychiatrie is er omwille van de lange afwezigheid behoefte aan begeleiding in het leerproces.

– antwoord van de minister

De *minister* kondigt over het buitengewoon onderwijs in het algemeen tegen het paasreces 2001 een visietekst aan. Op basis daarvan zullen nadien besluiten en/of decretale maatregelen worden genomen. Zij zal zich tijdens de periode tussen het kerst- en paasreces concentreren op het buitengewoon onderwijs, onder meer aan de hand van schoolbezoeken. Zij heeft hiermee gewacht omdat nog voor het kerstreces de studie omtrent de typologie van het buitengewoon basisonderwijs wordt opgeleverd. Daar kan dan verder worden op gebouwd. In dit gegeven zit tevens het GON en het inclusief onderwijs.

Een van de weinige beleidsbeslissingen die omtrent het buitengewoon onderwijs wel werd genomen maakt deel uit van CAO V. Deze CAO voorziet het toekennen van extra-omkadering voor het type 3 vanaf 1 september 2000 door het optrekken van de leerlingcoëfficiënt voor paramedisch personeel, namelijk van 0,7 naar 1,7.

Omtrent het doorverwijzen van anderstalige nieuwkomers naar het buitengewoon onderwijs repliceert de minister dat deze doorverwijzing soms gemakkelijkheidshalve wordt toegepast, wat niet de bedoeling kan zijn. Dit dient onderzocht te worden, maar past volledig in het beleid inzake onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.

De minister beaamt dat de toewijzing van de PC/KD-middelen lineair gebeurt en dat het buitengewoon onderwijs vragende partij is om rekening te houden met hun bijzondere omstandigheden. Zij zal deze opmerking meenemen.

De bezorgdheid van de heer Martens omtrent de onderwijsbehoeften in de kinderpsychiatrie zijn volgens haar volkomen terecht. Zij heeft dit bij haar rondgang zelf kunnen vaststellen. Dit soort van onderwijs past volledig in type 5 met de ziekenhuisscholen en zal mee aan bod komen in de aangekondigde visietekst omtrent het buitengewoon onderwijs.

Programma 31.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 32.10

Gewoon Secundair onderwijs

De heer *Luc Martens* leest in de toelichting dat de directeurs die belast zijn met de functies van algemeen directeur en coördinerend directeur een extra vergoeding zullen ontvangen. Hij vraagt of dit een forfaitair bedrag is en vanaf wanneer dat zal gebeuren.

Hij vraagt tevens wanneer de regionale technologische centra die in de beleidsbrief worden aangekondigd, worden opgestart.

De spreker verneemt m.b.t. de niet-indexering van de werkingsmiddelen uit de toelichting dat deze besparing als tewerkstellingsstimuli terug in het secundair onderwijs geïnvesteerd zullen worden. Hoe groot is dit bedrag en wat stellen deze stimuli voor ?

Hij vraagt uitleg omtrent de gelijkwaardige boekhoudkundige controle die voor alle scholen in het vooruitzicht wordt gesteld. Transparantie is nodig, maar vermits het statuut van de scholen anders is, kan er geen identiek systeem worden opgesteld. Wat is de stand van zaken van dit voornemen ?

Voor scholen met bijzondere noden uit het gewoon secundair onderwijs werd met ingang van 1 september 2000 een extra ondersteuningsbeleid opgezet, waardoor bijkomend gekwalificeerd personeel kan worden aangeworven. Daarmee gaat een budget gepaard van 120 miljoen frank. De heer Martens vraagt hoe deze scholen geselecteerd werden en of een lijst van de scholen ter beschikking kan worden gesteld.

Omtrent de werkingsmiddelen haalde hij reeds in de algemene bespreking aan dat de realisatie van het groeipad om te komen tot de verhouding 76/100 tussen het gesubsidieerd en het gemeenschapsonderwijs bij deze begroting herberekend wordt. De daling van het leerlingenaantal in het gemeenschapsonderwijs heeft tot gevolg dat de invulling van de 100, wat voor de dotatie van het gemeenschapsonderwijs staat, wordt aangepast. Hij vraagt op basis van welke gegevens men tot deze aanpassing is gekomen.

De heer Martens vraagt naar gegevens omtrent het deeltijds beroepssecundair onderwijs : hoe zit het met het aantal stageplaatsen ? Over hoeveel scholen gaat het ? Zijn er gesprekken hieromtrent met het bedrijfsleven ? Welke stappen zijn er onderno-

men m.b.t. de VESOC-middelen om de industriële leercontracten aantrekkelijker te maken ?

– antwoord van de minister

De *minister* licht toe dat de directeurs die belast zijn met de functies van algemeen directeur en coördinerend directeur, de extra vergoeding vanaf september 2000 ontvangen indien ze deze hebben aangevraagd. De vergoedingen voor algemeen directeur en coördinerend directeur zijn met terugwerkende kracht uitbetaald. Voor de algemeen directeur is dit met ingang van 1 januari 2000, voor de coördinerend directeur met ingang van 1 september 1999.

M.b.t. de regionale technologische centra antwoordt zij dat er 30 miljoen frank in de begroting is voorzien. Het is de bedoeling in een eerste fase te starten met 2 à 3 pilootprojecten, gespreid over Vlaanderen. Er bestaan reeds een aantal projecten die vanuit de basis zijn gegroeid en goed functioneren. In Nederland bestaan er de technocentra, maar na contact blijkt dat die enkel een inventarisatie opmaken van de apparatuur in de technische scholen om zodoende te komen tot uitwisseling. De regionale technologische centra zouden in samenspraak met het bedrijfsleven deze taak op zich moeten nemen, maar moeten vooral fysieke centra zijn waar leerlingen en leerkrachten uit zowel secundair als volwassenenonderwijs terecht kunnen om praktijkervaring op te doen. Met deze centra wil men tevens het technisch en beroepsonderwijs herwaarderen, de overstap naar het levenslang leren mogelijk maken en de kloof tussen school en bedrijfsleven helpen dichten.

De scholen met bijzondere noden werden geselecteerd op basis van vooral kwantificeerbare criteria, zoals o.m. het aantal zittenblijvers. De scholen die aan deze criteria voldeden werden gevraagd of zij een engagement wilden aangaan. Met dit initiatief heeft men bewust willen breken met het systeem van de zorgverbreding en het onderwijsvoorrangsbeleid door meer kwantificeerbare criteria te hanteren en geen zware aanwendingsplannen op te leggen. De geselecteerde scholen kregen één of twee gekwalificeerde leerkrachten ter beschikking. Met de inrichtende machten werd vanuit een vrees voor negatieve ranking afgesproken de lijst van de scholen niet openbaar te maken. De verdeling van de scholen over de netten omvat een logische verhouding.

Er zijn diverse gesprekken bezig met het bedrijfsleven die zowel gaan over de stages vanuit het TSO, BSO als vanuit het DBSO. Zij pleit voor kwaliteitsvolle stageplaatsen in alle regio's en voor alle scholen, wat momenteel niet het geval is. Deze problematiek zal weerkeren bij de bespreking van het actieplan omtrent het TSO/BSO.

De heer *Luc Jansegers, adjunct-kabinetschef bij de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,* treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt n.a.v. de opmerking omtrent de niet-indexering dat decretaal werd vastgelegd dat de werkingsenveloppe van het gewoon secundair onderwijs gedurende de jaren 1999, 2000 en 2001 niet geïndexeerd zou worden. De middelen die daaruit vrijkomen worden cumulatief toegevoegd aan de middelen voor de lonen en worden aangewend voor de ondersteuning van de scholengemeenschappen. Voor het begrotingsjaar 2001 bedraagt dit bedrag 149,2 miljoen frank. Uit de vorige jaren werd er 140,4 miljoen frank gegenereerd.

Hij vervolgt m.b.t. de gelijkwaardige boekhoudkundige controle van de scholen dat het niet de bedoeling is een uniform of bijkomend model op te leggen. Men wil wel de keuze bieden tussen het behoud van een eigen systematiek en het volgen van een door de overheid vastgelegd model. Het eigen model moet in dat geval voldoen aan een aantal minimale voorwaarden. Aan de hand van testen die heden worden uitgevoerd, wordt dit nagegaan. Het model zal bovendien worden aangepast naargelang de grote van de scholen en zal niet op alle niveaus tegelijkertijd worden ingevoerd. Uit de toepassing van het uniforme economische model in het gemeenschapsonderwijs heeft men ook geleerd meer tijd te besteden aan vorming en nascholing van de betrokkenen.

De spreker verduidelijkt m.b.t. de bijsturing van de berekeningsformule voor de werkingsmiddelen dat dit een gevolg is van de daling van het leerlingenaantal in het gemeenschapsonderwijs wat op zich leidde tot oneigenlijke effecten. De logische evolutie sinds 1985, door de toepassing van het KB. nr. 296, had moeten zijn dat er op basis van de vastgestelde formule een graduele daling zou moeten zijn van waar de 100 percent voor staat. Zonder te sleutelen aan de formule zou in 2001 het bedrag per leerling in het gemeenschapsonderwijs 42.517 frank zijn. Voor 2000 was dit 42.294 frank per leerling. Dit is dus een oneigenlijk effect dat wordt weggewerkt via de bepaling in het programmadecreet. Voor 2001 komt het bedrag door de toepassing van de nieuwe formule op 42.128 frank per leerling. Dit leidt tot een minder-uitgave voor de Vlaamse Gemeenschap naar het gemeenschapsonderwijs toe. Naar het gesubsidieerd onderwijs moeten er nog altijd middelen worden toegevoegd om in 2001 de verhouding 100-61 (cf. decreet secundair onderwijs) te bereiken. Dit bedrag is door de nieuwe formule wel lager.

PROGRAMMA 32.20

Buitengewoon Secundair onderwijs

De heer *Luc Martens* stelt een tegenspraak vast tussen de toelichting bij de begroting en de beleidsbrief. In de toelichting staat vermeldt dat op 1 september 2001 in opleidingsvorm 3 een vereenvoudigde kwalificatiestructuur zal worden ingevoerd. In de beleidsbrief staat hierover dat er hierover nog lopend onderzoek moet gebeuren.

Hij is verder van mening dat de alternerende beroepsopleiding dringend moet geëvalueerd worden. Er is bovendien onduidelijkheid over het al dan niet schrappen van de tweede kwalificatie.

– antwoord van de minister

De *minister* verwijst n.a.v. de laatste opmerking naar haar antwoord bij de opmerkingen en vragen over het buitengewoon basisonderwijs. Het is de bedoeling het buitengewoon onderwijs in zijn geheel te bekijken om nadien te komen tot eventueel decretale maatregelen. De beleidsvoornemens t.a.v. het buitengewoon secundair onderwijs zijn vooral de uitbreiding van het modulair stelsel en de spijbelmaatregelen.

Omtrent de kwalificatiestructuur in opleidingsvorm 3 antwoordt de minister dat de vermeldingen niet in tegenspraak zijn met elkaar. In de beleidsbrief gaat het over het onderzoek naar de typologie in het basisonderwijs, terwijl de opleidingsvormen thuis horen in het secundair onderwijs.

Programma 32.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 33.10

Hogescholenonderwijs

De heer *Luc Martens* stelt enkele positieve maatregelen vast m.b.t. het hogescholenonderwijs. Op de eerste plaats worden de middelen voor de TBS55+ uit de hogeschoolenveloppe gehaald en in een aparte basisallocatie ondergebracht waardoor de enveloppe onafhankelijk hiervan kan evolueren. Een tweede positief element is dat ook de kosten voor het regeringscommissariaat, die momenteel door de hogescholen worden gedragen, in een aparte basisallocatie worden ondergebracht.

Hij benadrukt in dit kader uitdrukkelijk de niet-indexering van de werkingsmiddelen omdat hij vaststelt dat er wel een indexering is doorgevoerd voor de universiteiten. Het aandeel van de loonnorm wordt normaal voor 80 percent en dat van de werkingsmiddelen voor 20 percent geïndexeerd. Bij de universiteiten werd de loonnorm in die zin wel geindexeerd.

Bovendien zullen de universitaire werkingstoelagen met het nieuwe herfinancieringsmodel structureel worden verhoogd, terwijl de hogescholen blijven vastzitten in hun enveloppesysteem dat zwaar onder druk staat. Momenteel stijgt het aantal studenten aan de hogescholen veel sneller dan de werkingsmiddelen. Bij een gelijke verhouding zouden de hogescholen momenteel 1,4 miljard frank meer moeten krijgen in de enveloppe. Hij vreest dat de samenwerking en de geplande afstemming tussen hogescholen en universiteiten daardoor gehypothekeerd wordt.

De heer *André Van Nieuwkerke* sluit zich omtrent de enveloppe van de hogescholen bij de vorige spreker aan. De enveloppe van de hogescholen stijgt niet, ondanks het feit dat de studentenpopulatie tussen 1996 en 2000 steeg met 1,4 percent.

De heer *Luc Martens* vervolgt dat de investeringskredieten voor de hogescholen een belangrijk probleem blijven. Met de wil en de wens van de hogescholen om meer en meer te evolueren naar campusvorming, komen deze middelen nog meer onder druk te staan.

Vervolgens gaat hij in op de middelen voor de sociale voorzieningen die de minister in 2001 verhoogt met 1000 frank per hogeschoolstudent. Zijn fractie vindt dit positief omdat het tegemoet komt aan het stappenplan dat zij hieromtrent eerder hadden uitgetekend. Hij vraagt hoever de evaluatie staat van de sociale voorzieningen aan de hogescholen én de universiteiten.

Basisallocatie 12.01 voorziet 3,7 miljoen frank voor 'algemene werkingskosten en begeleiding schaalvergroting hogescholen'. Hij wenst te vernemen waar deze basisallocatie voor staat.

Tot slot vraagt hij naar de stand van zaken van het onderzoek naar de relevantie van de opleidingen, zoals voorzien in het hogescholendecreet. Hij koppelt dit aan de evaluatie van de lerarenopleidingen en de implementatie van de intenties van de Bolognaverklaring. Deze ontwikkelingen zorgen voor onrust op het veld. Hoe zal de minister dit aanpakken ?

De heer *Dirk De Cock* haalt de evaluatie van de lerarenopleiding aan. Deze opleiding heeft nood aan duidelijkheid. De hogescholen zitten momenteel in een overgangsfase tussen enerzijds de cognitieve fase en anderzijds de toekomstige fase van zelfstudie. De studenten worden op hun studie door zelfactiviteit permanent geëvalueerd, terwijl de examens in al hun intensiteit van oudsher aanwezig blijven. Dit zorgt voor de nodige spanning bij zowel studenten als docenten die nog niet voorbereid zijn op de zelfstudie. Tegelijkertijd worden degenen die dit alles in goede banen moeten leiden, geconfronteerd met nieuwe fusies en een stijgende populatie.

– *antwoord van de minister*

De *minister* licht m.b.t. de vergelijking van de financiering tussen hogescholen en universiteiten toe dat deze voor de hogescholen duidelijk anders ligt. Voor de hogescholen werd er reeds in het hogescholendecreet zelf een evaluatie ingeschreven. Deze evaluatie moet afgerond zijn in het voorjaar van 2002. Zij wil hier niet op vooruit lopen. Deze evaluatie bestaat uit diverse onderdelen en gebeurt zowel door externen, als door de Vlhora zelf. Ook de studenten worden regelmatig op de hoogte gehouden. De financiële situatie van de hogescholen is bovendien zeer verschillend.

De heer *Luc Jansegers, adjunct-kabinetschef bij de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming*, treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt omtrent de niet-indexering van de middelen van de hogescholen dat die wel degelijk met de vermelde 80/20 verhouding uniform is toegepast op zowel de hogescholen als de universiteiten. Voor de hogescholen kwam dit neer op 40,4 miljoen frank, terwijl dit voor de universiteiten 36,5 miljoen frank was. Hij vermoedt dat het woordgebruik bij de basisallocaties van het universiteitsprogramma waar telkens het begrip 'werkingstoelagen' wordt gebruikt, voor verwarring zorgt. Deze basisallocaties slaan immers zowel op de lonen als op de werkingsmiddelen.

De *minister* vervolgt dat het duidelijk is dat de evaluatie van de lerarenopleiding noodzakelijk was. Er wordt echter niet eenduidig op gereageerd. Sommige scholen nemen deze gelegenheid te baat om verder na te denken, terwijl andere in het verweer gaan. De leerplichtscholen zelf zijn zeer tevreden over deze evaluatie omdat zij degenen zijn die de knelpunten ondervinden in de lerarenopleiding. Sommige scholen melden bvb. dat waar de lerarenopleidingen vroeger zelf voor de nodige innovatie zorgden, zij dit momenteel zelf moeten doen.

Zij vindt de campusvorming een positief gegeven in de evolutie van de mentaliteit naar meer onderlinge samenwerking toe. Ook de samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten verloopt, met het oog op de internationalisering en de discussie omtrent de certificering, in positieve zin.

Betreffende de sociale voorzieningen is er momenteel nog een evaluatie bezig waardoor men voorlopig met schijven werkt en er nog geen traject wordt uitgeschreven.

De minister verduidelijkt dat de 3,7 miljoen frank op basisallocatie 12.01 naast de algemene werkingskosten van de administratie, betrekking heeft op kortlopende studieopdrachten. Een voorbeeld hiervan is de studie over de taakbelasting van het personeel in de hogescholen.

Programma 33.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 33.20

Universitair onderwijs

De heer *Luc Martens* leest in de toelichting dat de begroting voor het universitair onderwijs een overgangsbegroting is. Er gebeuren blijkbaar geen nieuwe dingen.

– *antwoord van de minister*

De heer *Luc Jansegers, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,* treedt op namens de minister. Hij beaamt dat het PR 33.20 met uitzondering van de niet-indexering een volledige stabiliteit vertoont. In PR 71.10 staat 383 miljoen frank extra begroot, maar met de rectoren werd afgesproken dat er van zodra het decreet op de herfinanciering van de universiteiten wordt ingediend, zijzelf ook hun begrotingen aanpassen met de effecten die hieruit voortvloeien. Op dat moment zullen ook de 383 miljoen frank extra middelen geheralloceerd worden. In die zin kan men spreken van een overgangssituatie.

Programma 33.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 33.30

Coördinatie hoger onderwijsbeleid

De heer *Luc Martens* vermeldt de zes studiecentra open hoger onderwijs in Vlaanderen. Hij vraagt naar een overzicht van het aantal modules, opgesplitst per centrum, en naar het aantal studenten.

Verder merkt hij op dat men in het open hoger onderwijs in Nederland uitdrukkelijk kiest voor het digitaal onderwijs. Heeft dit gevolgen voor de studiecentra in Vlaanderen ?

Een derde vraag van de spreker betreft de internationale samenwerking. Tot op heden konden de hogescholen enkel een projectvoorstel doen indien het promotorschap daarvan door een universiteit werd opgenomen. Wordt deze werkwijze aangehouden ?

Een vierde vraagstelling gaat over het nieuw actieplan evaluatie van de lerarenopleiding. De hoorzittingen die hieromtrent in de commissie werden georganiseerd, worden blijkbaar opgevolgd. Hij heeft tevens vastgesteld dat de DVO dossiers over zelfevaluatie heeft opgesteld en die heeft overgemaakt aan de hogescholen. Hij vraagt of de universiteiten eenzelfde zelfevaluatie toepassen, gebruik makend van de DVO dossiers.

De heer *Frans Ramon* herinnert eraan dat in het kader van de internationale samenwerking elk departement 10 percent van het budget voor internationale werking zou moeten besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Hij vraagt hoe het departement onderwijs deze 10 percent invult.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt m.b.t. de evaluatie van de lerarenopleiding dat dit op dezelfde manier gebeurt aan de hogescholen als aan de universiteiten. Daarbij maakt men telkens gebruik van dezelfde DVO-dossiers. Naar inhoud is er weliswaar een verschil omdat de inhoud van de lerarenopleidingen verschillend zijn.

De minister zal de gegevens omtrent het open hoger onderwijs aan het verslag laten toevoegen (bijlage I-5). De heer *Marc Luwel, adjunct-kabinetschef bij de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,* treedt vervolgens op namens de minister. Hij licht verder toe dat de reorganisatie van het open hoger onderwijs in Nederland vanuit een samenwerking met 6 universiteiten gebeurt. Zij werken momenteel aan een plan voor een digitale universiteit. Voor het open hoger onderwijs in Vlaanderen hebben de universiteiten een contract afgesloten dat op het eind van 2000 afloopt met de Open Universiteit Heerlen. De Vlir zal vragen dit contract met twee jaar te verlengen om stabiliteit te garanderen. In Nederland is men niet direct bereid om Vlaamse universiteiten in die digitale universiteit op te nemen, alhoewel men mogelijks wel op termijn samenwerking zal zoeken. Bij de herfinanciering van de universiteiten zal men onderzoeken of men het afzonderlijke financieringskanaal voor de studiecentra voor open hoger ondewijs zal laten bestaan, dan wel in de globale financiering van de universiteiten zal opnemen.

Hij verduidelijkt verder omtrent de internationale samenwerking dat de minister in het voorjaar van 2001 deze sector gaat doorlichten omdat de financieringskanalen niet altijd harmonieus op elkaar afgestemd zijn. Zo komt de lijst van de landen voor wetenschappelijke samenwerking niet overeen met de lijst van landen voor samenwerking op onderwijskundig vlak. Het promotorschap vanuit de hogescholen zal eveneens deel uitmaken van deze doorlichting.

De *minister* antwoordt aan de heer Ramon dat er heel wat onderwijsprojecten gebeuren in het kader van ontwikkelingssamenwerking. Zij zal een overzicht van hoe het departement de 10 percent invult, aan het verslag laten toevoegen (bijlage I-6).

Programma 33.30 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 34.10

Deeltijds Kunstonderwijs

De heer *Luc Martens* stelt vast dat de begroting voor de sector DKO geen enkel nieuw initiatief bevat. Hij vraagt wat de beleidsplannen zijn voor deze sector.

In dit kader vraagt hij tevens naar het initiatief van de minister van cultuur om met de ministers bevoegd voor media en onderwijs een samenwerking op te zetten inzake cultuureducatie. Hij vraagt wat hier de stand van zaken van is.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de bevraging van de lokale besturen die tijdens de vorige legislatuur werd voorbereid, verder wordt gezet. Deze bevraging wordt in januari 2001 afgerond. Het doel is om de middelen die de lokale besturen aan het DKO be-

steden, in kaart te brengen. Op basis van de besluiten zullen beleidsbeslissingen worden genomen. Dit vergt in ieder geval geen nieuwe decreetgeving, enkel een bijsturing. Op dit ogenblik bekijkt een werkgroep die samengesteld is door zowel het departement, het OVSG als de directeursvereniging van het DKO, de problematiek van de inschrijvingsgelden omdat blijkt dat die niet op een gelijke manier worden verdeeld.

Omtrent de vraag naar cultuureducatie verduidelijkt de minister dat dit een vorm van samenwerking omvat met als doel het cultuurelement in onderwijs meer aan bod te laten komen. Er worden in ieder geval al heel wat initiatieven genomen. Zij verwijst hierbij naar de Canon-cultuurcel van het departement onderwijs. Deze cel zou eventueel uitgebreid kunnen worden naar het departement cultuur. Er zijn ook vanuit het DKO een aantal pilootprojecten opgezet in de vorm van een samenwerking met het leerplichtonderwijs.

Programma 34.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 34.20

Onderwijs Sociale Promotie

De *voorzitter* verwijst naar de bespreking bij het luik middenstandsopleiding (Deel III Middenstandsopleiding, infra) waar uitvoerig werd ingegaan op het volwassenenonderwijs.

Programma 34.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 34.30

Begeleid Individueel Studeren

De heer *André Van Nieuwkerke* brengt aan dat via Begeleid Individueel Studeren, BIS, diegenen die de kans in het leerplichtonderwijs gemist hebben, de mogelijkheid krijgen deze terug op te nemen. Hij stelt echter vast dat het inschrijvingsgeld voor een cursus via BIS vrij hoog ligt en dat er daarbij geen differentiatie wordt gemaakt naar inkomensgroepen toe. Wie zich wil voorbereiden op het behalen van een secundair diploma via de centrale examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap is al snel meer dan 12.000 frank kwijt. Zijn fractie suggereert voor bepaalde omstandigheden het inschrijvingsgeld te schrappen of een differentiatie naar inkomenscategorieën in te voeren.

– antwoord van de minister

De *minister* repliceert omtrent de kostprijs van het BIS dat studenten die zich voorbereiden op een examen bij de centrale examencommissie, in de toekomst vrijgesteld zullen worden van inschrijvingsgeld. De andere cursisten beschouwen het inschrijvingsgeld als zeer sociaal. In vergelijking met de buurlanden betaalt men bij BIS bovendien veel minder.

De heer *Luc Jansegers, adjunct-kabinetchef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,* treedt op namens de minister. De vrijstelling werd niet in het uitvoeringsbesluit opgenomen, maar zal deel uitmaken van een bepaling in het aangekondigde mozaïekdecreet en een uitvoeringsbepaling zodat diegenen die hun diploma secundair onderwijs willen behalen, vanaf 1 september 2001 zullen worden vrijgesteld van inschrijvingsgeld.

Programma 34.30 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 34.40

Basiseducatie

De heer *Luc Martens* herhaalt zijn bekommernis van zijn interpellatie van 8 november 2000[4] omdat het budget voor basiseducatie slechts stijgt met 10 miljoen frank. Basiseducatie is een belangrijke partner in het kader van NT2 en de inburgering. Men wordt in deze sector geconfronteerd met wachtlijsten en met infrastructuurproblemen.

Het gaat in deze sector bovendien niet alleen om allochtonen, maar ook om autochtonen. Deze autochtonen hebben na lang aarzelen eindelijk de moed gevonden om de stap naar basiseducatie te zetten, maar worden geconfronteerd met maandenlange wachtlijsten. Daardoor wordt de geloofwaardigheid van het initiatief aangetast. Hij wil bijzondere aandacht voor deze problematiek omdat dit de beste manier is om de mensen terug te winnen voor de democratie.

---

4 Parl. St. Vl. Parl., Hand. 2000-2001, C26-OND4, 8 november 2000

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat zij vanuit het inburgeringsbeleid een aantal elementen aan elkaar wil koppelen. Men zal daarbij trajecten uitstippelen voor NT2 via o.m. basiseducatie en andere kanalen, afhankelijk van de kennis of evolutie bij het aanleren van het Nederlands. Zolang er geen duidelijkheid is over deze trajecten, kan zij geen concrete antwoorden geven.

Programma 34.40 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 34.50

Coördinatie Permanente Vorming

De heer *Luc Martens* brengt aan dat er 19,5 miljoen frank voorzien is voor levenslang leren. Daarmee wil men een aanzet bieden om een systeem van certificering van leerervaringen mogelijk te maken. Hij vraagt wat dit in het geheel van de plannen omtrent het levenslang leren concreet voorstelt. In die zin heeft de Vlaamse regering een horizontale begroting levenslang leren aangekondigd. Bestaat dit reeds en kan die ter beschikking worden gesteld ?

– antwoord van de minister

De *minister* verwijst naar de bespreking van het programma Middenstandsopleiding (infra) waar de problematiek van het levenslang leren uitvoerig aan bod kwam. Zij herhaalt dat zij in een eerste fase samen met de betrokken ministers, Landuyt en Van Mechelen, een interministerieel comité hebben opgestart. Het uiteindelijke doel is in de volgende legislatuur de diverse initiatieven samen te brengen bij de minister van onderwijs. Op die manier zal de coördinatie vlotter kunnen worden uitgevoerd.

Programma 34.50 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 35.10

Studietoelagen en –financiering

De heer *Gilbert Vanleenhove* stelt dat er voor 2001 voor de studietoelagen 200 miljoen frank extra is voorzien om maatregelen uit te voeren die reeds in het regeerakkoord werden aangekondigd. Hij vraagt waaraan deze middelen concreet zullen worden besteed.

– antwoord van de minister

De *minister* verwijst naar de werkzaamheden van de commissie omtrent de studietoelagen. De extra middelen zijn op vraag van de commissie in de begroting ingeschreven. Zij zal in samenspraak met de commissie bepalen aan welke prioriteiten deze middelen zullen worden besteed.

Programma 35.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 35.20

Centra voor Leerlingenbegeleiding

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt wat de stand van zaken is van de uitvoering van het CLB-decreet en welke besluiten nog moeten worden goedgekeurd.

In de toelichting bij de begroting leest zij dat de inspectie vanaf het schooljaar 2000-2001 met een eerste beperkte doorlichting start van de CLB's. Zij meent dat dit zeer snel is omdat de CLB's pas op 1 september 2000 zijn opgestart.

De heer *André Van Nieuwkerke* wenst bijzondere aandacht m.b.t. de studiekeuze en de oriëntering. Hij heeft vernomen dat de scholen die in tegenstelling tot vroeger nu zelf daarvoor verantwoordelijk zijn, dikwijls hierin mislukken omdat de nodige knowhow ontbreekt. Hij vraagt dit te onderzoeken en na te gaan wat hieraan kan gedaan worden.

– antwoord van de minister

De *minister* repliceert omtrent de zgn. doorlichting van de CLB's dat het gaat om een opvolging van de knelpunten die zich bij de overgang aandienen. Vermits de overgang van PMS/MST naar CLB zeer drastisch is, bleek het noodzakelijk dit van nabij op te volgen, zodat men eventueel snel kan bijsturen.

Omtrent de uitvoering van het CLB-decreet zal zij aan het verslag een stand van zaken laten toevoegen (bijlage I-7).

Zij stelt omtrent de nieuwe rol van de scholen inzake leerlingenbegeleiding dat sommige scholen hier goed in slagen en daartoe de keuzedossiers hanteren die door diverse diensten en universiteiten

werden ontwikkeld. Er zijn hier weliswaar grote verschillen tussen de scholen vermits dit afhangt van de wil van de leerkrachten om de keuzedossiers te begeleiden en op te volgen.

Programma 35.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 35.30

Leerlingenvervoer

De heer *Luc Martens* vraagt prioritaire aandacht voor het leerlingenvervoer omdat men hier te maken heeft met een kwetsbare groep. Hij stelt dat de verhoging van het budget voor leerlingenvervoer met ongeveer 75 miljoen frank vooral te wijten is aan de stijging van het leerlingenaantal. De inspanning om het aantal dagritten van meer dan 4 uur te verminderen is daardoor zeer beperkt.

Hij heeft in het verleden ook de problematiek van de busbegeleiders reeds aangehaald. De middelen om hen volgens de wettelijke bepalingen te betalen blijven onvoldoende. Bovendien worden deze middelen in een enveloppe ter beschikking gesteld, wat volgens hem enkel zinvol is als het om een voorschottenregeling zou gaan. Als het bedrag van de enveloppe ook het eindresultaat uitmaakt, blijkt nu reeds dat dit ruimschoots onvoldoende zal zijn.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat er blijvend inspanningen worden gedaan om via een traject de situatie van de lange dagritten te beperken. Deze vraag kwam in het verleden in de commissie herhaaldelijk aan bod. Zij verwijst voor de cijfers naar haar antwoord op die vragen.

Zij beaamt de problematiek van de busbegeleiders en stelt dat deze nog niet werd afgerond.

Programma 35.30 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 35.40

Algemeen onderwijs en vorming

1. Ondersteuning van de oudervereniging

De heer *Gilbert Vanleenhove* heeft met genoegen vastgesteld dat in de toelichting verwezen wordt naar de resolutie houdende ondersteuning van de oudervereniging en ondersteuningscentra. Hij stelt echter vast dat enerzijds in basisallocatie 33.03 van PR 35.40 hetzelfde bedrag als vorig jaar, nl. 13 miljoen frank is uitgetrokken voor subsidiëring van oudervereniging en ondersteuningscentra, maar dat er anderzijds in basisallocatie 33.15 van PR 39.20 een nieuw bedrag van 20 miljoen frank is voorzien voor vorming en participatie van ouders. Hij vraagt of deze nieuwe middelen voor de oudervereniging bestemd zijn.

De heer *Luc Martens* sluit zich hierbij aan. Scholen kunnen hun opdracht enkel vervullen als de ouders als een actieve partner kunnen optreden. De leerkrachten die vandaag sterk bevraagd worden, moeten zich in een bondgenootschap ondersteund voelen door de ouders. Die ouders kunnen door middel van de oudervereniging ondersteund worden. Hierbij refereert hij naar het decreet betreffende opvoedingsondersteuning dat in de commissie welzijn behandeld wordt. Het zou zeer nuttig zijn deze elementen in een coherente visie met elkaar te verbinden zodat er een samenhang komt in het beleid en men slagvaardiger kan optreden.

De heer *Kris Van Dijck* beaamt de opmerking van de vorige spreker. Ieder lid van de commissie is overtuigd van het belang van de oudervereniging, maar tegelijkertijd moet men komen tot een efficiënt benutten van de middelen. Een versnippering van de middelen dient te worden vermeden. Deze weg wordt door de regering bewandeld om vanuit het beleid eenduidig op te treden naar een gedifferentieerde aanpak van de scholen.

De heer *André Moreau* reageert op de heer Martens dat iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen in de opvoeding van de kinderen. Dit mag niet afgeschoven worden op het onderwijs die weliswaar een belangrijke taak heeft. De Vlaamse re-

gering heeft uitdrukkelijk in de kleurennota opgenomen dat men er naar streeft om zoveel mogelijk bevoegdheden waar een verwevenheid in zit, onder één minister te laten ressorteren.

De heer *Luc Martens* repliceert hierop dat de spanning tussen de mogelijkheden waarover leerkrachten beschikken en de moeilijkheid om hun opdracht te vervullen steeds groter wordt. De beste ondersteuning daartoe kan komen van die organisaties die het dichtst bij de ouders staan. Op een bepaald moment is dat Kind en Gezin, maar in een andere fase is dit zeker het onderwijs. Onderwijs en welzijn zouden mekaar voor deze taak moeten vinden. Hijzelf ziet de opvoedingstaak liever niet vanuit het welzijnsbeleid te worden ingevuld omdat dit beleid als een specifiek welzijnsbeleid wordt begrepen. Het gaat daarbij vooral om een curatief, remediërend en niet zozeer om een preventief beleid. Opvoedingsondersteuning dreigt daardoor in die sector problematiserend te worden omschreven, terwijl dit juist moet voorkomen worden. Daarom vraagt hij de opvoedingsondersteuning naar de onderwijssector over te hevelen.

De heer *André Van Nieuwkerke* is van mening dat participatie schoolgericht moet zijn. De oudervereenigingen kunnen daartoe een belangrijke bijdrage leveren, nl. om de ouders te betrekken bij het schoolgebeuren. Er moet in ieder geval een einde worden gesteld aan het afwentelen van verantwoordelijkheden naar het onderwijs toe. Dit veronderstelt weliswaar dat de oudervereenigingen op een autonome manier moeten kunnen functioneren en samenwerken met elkaar. In dit kader verwijst hij naar het decreet omtrent de leerlingenparticipatie. De leerlingen hebben reeds aangetoond over de netten heen goed te kunnen samenwerken en naar de scholen toe steun te kunnen leveren.

– antwoord van de minister

De *minister* wil in ieder geval het debat omtrent de participatiestructuren, waaronder de inspraak vanwege de ouders, grondig voeren bij de bespreking van het aangekondigde participatiedecreet.

De 20 miljoen frank die voorzien zijn in PR 39.20, komen in 2001 bovenop de 13 miljoen frank van PR 35.40. Daarmee wil de minister duidelijk aangeven dat het gegeven van de ouderparticipatie en de oudervereenigingen heel belangrijk is voor haar. De heer *Luc Jansegers, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,* treedt vervolgens op namens de minister. Hij licht verder toe dat de vermelde middelen in twee verschillende basisallocaties werden ondergebracht omdat de 13 miljoen frank van PR 35.40 verbonden zijn aan de uitvoering van het decreet op de oudervereenigingen en de ondersteuningscentra. Bij het vastleggen van de 20 miljoen frank van PR 39.20 was nog niet bepaald op welke manier deze middelen concreet zouden worden uitgegeven. Als beslist wordt om deze middelen in uitvoering van het decreet op de oudervereenigingen en de ondersteuningscentra uit te geven zullen ze herschikt worden naar PR 35.40, maar als men specifieke prioriteiten wil leggen, zal de minister daarover concreet toelichting geven.

De *minister* deelt verder de mening van de leden omtrent de versnippering van de middelen. Ook zij wil een fundamenteel debat over de participatiestructuren voeren, waarbij iedereen het erover eens is dat de ouders een belangrijke actor zijn.

2. Gemeenschapsonderwijs

De heer *Luc Martens* stelt dat in 2000 de overdracht van het personeel van de ARGO naar het Gemeenschapsonderwijs werd doorgevoerd. Hij vraagt wat de huidige situatie is : hoeveel personeelsleden werken er op de centrale diensten ? In welke mate werd er gebruik gemaakt van de uitstapregeling ? Hoe ziet het organogram eruit ?

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat de studie voor het definitieve personeelskader op 6 december 2000 zal worden afgerond. Zij wil nadien de nodige informatie bezorgen als daar een vraag in de commissie over wordt gesteld.

De heer *Luc Jansegers, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,* treedt vervolgens op namens de minister. Hij licht verder toe dat er in 2000 drie besluiten door de Vlaamse regering werden goedgekeurd. Een eerste besluit over de overdracht zelf, een tweede over een overdrachtskader van 439 personeelsleden en een derde over een uitstapregeling 55+. Momenteel zijn er 415 statutaire ambtenaren. Tijdens dezelfde periode werd een kortlopende studie besteld voor het personeelskader. Deze studie duurde langer dan verwacht. Van de dotatie die aan het centrale bestuursniveau voorzien is, werd er 30 miljoen frank op een aparte basisallocatie gezet en wordt dit bedrag voor uitbetaling gekoppeld aan het herstructureringsplan.

3. Woon-werkverkeer

De heer *Luc Martens* vraagt hoeveel personeelsleden in het kader van de terugbetaling woon-werkverkeer gebruik maken van de regeling waarbij alleen de werkgeversbijdrage als tegemoetkoming in de vervoerskosten wordt betaald. Tevens vraagt hij welke regeling getroffen is voor de leerkrachten die van het openbaar vervoer geen gebruik kunnen maken omdat zij in 2 of 3 verschillende scholen tewerkgesteld zijn.

– antwoord van de minister

De *minister* heeft geen zicht op het aantal leerkrachten dat van de terugbetaling gebruik zal maken omdat de regeling pas vanaf 1 januari 2001 zal ingaan. Indien men de cijfers later wil kennen, verwacht zij in de commissie ten gepaste tijde een vraag.

Zij repliceert met betrekking tot de vraag over de leerkrachten die geen gebruik kunnen maken van de terugbetaling, dat dit probleem niet in dit kader geregeld wordt en op een andere manier moet worden opgelost. Daar is verder geen duidelijkheid over.

Programma 35.40 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 35.50

Aanwending van teruggevorderde wedden en weddetoelagen

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Programma 35.50 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 39.10

Provisionele kredieten

De heer *Luc Martens* vraagt of in de provisionele kredieten de kredieten opgenomen zijn die bestemd zijn voor de maatregelen waarover de minister nog moet onderhandelen.

– antwoord van de minister

De *minister* stelt dat er voor 2001 een bedrag van 1 miljard frank voor nog te onderhandelen maatregelen is voorzien. Dit bedrag staat in PR 24.60.

Programma 39.10 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

PROGRAMMA 39.20

Coördinatie Beleid en Gegevensbeheer

1. Nieuwe onderwijsmedia

De heer *Gilbert Vanleenhove* vraagt of de middelen voor nieuwe onderwijsmedia die in dit programma zijn opgenomen, ook voor het hoger onderwijs kunnen worden aangewend. In de lerarenopleiding, waar men leerkrachten opleidt om gebruik te maken van ICT in het onderwijs, klaagt men dat men zelf een gebrek heeft aan ICT-apparatuur.

– antwoord van de minister

De *minister* licht toe dat deze middelen uitdrukkelijk bedoeld zijn voor de nieuwe media in het leerplichtonderwijs. De situatie in de hogescholen blijkt heel verschillend te zijn. Sommige hogescholen zijn zeer goed uitgerust op dit vlak.

2. Internationaal beleid

Mevrouw *Veerle Heeren* merkt op dat er voor het internationaal beleid een onderscheid gemaakt wordt tussen enerzijds subsidies voor Europese en internationale samenwerking, nl. ba. 33.02, en anderzijds subsidies in het kader van Europese en internationale samenwerking, nl. ba. 34.05. Bij de vorige begroting heeft het Rekenhof opgemerkt dat deze basisallocaties bijna identiek zijn. Daardoor kunnen projecten op beide basisallocaties worden aangerekend, wat indruist tegen het specialiteitsbeginsel.

Bovendien merkt zij op dat het internationaal beleid en de toekenning van subsidies aan programma's en projecten m.b.t. onderwijs verspreid liggen over zeven verschillende basisallocaties. Dit leidt volgens haar niet tot transparantie van dit beleid.

Hierop aansluitend vraagt zij de samenwerkingsovereenkomst tussen het Limburgs Universitair

Centrum en de Universiteit Maastricht waarmee de Transnationale Universiteit Limburg mogelijk wordt gemaakt, ter beschikking van de commissie te stellen.

– antwoord van de minister

De *minister* beaamt dat de verdeling van de middelen voor internationale samenwerking over diverse basisallocaties niet tegemoet komt aan de transparantie van de begroting. Zij zal een lijst van de landen en overeenkomsten per basisallocatie aan het verslag laten toevoegen (bijlage I-8).

De heer *Luc Jansegers, adjunct-kabinetschef bij de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming,* treedt op namens de minister. Hij licht verder toe dat men een aantal basisallocaties de notatie 12 heeft gegeven omdat het hier gaat om zuiver contractuele verbintenissen. De basisallocatie 40.01 is ingevoerd omdat heel wat projecten over meerdere jaren lopen en de inschrijving van gesplitste kredieten daardoor noodzakelijk was.

De *minister* zal de samenwerkingsovereenkomst tussen het Limburgs Universitair Centrum en de Universiteit Maastricht aan de commissie overmaken.

3. Beleidsvoorbereidend onderzoek en projectwerking

De heer *Luc Martens* wenst een overzicht van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek dat heden loopt, aan het verslag te laten toevoegen met vermelding van de te verwachte einddatum e.d.

Vervolgens vraagt hij bij basisallocatie 12.14 'Time-outprojecten en projecten in samenwerking met welzijn', welke projecten hieronder ressorteren.

– antwoord van de minister

De *minister* zal de gegevens m.b.t. het lopende onderwijskundig wetenschappelijk onderzoek aan het verslag laten toevoegen (bijlage I-9).

Zij verduidelijkt over basisallocatie 12.14 dat het hier gaat om projecten voor leerlingen die moeilijkheden hebben om zich aan de schoolcultuur aan te passen. Zij zal bijkomende informatie aan het verslag laten toevoegen (bijlage I-10).

Programma 39.20 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen.

AFDELING III

DAB Hogere Zeevaartschool

Bij de begroting van de DAB Hogere Zeevaartschool worden geen opmerkingen geformuleerd.

De begroting 2000 van de DAB Hogere Zeevaartschool wordt indicatief met 8 stemmen tegen 3, bij 4 onthoudingen aangenomen.

DEEL II : WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGISCH INNOVATIEBELEID

I. TOELICHTING DOOR MEVROUW MARLEEN VANDERPOORTEN, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS EN VORMING, MEDE NAMENS DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, RUIMTELIJKE ORDENING EN MEDIA

Voor 2001 tekent zich op het vlak van het wetenschapsbeleid een herverkaveling af. De reden voor deze herschikking is een hergroepering van het onderzoek naar de finaliteit. Conform aan de beleidsnota en de beleidsbrief worden de uitgaven voor wetenschapsbeleid gehergroepeerd rond vier thema's :

1. Algemeen Wetenschapsbeleid (programma 71.1)

2. Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser (programma 71.2)

3. Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit (programma 71.3)

4. Strategisch en beleidsgericht onderzoek (programma 71.4)

Wat de bevoegdheden betreft, kan gesteld worden dat het programma 71.3 bevoegdheid van Vlaams minister Van Mechelen is, het programma 71.2 is de bevoegdheid van de minister van onderwijs en dat de programma's 71.1 en 71.4 basisallocaties omvatten waarvoor een van beide ministers bevoegd is.

Het programma 71.1 omvat de algemene werkingsmiddelen, de kredieten voor popularisering voor wetenschap en technologie en de kredieten voor internationale samenwerking.

Het programma 71.3 omvat het wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit. Het IWT-Vlaanderen wordt opnieuw het uniek loket, de draaischijf voor het technologisch innovatiebeleid. Het is duidelijk dat het hier gaat over kredieten ten bate van de Vlaamse economie. De aanvragen voor subsidiëring gebeuren via de ondernemingen zelf. Het gaat hier over onderzoek dat op korte termijn resulteert in concrete toepassingen.

Het programma 71.4 omvat het strategisch onderzoek en het beleidsgericht onderzoek. Het strategisch onderzoek is onderzoek dat, zoals het woord het zelf zegt, strategisch is van aard en dat op middellange termijn resulteert in concrete toepassingen. Hieronder valt het programma voor generisch basisonderzoek aan de universiteiten dat in de plaats treedt van het vroegere STWW, Strategische Technologieën voor Welvaart en Welzijn, en het HOBU-fonds, nl. onderzoeksprojecten van de hogescholen, maar ook de drie onderzoeksinstellingen VIB, VITO en IMEC. Ook het beleidsgericht onderzoek wordt hierin ondergebracht.

Bij het programma 71.1 Algemeen Wetenschapsbeleid noteert men alvast een inschrijving van 100,0 miljoen frank voor het verder uitbouwen van de toegang van hogescholen en universiteiten tot performante computernetwerken. De toegang tot dergelijke netwerken is voor universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstellingen essentieel voor het uitvoeren van hun opdracht. Dit vormt een permanent aandachtspunt van de regering en kadert onder meer in de aanbevelingen die werden geformuleerd in de 'Verklaring van Lissabon'.

Momenteel zijn de Vlaamse universiteiten en onderzoeksinstellingen aangesloten op het federale BELNET. Om de groeiende nood van de onderzoeksgemeenschap te beantwoorden, heeft de federale regering beslist de performantie van dit netwerk progressief te vergroten. Momenteel hebben de hogescholen geen of een beperkte toegang tot BELNET. Er wordt een voorstel voorbereid om vanaf 2001 de Vlaamse hogescholen een performante aansluiting te geven. Tevens zal onderzocht worden of in een latere fase ook bedrijven toegang kunnen krijgen.

Vanaf de begroting 2001 wordt wetenschapsinformatie en innovatiestimulering – de vroegere budgetten voor de actie 'Durf Innoveren' – samengebracht in één actieplan. De raakvlakken van acties m.b.t. wetenschapsinformatie enerzijds en innovatiestimulering anderzijds zijn groot. Bedoeling is dat de acties elkaar aanvullen en versterken.

Inzake het wetenschapsbeleid en het tertiair onderwijs hebben we op beleidsvlak te maken met een dubbele optie, namelijk :

a) de optie om qua regelgeving de samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten te vereenvoudigen. Dit is belangrijk ook met het oog op de progressieve implementatie van de Bolognaverklaring ;

b) het beleidsmatig samenvoegen van het tertiair onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek

tot één geheel. Het uitwerken van een meer globale beleidsvisie die betrekking heeft op beide deelterreinen wordt systematisch verder gezet.

Voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid werden in 2000 de middelen constant gehouden. Na de belangrijke inspanning die de vorige regering op het financieel vlak heeft gedaan, heeft de huidige regering een evaluatie van een aantal aspecten van dit beleid doorgevoerd. Dit zal leiden tot een aantal bijsturingen, weliswaar in een grote continuïteit met het beleid dat de Vlaamse regering reeds meer dan 15 jaar voert.

In de periode 1995-1999 werden in de Vlaamse begroting de middelen voor wetenschaps- en technologiebeleid jaarlijks vermeerderd met 2 miljard frank. Niet al deze middelen werden echter gebruikt om het onderzoekspotentieel in de Vlaamse universiteiten, onderzoeksinstellingen en bedrijven te versterken.

Zo ging in 1999 van de bijkomende 2 miljard frank slechts 1,4 miljard frank naar onderzoek en ontwikkeling. De rest werd bijvoorbeeld gebruikt voor de informatica-uitrusting van basis- en secundair onderwijs – de actie PC/KD : 700 miljoen frank gespreid over 1999 en 2000, waarvan 500 miljoen frank extra middelen -, en Technopolis met 45 miljoen frank werking in 1999, naast de 250 miljoen frank investeringen in 1998).

De basisfinanciering van de universiteiten werd niet of nauwelijks versterkt. In de periode 1992-1999 werden de eigenlijke werkingstoelagen van de universiteiten slechts eenmaal structureel verhoogd met 300 miljoen frank. Hierdoor werd een onevenwicht gecreëerd in het Vlaams O&O-systeem. Te weinig middelen voor de basisfinanciering van de universiteiten tegenover een te sterke stijging van middelen voor contractonderzoek dreigen te leiden tot kwaliteitsverlies en afnemende efficiëntie van ons onderzoekssysteem.

Deze scheeftrekking werd nog versterkt door de versnippering van de bijkomende middelen over talrijke kleine programma's en acties (e.g. actieprogramma toerisme, andere acties om het onderzoek in de universiteiten te ondersteunen), en het onevenwicht in de verdeling van de middelen tussen grensverleggend onderzoek, basisonderzoek, technologische innovatie en beleidsgericht onderzoek. In zoverre dat ook de VRWB in een rapport "Vlaanderen koploper in wetenschap en technologie" oproept tot een inhaalbeweging voor de basisfinanciering van de universiteiten en het fundamenteel onderzoek.

Toch werd afgelopen jaar een aanvang gemaakt met het versterken van de basisfinanciering van de universiteiten en de hogescholen (werking en infrastructuur). Binnen de begroting voor wetenschap en technologische innovatie werd van deze rustpauze gebruik gemaakt om een aantal beleidsheroriënteringen door te voeren en kleine financieringskanalen af te bouwen om de efficiëntie van de ingezette middelen te verhogen.

Naast de structurele verhoging in de initiële begroting 2000 met 152,8 miljoen frank van de universitaire werkingstoelagen en met 225 miljoen frank van de universitaire investeringskredieten, werden door beleidsheroriënteringen de middelen voor het Bijzonder Onderzoeksfonds verhoogd met 469,3 miljoen frank.

Bij de begrotingscontrole 2000 werd aan deze operatie nog een bedrag van 140 miljoen frank toegevoegd. Hierbij werd onder meer een aanvang gemaakt met de afbouw van een aantal kleine financieringskanalen voor universitair onderzoek. Dit moet aan de universiteiten toelaten hun eigen onderzoeksbeleid verder uit te bouwen.

Gelet op het groeiend succes van het projectmatig onderzoek aan de hogescholen, werden de middelen voor het zogenaamde HOBU-fonds bij de begrotingscontrole verhoogd. Het belang dat deze regering hecht aan het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid is groot.

In de begroting van volgend jaar wordt weer aangeknoopt met een forse stijging van de middelen voor wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid. Deze kredieten stijgen volgend jaar in vergelijking met de initiële begroting met 1,2 miljard frank, zijnde 6,4 percent van het budget 'wetenschapsbeleid'.

De verdeling van de bijkomende middelen is evenwichtig tussen enerzijds de middelen voor de universiteiten en hogescholen en anderzijds deze bestemd voor onderzoek met economische en beleidsondersteunende finaliteit. Kennis verwerven en implementeren gaan namelijk altijd samen. Beiden dienen tegelijkertijd en op een evenwichtige manier gestimuleerd te worden. Dit is een wezenlijke ombuiging van het beleid van de voorgangers. De door de vorige regering ingezette inhaaloperatie ging voor 65 à 70 percent naar beleidsgericht en toegepast onderzoek. Het huidige beleid laat de stijging gelijk lopen over beide polen.

Bovenop de stijging van de middelen voor fundamenteel onderzoek en onderzoek met een econo-

mische en beleidsondersteunende finaliteit worden de werkingstoelagen van de universiteiten opnieuw substantieel en structureel verhoogd. Hiermee wordt niet alleen de in het regeerakkoord aangekondigde versterking van de basisfinanciering twee jaar na mekaar verder gezet. Bovendien worden hiermee de middelen vrijgemaakt om het onlangs door de regering goedgekeurde nieuw financieringssysteem voor de universiteiten op te starten.

Naast het gedeeltelijk wegwerken van een aantal anomalieën die in de financiering van de Vlaamse universiteiten gedurende de voorbije tien jaar zijn ontstaan, schept dit systeem een kader om het Vlaams universitair onderwijslandschap aan te passen aan de noden van de kennismaatschappij en herstelt het tevens het evenwicht tussen de basisfinanciering en de middelen voor contractonderzoek.

Momenteel zijn de werkingstoelagen van de Vlaamse universiteiten die zijn ingeschreven in het programma 33.2, berekend op basis van de bepalingen ingeschreven in het universiteitendecreet van 1991.

De minister verklaart dat zij zo spoedig mogelijk aan het Vlaamse Parlement een decreet op de financiering van het universitair onderwijs zal voorleggen. Hiermee zullen de middelen ingeschreven onder het programma 71.2 als "het herstructureringsfonds universiteiten" worden herschikt. Het gaat om 383 miljoen frank bijkomende middelen voor 2001. Deze bijkomende middelen vormen een onderdeel van het meerjarenplan voor de universiteiten om de financiering los te koppelen van het aantal studenten.

Naast de versterking van de universitaire werkingstoelagen met 383 miljoen frank worden de middelen voor het FWO-Vlaanderen verhoogd met 230 miljoen frank. Deze verhoging zal zowel gebruikt worden om mandaten als onderzoeksprojecten te financieren. Daarbij merkt zij op dat in het kader van de overgang van de onderzoekers in vast dienstverband bij het FWO-Vlaanderen naar het ZAP-kader van de universiteiten – zoals vastgelegd in het BOF-besluit – de resterende middelen voor de bezoldiging van deze personen van het FWO-Vlaanderen naar het BOF worden overgedragen. In het kader van de begrotingscontrole 2000 werd een eerste gedeelte van de kostprijs van de vaste fondsers reeds overgedragen.

In 2001 wordt 200 miljoen frank vrijgemaakt voor de structurele financiering van het langlopend beleidsrelevant onderzoek. Dit initiatief, dat de Vlaamse regering reeds principieel heeft goedgekeurd, komt in de plaats van de financiering van een groot aantal kleine, kortlopende onderzoeksprojecten.

Ook inzake de financiering van het projectmatig onderzoek aan de hogescholen wordt de eenmalige stijging met 70 miljoen frank vanaf 2001 structureel ingeschreven in de begroting. In dit kader zal worden nagegaan in hoeverre vanaf 2002 voor de financiering lastens het HOBU-fonds, naast technologisch onderzoek ook andere onderwerpen aan bod kunnen komen.

II. ALGEMENE BESPREKING

1. De middelen voor wetenschapsbeleid en de versnippering van de bevoegdheden

De heer *Chris Vandenbroeke* stelt dat de vorige regering een groeipad uittekende met een input van 2 miljard frank per jaar. De evaluatie van het afgelopen jaar was zijn inziens als overgang terecht en hij hoopt dat men op basis hiervan tijdens de volgende jaren nieuwe accenten zal leggen. Hij stelt echter vast dat voor 2001 slechts een stijging van 1,2 miljard frank is voorzien. Dit brengt de verhoging voor wetenschapsbeleid op een gemiddelde van 600 miljoen frank per jaar. De heer *Jos De Meyer* sluit zich volledig aan bij de vorige spreker.

De heer *Dirk Holemans* bevestigt t.o.v. de vorige sprekers het belangrijke groeipad tijdens de vorige legislatuur, maar reageert dat veel middelen hiervan naar academische onderzoek met economische finaliteit en het IWT zijn gegaan. Bovendien blijkt nu dat het IWT in zijn bestedingen dit geld niet opkrijgt.

De heer *Gilbert Vanleenhove* herhaalt de opmerking bij de bespreking van de begroting 2000 dat de versnippering van de bevoegdheden inzake wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid niet leidt tot een efficiënt beleid. Toch merkt hij in het door de regering voorgestelde organogram van de nieuwe ministeries van de Vlaamse Gemeenschap dat er één minister per bevoegdheidsdomein wordt vooropgesteld. Het huidige wetenschapsbeleid staat hier paradoxaal tegenover. Bovendien merkt hij m.b.t. de versnippering op dat men in de begroting een vierde programma inzake wetenschapsbeleid heeft gecreëerd. Hij vraagt wat de noodzaak hiervan is. Onder welke administratie en onder wiens bevoegdheid ressorteert dit ?

Hij sluit zich aan bij de opmerking van de heer Vandenbroeke en de heer De Meyer omtrent de stijging van de begroting met 1,2 miljard frank, wat na de stilstand voor 2000 neerkomt op 600 miljoen frank op jaarbasis. Dit is amper een stijging van 30 percent in vergelijking met de inspanningen van de vorige regering. Deze verhoging is ook in tegenspraak met de septemberverklaring waarin de minister-president een verhoging van bijna 2 miljard frank voor wetenschapsbeleid aankondigde, maar die naderhand door een kabinetsmedewerker werd rechtgezet.

Een terechte opmerking zou zijn dat in de vroegere verhoging van 2 miljard frank o.m. het PC/KD-project mee in vervat zat. De spreker merkt echter op dat in de verhoging voor 2001 de stijging van de basisfinanciering voor de universiteiten mee inbegrepen is, wat eigenlijk thuis hoort bij de onderwijsbegroting. Dit leidt tot dubbelzinnigheid en overlapping.

Hij herinnert eraan dat de minister bij de vorige begroting heel wat evaluaties had aangekondigd. Hij vraagt wat de resultaten hiervan zijn en of er hieromtrent rapporten bestaan. Als men de subsidies verhoogt, moeten daar argumenten voor zijn die op deze evaluaties gebaseerd zijn. Hij vraagt of de commissie inzage zou kunnen hebben in deze resultaten. De heer *Dirk Holemans* sluit zich aan bij de vraag van de vorige spreker.

Hierop aansluitend merkt de heer *Gilbert Vanleenhove* op dat de beleidsbrief enerzijds komaf wil maken met de veelheid aan initiatieven die tijdens de vorige legislatuur werden opgestart, maar anderzijds zelf talloze ad hoc initiatieven en thema's aankondigt. Is de keuze van deze thema's gebaseerd op evaluaties of studies ?

Tot slot brengt de heer Vanleenhove aan dat hij in de beleidsbrief niets terugvindt over de bevoegdheidspakketten m.b.t. de verdere staatshervorming. Wordt hier omtrent het wetenschapsbeleid nog verder werk van gemaakt ?

– antwoord van de minister

De *minister* is van mening dat de vraag naar meer middelen een eeuwige discussie is over de beperktheid van de middelen en de prioriteiten die daarbij gesteld worden. De regering doet een serieuze inspanning voor het wetenschapsbeleid. Bovendien zaten in de extra middelen van de vorige regering ook de middelen voor het PC/KD-project of voor Technopolis. Zij zal ter verduidelijking een overzicht van de gecumuleerde kosten m.b.t. de beleidsinitiatieven inzake wetenschapsbeleid aan het verslag laten toevoegen (bijlage II-1).

De basisfinanciering van de universiteiten is onlosmakelijk verbonden met wetenschappelijk onderzoek. Het is belangrijk dat deze middelen gebundeld worden zodat de efficiëntie daardoor verbetert. Het doel is in de toekomst ook andere accenten te leggen.

De minister ziet in de huidige bevoegdheidsverdeling inzake wetenschapsbeleid geen onoverkomelijke problemen. In het nieuwe organogram voor de ministeries van de Vlaamse Gemeenschap wordt wetenschapsbeleid als één geheel bekeken. Bij de vorige begrotingsbespreking haalde zij reeds aan dat beide systemen zowel voor- als nadelen heeft. Ook zij heeft vroeger als parlementslid kritiek geuit op het feit dat het wetenschapsbeleid bij de vorige regering bij de minister-president zat waardoor er teveel aandacht werd besteed aan de economische finaliteit. De toenmalige opmerkingen hebben geleid tot de huidige opdeling zodat deze discussie wellicht permanent zal blijven. Voor wat haar eigen bevoegdheid betreft, wordt er ernstig gestreefd naar een vereenvoudiging door het onderbrengen van zoveel mogelijk middelen bij het FWO, het BOF en de universiteiten en worden de kleine financieringskanalen zoveel mogelijk uitgeschakeld.

Ze is van mening dat de evolutie van de staatshervorming en de gevolgen hiervan voor het wetenschapsbeleid in een globale context moeten worden bekeken. Zij kan hier momenteel niet concreet op ingaan.

De heer *Marc Luwel, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van onderwijs*, treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt dat het bijkomende programma 71.4 enkel tot doel heeft de begroting leesbaarder te maken, zonder enige andere bijbedoeling.

2. De basisfinanciering en het evenwicht tussen het onderzoek op initiatief van de vorser en het onderzoek waarvan de opdrachtgever het onderwerp bepaalt

De heer *Dirk Holemans* vindt het positief dat de universiteiten meer geld krijgen voor autonoom onderzoek. Daardoor herstelt men het evenwicht met het onderzoek in opdracht van het bedrijfsleven. Vermits dit gevolgen heeft voor het aantal onderzoekers aan de universiteit, moet men zich dringend bezinnen over de structuur van de omkadering aan de universiteiten, met name de AAP'ers

en de ZAP'ers. ZAP-leden worden bijvoorbeeld voor het leven benoemd met als gevolg dat men geen instrumenten heeft om effectief in te spelen op een stijging of daling van het aantal studenten in een bepaalde universiteit. In Nederland heeft men bij de onderzoekers drie trappen. Docenten zijn er tijdelijk benoemd in een soort tussenkader, tussen het zgn. AAP- en het ZAP-kader, zodat men a.h.w. kan uittesten of deze functie hen past. Daardoor is er ook meer flexibiliteit mogelijk. Daarnaast is er ook een vlotte rotatie tussen de verschillende universiteiten mogelijk, wat bijna niet gebeurt in Vlaanderen.

Hij vervolgt dat er bij de toewijzing van de middelen vanuit het BOF aan de universiteiten meer nadruk zal worden gelegd op de wetenschappelijk productiviteit. Hij herhaalt hieromtrent zijn bezorgdheid om de productiviteit niet eenzijdig kwantitatief te benaderen en het onderscheid tussen de diverse wetenschapsvakken niet uit het oog te verliezen. Voor sommige wetenschapsvakken zal het niet moeilijk zijn de output te meten, terwijl dit wel zo is voor de humane wetenschappen.

Hij is bovendien bekommerd over het feit dat het maatschappelijk engagement van wetenschappers nergens wordt verdisconteerd. Als een humane wetenschapper een boek schrijft over een belangrijk maatschappelijk thema, dan zou hij in toegekende punten hier bvb. één punt voor krijgen, terwijl een artikel van twee pagina's van een exacte wetenschapper in een gerenommeerd tijdschrift met een beperkt leespubliek, in dat geval tien punten zal krijgen. Om dergelijke evoluties tegen te gaan, zou men creatief moeten nadenken over deze financiering. Ofwel gaat men de eerste soort publicaties hoger kwalificeren op de kwantitatieve ranking ofwel zou men voor dit soort publicaties afzonderlijke kredieten kunnen voorzien. Als de evolutie zich doorzet waarbij de bibliometrische analyse met de huidige puntenverdeling meer en meer de doorslag zal geven, zullen in de toekomst mensen als Luc Huyse of Etienne Vermeersch geen professor meer kunnen worden.

De heer *Gilbert Van Baelen* verwijst naar de aangekondigde herfinanciering van de universiteiten. De verhoging van de middelen voor de basisfinanciering in 2000 en 2001 komt tegemoet aan het herstel van het evenwicht tussen het grensverleggend onderzoek op initiatief van de vorser en het onderzoek waarvan de opdrachtgever het onderwerp bepaalt. Met de verhoging van de middelen voor het BOF zullen hopelijk ook meer kansen gecreëerd worden voor het sociaal wetenschappelijk onderzoek.

Verder vraagt hij wat de stand van zaken is van de integratie van de vaste FWO-onderzoekers in het universitair ZAP-kader. In dit kader vraagt hij zich af hoe men de kwaliteitsbewaking van het onderzoek kan laten aansluiten op de autonomie van hogescholen en universiteiten.

In de beleidsbrief is er sprake van een afbouw van een aantal kleinere financieringskanalen en de integratie ervan in het BOF. Hoever staat men hiermee en welke worden hier in de toekomst aan toegevoegd ?

Tot slot wil hij zijn tevredenheid uiten over de nabije realisatie van de Transnationale Universiteit Limburg, TUL. Hoe zal dit concreet vertaald worden in een decreet of protocol ? Wat zijn de gevolgen hiervan voor het universitaire landschap, meer bepaald met het oog op het nieuwe financieringsmodel met de convenanten ? En wat zijn de gevolgen van de TUL voor het universitair onderzoek ?

De heer *Gilbert Vanleenhove* merkt op dat de werkingstoelagen van de universiteiten weliswaar stijgen, maar dat dit slechts om een beperkt bedrag gaat als men dit vergelijkt met de OESO-norm. De OESO-norm voor de universtiteiten bedraagt momenteel 12 percent van de totale onderwijsbegroting . Dit betekent voor Vlaanderen een bedrag van 30 miljard frank, terwijl men slechts aan 22 miljard frank komt.

Hij steunt de verhoging van de middelen voor het BOF om de interuniversitaire concurrentie verder aan te moedigen. Tijdens de vorige legislatuur werd de overheveling van FWO-onderzoekers naar het ZAP-kader via het BOF voorbereid. Die FWO-onderzoekers kostten ongeveer 600 miljoen frank. Ondertussen zijn er 172 onderzoekers van het FWO naar het ZAP-kader overgeheveld. Dit zou geleid hebben tot een besparing van ongeveer 120 tot 150 miljoen frank. Hij vraagt waar deze overschotten in de begroting zijn terug te vinden.

– antwoord van de minister

De *minister* beaamt dat het belangrijkste element voor wat haar bevoegdheden betreft, de verhoging is van de basisfinanciering van de universiteiten. De heer *Marc Luwel, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van onderwijs*, treedt op namens de minister. Hij vervolgt dat het regeerakkoord bepaalt dat de herfinanciering van de basisfinanciering tot doel heeft te komen tot een herstel van het evenwicht in het financieringsmechanisme. Dit betekent in de praktijk dat het aantal ZAP-leden moet stijgen. Hij beaamt de opmerkingen van de

heer Holemans omtrent het AAP- en ZAP-kader. Deze problematiek zal in ieder geval ten gronde bediscussieerd kunnen worden bij het decreet omtrent de herfinanciering van de universiteiten.

Omtrent de verhoging van 383 miljoen frank verduidelijkt hij dat dit deel uitmaakt van een meerjarenplan om de basisfinanciering van de universiteiten structureel te verhogen. Dit zal decretaal worden verankerd. Hij pleit ervoor om, rekening houdend met de krapte aan onderzoekers op de huidige arbeidsmarkt, dit stapsgewijs te doen. Analyse toont weliswaar aan dat deze schaarste geen algemeen probleem is, maar zich in bepaalde domeinen, zoals in de toegepaste wetenschappen, manifesteert. Het wordt voor deze domeinen moeilijker onderzoekers aan te trekken, onder meer omwille van het te groot aantal kortlopende onderzoekscontracten. Het gevolg is dat de promotoren hun criteria verlagen waardoor er zich een kwaliteitsverlies voordoet. Om hieraan tegemoet te komen wil de minister komen tot een meer geordende financiering en langlopende contracten waar men nog wel onderzoekers kan voor vinden. Dat blijkt uit een studie over de performantie van de verschillende financieringsstromen waarbij nagegaan werd of de onderzoekers een doctoraat behaalden en na hoeveel jaren dit gebeurde.

Hij vervolgt dat de verdeling van de middelen voor wetenschappelijk onderzoek pro rato van het aantal studenten werden verdeeld. Dit is om diverse redenen niet goed. Het zou ook niet goed zijn als alles output-gedreven zou zijn, alhoewel er toch voor een gedeelte output-gedreven parameters moeten worden opgesteld. Hij geeft de heer Holemans gelijk als hij waarschuwt voor zuivere kwantificeringscriteria. Men gaat in consensus met de universiteiten een systeem trachten op te zetten waar meer aandacht wordt besteed aan performantie. De rol van de onderzoeksraden zal daarbij van groot belang zijn. Het komt er daarbij op aan de verdeling van de middelen op het niveau van de universiteiten deels aan te sturen op basis van meer kwantitatieve criteria en niet de toekenning van middelen aan de individuele onderzoeker.

De *minister* licht toe dat het inzappen van de FWO-onderzoekers decretaal werd vastgelegd. Het besluit omtrent het BOF werd ter uitvoering hiervan herzien en de beheersovereenkomst met het FWO vastgelegd. De middelen zijn zowel voorzien bij de begrotingscontrole 2000, als bij de begroting 2001.

Bij de opmaak van de begrotingen 2000 werd het BOF voor beleidsoriëntering verhoogd met ongeveer 500 miljoen frank. Bij de begrotingsaanpassing 2000 werd de specifieke actie voor deelname aan de programma's van de Europese Unie afgebouwd en werden de middelen ingebracht bij het BOF. In de loop van 2001 zullen specifieke initiatieven voor bilaterale wetenschappelijke samenwerking, databank IWETO en de aankoop van bibliografische bestanden en tijdschriften in electronische vorm worden geheroriënteerd. De principiële beslissing van de Vlaamse regering betreffende de herziening van de universitaire financiering voorziet in de afbouw van nog een aantal bijkomende kleinere financieringskanalen.

De heer *Marc Luwel, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van onderwijs*, treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt m.b.t. de kredieten voor het BOF dat men bij de initiële begroting 2000 469 miljoen frank van kleinere financieringskanalen heeft herschikt en dat er bij de begrotingscontrole nog eens 142 miljoen frank is bijgekomen.

Hij beaamt dat de overdracht van de middelen in dat kader van de overgang van de FWO-onderzoekers naar het ZAP-kader in twee bewegingen is gebeurd. Eerst bij de begrotingscontrole en vervolgens in de begroting 2001. Daardoor zakken de kredieten van het FWO ondanks het feit dat 230 miljoen frank meer wordt voorzien. Structureel stijgen de werkingstoelagen van de universiteiten daardoor met – geraamd – 120 miljoen frank. De ingezapte FWO'ers hebben immers een ander sociaal zekerheidsstatuut dan in hun vroegere contractuele betrekking. Hierdoor komen middelen vrij binnen de werkingstoelagen.

De *minister* verklaart omtrent de kwaliteitsbewaking dat het zgn. Ensor-decreet voorziet in visitaties voor de hogescholen. Bij de universiteiten moet het overleg omtrent de aanpassing van de onderwijsvisitaties worden opgestart. Naast de academische opleidingen worden daarbij ook de voortgezette opleidingen evenals het onderzoek dat de basis vormt van deze opleidingen daarbij betrokken. Dit vormt de eerste stap in het stelsel van evaluatie van de kwaliteitsbewaking van het onderzoek. Onderwijsdecreet X voorziet dat alle universiteiten tegen eind 2002 hun personeel evalueren, wat ook betrekking zal hebben op het onderzoekswerk. De rectoren van de universiteiten zullen haar een overzicht geven van de stand van zaken.

De minister verduidelijkt betreffende de TUL dat zij op 9 november 2000 met de Nederlandse minister van Onderwijs het akkoord m.b.t. de verdragstekst tot oprichting van de TUL heeft goedgekeurd. Het dossier met het oog op een beslissing

van de Vlaamse regering wordt voorbereid. Als beide regeringen akkoord gaan zullen bijkomende opleidingen die momenteel aan één van beide universiteiten bestaan, worden ingevoegd. In het verdrag wordt geschreven dat de TUL toegang heeft tot de financieringskanalen voor onderzoek in Vlaanderen en Nederland. Het wetenschappelijk potentieel zal zowel in Vlaanderen als in Nederland worden versterkt, maar het Vlaams onderzoekslandschap zal niet fundamenteel worden herschikt. Het TUL-dossier is ondertussen zeer ver gevorderd en verkeert momenteel in een definitief stadium. Met het oog op het voorzitterschap van de Europese Unie biedt dit een voorbeeld van internationale samenwerking.

– repliek van de leden

De heer *Gilbert Van Baelen* repliceert dat de universiteiten vandaag reeds de mogelijkheden heeft om niet elk benoemd ZAP'er een normale academische loopbaan te laten voltooien tot gewoon hoogleraar. De universiteiten staan hier nog wat afstandelijk tegenover, maar kunnen aan de hand van de huidige loondifferentiatie, zowel naar onderwijs als naar onderzoek toe, reeds specifieke opdrachten toewijzen met behoud van een bepaald niveau, zoals hoofddocent.

3. Wetenschapsvoorlichting

Voor wat de wetenschapsvoorlichting betreft, merkt de heer *Dirk Holemans* een discrepantie op tussen de doelstellingen en de concrete middelen. De strategische doelstelling is het creëren van een maatschappelijk draagvlak voor wetenschapsbeleid en burgers in staat stellen kritisch om te gaan met wetenschappelijke vooruitgang. De praktijk laat echter zien dat het eerder gaat om wetenschapspopularisering. Als men een draagvlak wil creëren, moet hier volgens hem een maatschappelijk debat mee gepaard gaan. Daarbij dient men dan een participatieve en vraaggerichte aanpak t.a.v. de burgers voorop te stellen.

Een concrete doelstelling van wetenschapsvoorlichting is o.m. het verhogen van de deelname aan de ingenieursstudies. De spreker heeft de indruk dat men op dit vlak teveel verwacht van een PR-strategie omtrent het imago, maar dat men niet kijkt naar de inhoud van de opleiding zelf. Jongeren knappen volgens hem af op deze opleiding omdat ze niets omvat dat concreet aansluit op hun leefwereld. Dit verklaart wellicht waarom er geen problemen zijn bij de instroom voor bio-ingenieurs. In deze opleiding sluit men aan bij concrete maatschappelijke problemen waar jongeren mee bezig zijn.

– antwoord van de minister

De *minister* beaamt de opmerkingen van de heer Holemans omtrent de wetenschapsinformatie. Zij zal deze problematiek samen met minister Van Mechelen van nabij opvolgen.

De kern van het probleem omtrent de ingenieursopleiding situeert zich volgens de minister in het leerplichtonderwijs. Jongere kinderen moeten ook hier meer aandacht kunnen besteden aan technologie. Dit thema zal zeker ook opnieuw ter sprake komen bij het debat over de eindtermen tweede en derde graad. Het is opvallend dat jonge kinderen zeer goed scoren voor wat wiskunde en wetenschappen betreft, maar dat bij het ouder worden de interesse verdwijnt. Zij zal het probleem ook voorleggen aan de rectoren die hier reeds in het verleden aandacht voor hebben gehad.

4. De werking van de interfacediensten

De heer *Dirk Holemans* stelt dat de minister op zijn vraag om uitleg omtrent de wetenschapswinkels aan de universiteiten[5], waarbij hij de link maakte met de interface-diensten, antwoordde dat de financiering van deze interface-diensten in de globale financiering van de universiteiten zou worden geïntegreerd. In de beleidsbrief leest hij dat de structurele financiering van de interfacediensten gekoppeld zal worden aan het onderzoekspotentieel van de universiteiten. Dit geeft, in tegenstelling tot het antwoord op de vraag om uitleg, de indruk dat er een afzonderlijke financiering mogelijk wordt. Hij vraagt hieromtrent meer uitleg.

– antwoord van de minister

De heer *Marc Luwel, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van onderwijs*, treedt op namens de minister. Hij stelt dat de interfacediensten jaarlijks via een besluit worden gefinancierd. Het gaat hier om 80 miljoen frank per jaar, waardoor het zinloos zou zijn hier een ingewikkeld systeem voor op te zetten. De vraag is of deze betoelaging niet als afzonderlijk klein financieringskanaal moet verdwijnen en worden geïntegreerd in een groter geheel. Daarbij verwijst hij naar het aangekondigde decreet omtrent de herfinanciering van de universiteiten.

---

5 Parl. St. Vl. Parl., Hand. C28-OND 5, 8 november 2000

5. Het technologisch basisonderzoek

De heer *Gilbert Vanleenhove* merkt op dat er sinds het aflopen twee jaar terug, tot op heden nog steeds geen nieuwe beheersovereenkomst werd opgesteld met de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, VITO. Dit getuigt volgens hem niet van een gezond beleid. Hij vraagt wat de reden daarvan is.

In de beleidsbrief staat vermeld dat de regering een evaluatie zal uitvoeren van het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie, VIB, en dat de beheersovereenkomst met het oog op de uitkomsten met een jaar zal worden verlengd. Het VIB heeft ondertussen zelf reeds een evaluatie doorgevoerd. De spreker heeft bij het VIB vernomen dat een commissie met een privé-bureau een parallelle evaluatie zou hebben uitgevoerd. Deze commissie zou bestaan uit leden van de betrokken kabinetten die echter nooit bij het VIB betrokken zijn geweest. Bovendien zou noch de directie, noch de raad van bestuur, noch de voorzitter van het VIB hierbij gehoord zijn geworden. Hij vraagt waarop deze evaluatie dan gestoeld zou zijn.

In dit kader vraagt hij tevens naar een stand van zaken van de uitvoeringsbesluiten van het innovatiedecreet dat op het eind van de vorige legislatuur werd goedgekeurd.

– antwoord van de minister

De heer *Marc Luwel, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van onderwijs*, treedt op namens de minister. Hij licht toe dat de opmerking van de heer Vanleenhove omtrent het VIB berust op een misverstand. In de lopende beheersovereenkomst met het VIB staat ingeschreven dat het VIB zelf haar verschillende departementen moet doorlichten en hieromtrent een rapport voor de regering opstelt. Daarnaast is er de evaluatie van de beheersovereenkomst zelf. Hieromtrent is er een interkabinettenwerkgroep opgericht die met een extern bureau een analyse heeft gemaakt van een aantal aspecten. In dit kader hebben een aantal buitenlandse deskundigen en het extern bureau een uitgebreid gesprek gehad met de diverse departementen, de leiding van het VIB en een aantal betrokken actoren. Het VIB heeft hier zelfs een grondige debriefing over gehad. Het rapport dat daar wordt over opgesteld zal dienen als basis om de nieuwe beheersovereenkomst op te stellen.

6. Het beleidsvoorbereidend onderzoek

De heer *Gilbert Vanleenhove* vermeldt dat de minister het beleidsvoorbereidend en beleidsondersteunend onderzoek wil vervangen door steunpunten. Nergens is echter vermeld wie deze zal vormen, waarom of waar deze steunpunten zullen komen of hoe lang ze zullen moeten werken. Er is wel een jaarlijkse structurele financiering voorzien, maar nergens wordt vermeld op basis van welke kwaliteitscriteria deze financiering kan verkregen worden.

– antwoord van de minister

De *minister* licht toe dat er 300 miljoen frank is voorzien voor de steunpunten. Na publieke oproepen worden er met behulp van een extern bureau selecties van groepen gemaakt. Er worden telkens voor een periode van vijf jaar beheersovereenkomsten afgesloten, met een evaluatiemoment tijdens het vierde jaar. De inspectie van financiën heeft zeer recent een positief advies gegeven waardoor dit dossier begin december 2000 in de regering zal worden geagendeerd.

De heer *Marc Luwel, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van onderwijs*, treedt op namens de minister. Hij vervolgt dat er in totaal 3,8 miljard frank voorzien is voor beleidsgericht onderzoek. Dit initiatief vertegenwoordigt dus slechts 10 percent van het globaal bedrag. Er was één specifiek programma om allerhande kortlopend onderzoek in diverse domeinen te financieren. De regering heeft beslist met dit gedeelte meer structurele financiering mogelijk te maken voor prioritaire thema's die de regering zelf aanduidt. Het doel was onderzoek mogelijk te maken rond onderwerpen waar er behoefte is aan langdurige dataverzameling en analyse, en tegelijk een versnippering van dergelijke onderzoeken die allen los staan van elkaar, te vermijden. Het is echter noodzakelijk dat de functioneel bevoegde minister in de af te sluiten beheersovereenkomst met het steunpunt duidelijke afspraken maakt.

7. De collectieve electronische infrastructuur

De heer *Gilbert Van Baelen* is tevreden over de 100 miljoen frank die voorzien is om de hogescholen een performante aansluiting te geven op BELNET. Als men de hogescholen de opdracht geeft mee te zorgen voor wetenschappelijke dienstverlening en onderzoek, is een toegang tot BELNET onontbeerlijk.

– antwoord van de minister

De heer *Marc Luwel, adjunct-kabinetschef van de Vlaams minister van onderwijs*, treedt op namens de minister. Hij verduidelijkt omtrent de aansluiting van de hogescholen op BELNET dat men dit netwerk moet voorstellen als een ring waarbij de universiteiten knooppunten zijn op deze ring. De hogescholen liggen echter fysiek op een afstand van deze ring waardoor een performante link ontbreekt. Het is de bedoeling om in 2001 een voorstel te doen waarbij aan hogescholen een performante verbinding met dit netwerk wordt gegeven.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMINGEN

A. Decreetsbepalingen

Artikel 14

PR. 71.10, 71.20 en 71.40

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 14 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

B. Begrotingstabel

Programma's 71.10, 71.20 en 71.40

Bij deze programma's worden geen opmerkingen geformuleerd.

De programma's worden indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

DEEL III : MIDDENSTANDSVORMING

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW MARLEEN VANDERPOORTEN, VLAAMS MINISER VAN ONDERWIJS EN VORMING, NAMENS DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, RUIMTELIJKE ORDENING EN MEDIA

De dotatie van het Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen, VIZO, stijgt met 120,5 miljoen frank, die voor 2001 begroot wordt op 2.217,8 miljoen frank. Dit initiatief kadert binnen de actie 'levenslang leren'.

Een eenmalige bedrag van 40,0 miljoen frank wordt uitgetrokken om de plaatselijke centra van middenstandsvorming beter op elkaar af te stemmen. Verder voorziet het instituut in de vernieuwing van het product leertijd, met de invoering van een oriëntatiejaar is 10,0 miljoen frank en met in de invoering van integrale kwaliteitszorg is 15,0 miljoen frank gemoeid.

Daarnaast voorziet de instelling 9,1 miljoen frank voor een versteviging van de acties rond vormgeving, een zeer gewaardeerd initiatief van het VIZO, en 15,0 miljoen frank voor de professionalisering van het statuut van de leersecretarissen. De informatisering van het VIZO-netwerk wordt in 2001 een prioriteit waarvoor 60,0 miljoen frank uitgetrokken is.

De Vesoc-enveloppe van 50,0 miljoen frank, tot op heden aangerekend op de basisallocatie 41.02, wordt in 2001 geïncorporeerd in de reguliere VIZO-dotatie. Deze dotatie wordt in 2001 evenwel met 94,1 miljoen frank verminderd, het bedrag van eenmalige initiatieven die in 2000 aflopen. De indexatie bedraagt 22,6 miljoen frank. Ten slotte wordt aan het VIZO gevraagd om voor 7,1 miljoen frank aan reguliere middelen te heroriënteren ten gunste van de nieuwe initiatieven.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *André Van Nieuwkerke* vraagt wat de stand van zaken is betreffende de reorganisatie van de leersecretariaten. Bovendien werd tijdens de vorige begrotingsbespreking en bij een werkbezoek aan een CMO duidelijk aangestipt dat de kwaliteitszorg inzake middenstandsvorming in ieder geval moest verbeteren. Hij wil vernemen of de bevoegde minister hieromtrent met het VIZO een actieplan heeft uitgewerkt.

De heren *Frans Ramon* en *Dirk De Cock* merken op dat de regering inzake volwassenenonderwijs een meer geïntegreerd beleid bepleit. De afstemming tussen maar ook binnen de diverse vormen van volwassenenonderwijs wordt daarbij nagestreefd. Zij vragen hoe men dit beleid concreet zal trachten te realiseren.

De heer *Gilbert Van Baelen* sluit zich aan bij de vorige sprekers. Hij is verheugd dat er naast het levenslang leren, ook aandacht wordt besteed aan levensbreed leren. Daarmee hecht men belang aan het vormingsaanbod in de sociaal-culturele sector. Dit maakt het wel moeilijker omdat het weer heel wat overlappingen met zich zal meebrengen.

Er worden in de beleidsbrief een aantal concrete aanzetten gegeven om de overlappingen weg te werken, maar die zijn ook niet altijd duidelijk. Hij stelt voor om naar analogie van andere regionale netwerken regionale volwassenenopleidingscentra te creëren. Dit wil niet zeggen dat hij pleit om alle opleidingsvormen op één plaats te centraliseren, maar wel dat men naar het publiek toe een duidelijk aanbod kan doen per regio.

Ook de heer *Gilbert Vanleenhove* sluit zich aan bij de vorige sprekers omtrent een betere afstemming. Hij verwijst vervolgens naar de vorige begrotingsbespreking waar de bevoegde minister de nadruk legde op het ondernemerschap en erop aandrong dat men ook in het onderwijs meer aandacht zou besteden aan de attitudes van het ondernemerschap. Zijn er ondertussen hieromtrent contacten gelegd tussen de bevoegde ministers ?

– antwoord van de minister

De *minister* hecht enorm veel belang aan het thema van levenslang en levensbreed leren. Het levenslang leren wordt meestal te eenzijdig benaderd vanuit een economische finaliteit. Het is daarom belangrijk ook aandacht te schenken aan het levensbreed leren. Daarmee komt men terecht bij de vormingssector in de culturele sector.

De eerste stap voor een geïntegreerd beleid komt neer op het bundelen van de krachten en het uitschakelen van de overlappingen. Dit kan leiden tot het vrijmaken van middelen die opnieuw in onderwijs kunnen ingebracht worden. Tijdens de vorige legislatuur werden de Edufora opgericht. Dit zijn regionale overlegplatformen die in december 1999

effectief van start zijn gegaan en tot doel hebben de overlappingen weg te werken, een efficiëntere afstemming op te zetten, maar ook nieuwe initiatieven te nemen. Bij de opstart van deze Edufora bleek dat de territoriumstrijd van de betrokken actoren erger was dan verwacht. De overlapping werd vastgesteld, maar indien men vertrekt vanuit de eigenheid van elke opleidingsinstelling, blijkt deze overlapping niet zo groot te zijn omdat ieder zijn eigen kader heeft.

De Vlaamse regering heeft daarnaast afgesproken een ministerieel comité op te richten met de drie betrokken ministers om de problematiek van het levenslang leren in een stroomversnelling te brengen. Bovendien moet dit comité ervoor zorgen dat deze organisaties die met vorming te maken hebben, tijdens een volgende legislatuur bij de minister van onderwijs en vorming ondergebracht worden, zodat een betere coördinatie mogelijk wordt.

Bij elke stap die in dit kader gezet wordt, komt het erop aan toekomstgericht te denken. De minister gaat er daarbij van uit dat de opleidingen van deze instellingen meer modulair zullen worden uitgebouwd. Zodoende kunnen jongeren vanuit het modulaire stelsel in het leerplichtonderwijs, i.c. het BSO, gemakkelijker aansluiten om zodoende hun leertraject verder af te kunnen leggen. Ook het volwassenenonderwijs zal in die zin meer modulair worden uitgebouwd.

Een bijkomende doelstelling van de minister is dat deze opleidingsinstellingen en het volwassenenonderwijs ook gebruik zouden kunnen maken van de schoolinfrastructuur van het leerplichtonderwijs. Door een optimaal gebruik van de infrastructuur kunnen extra kosten worden vermeden. In dit kader verwijst zij naar de opzet van de regionale technologische centra voor het BSO en het TSO waar dure technologische apparatuur ook gedeeld moet kunnen worden met het volwassenenonderwijs.

De minister antwoordt op de vraag naar het benadrukken van de attitudes inzake het ondernemerschap dat het bedrijfsleven een gelijkaardige opmerking herhaaldelijk aan het onderwijs heeft gericht. De sociale attitudes die belangrijk zijn voor de werksituatie, moeten de jongeren meekrijgen vanuit de opleiding. Onderwijs moet terecht meer aandacht aan deze basisattitudes besteden.

Vanwege de minister bevoegd voor middenstandsvorming, de heer Dirk Van Mechelen, geeft zij de volgende informatie mee : een belangrijke stap tot integratie vormt de modularisering**,** zowel binnen de leertijd als binnen de ondernemersopleiding. In 1999 en 2000 werden binnen het VIZO de opleidingen in de electrosector met veel succes gemodulariseerd. Momenteel ligt een plan op tafel voor de modularisering van de informaticasector in 2001.

Met het departement Onderwijs ondertekent het VIZO binnenkort een akkoord over de modularisering van de leertijd. In 2001 start een proefproject rond de modularisering van de opleidingen 'Bouw' en 'Garagesector', wat op termijn moet leiden tot een volledige onderlinge uitwisselbaarheid van de diploma's en attesten in het beroepsonderwijs en de leertijd.

Bij de ondernemersopleiding wordt gedacht aan de screening van de cursisten, voorafgaand aan de basisopleidingen en aan het inbouwen van een systeem van vrijstellingen, wat leidt tot homogene cursistengroepen en tot meer doorgedreven en gespecialiseerde opleidingen.

Minister Dirk van Mechelen schrijft zich volledig in in het door de Vlaamse regering goedgekeurde actieplan 'Levenslang leren'. Daarin werd opgenomen dat de VDAB/OSP en het VIZO tot een afsprakenprotocol moeten komen over takenverdeling op het veld. Het actieplan bevat eveneens een jaarlijkse evaluatie.

De minister bevoegd voor middenstandsvorming kondigt in zijn beleidsbrief 'Economie' een doorgedreven samenwerking tussen de verschillende opleidingsverstrekkers aan. In de Commissie Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme stelde hij dan ook een debat voor met het parlement en de respectievelijke stakeholders in verband met het voorliggend 'Nieuwe Economisch Project voor Vlaanderen'. Dit plan houdt maximaal rekening met de uitdagingen van de kenniseconomie van de 21ste eeuw, met name met het feit dat opleiding en vorming dé kritische succesfactor bij uitstek wordt. In de Commissie brak de minister een lans voor de heroriëntering van een deel van de Expansiesteun (de meertewerkstellingssteun) naar opleiding en vorming binnen de Vlaamse bedrijven.

Omtrent de organisatie van de nieuwe leersecretariaten deelt minister Van Mechelen via de minister van onderwijs mee dat hij op 10 oktober een aantal afspraken maakte met de praktijkcommissie om de problematiek definitief uit te klaren. Eerstdaags verwacht het bevoegde kabinet een concreet voorstel rond het nieuwe statuut van de leersecretarissen, de overgangsmodaliteiten en een concrete inschatting van de financiële repercussies. Tussen de leersecretarissen, die er momenteel een zelfstandi-

genstatuut op nahouden, bestaat momenteel weinig wisselwerking. Gedacht wordt aan een ambtelijk statuut en aan het samenbrengen van de leersecretarissen in een 13-tal pools op subregionaal niveau. Hierdoor kunnen taakafspraken gemaakt worden. Op termijn moet dit leiden tot een efficiëntere begeleiding (van 300 naar 150 leerlingen per leersecretaris).

Voor de herziening van het statuut van de leersecretarissen trekt het VIZO 15,0 miljoen frank uit in 2001. De daartoe aangewende VESOC-gelden werden geïntegreerd in het reguliere VIZO-budget.

In het voorjaar van 2001 worden de resultaten van de studieopdracht verwacht die werd uitbesteed aan het ECWS. Deze instelling kreeg de opdracht de sterktes en zwaktes van de leertijd cijfermatig te onderbouwen.

Graag wil hij eveneens de aandacht vestigen op het project "oriëntatiejaar leertijd" dat vanaf september 2001 van start gaat en waarvoor 10,0 miljoen frank voorzien is. Het project richt zich op laaggeschoolde leerlingen die geen tweede jaar secundair onderwijs met succes volbrachten of die uit het buitengewoon secundair onderwijs worden toegeleid. Bedoeling is om hen aansluiting te laten vinden met het niveau dat wenselijk is om de leertijd, de zogenaamde 'leercontracten', met succes te voleindigen, niet enkel door kleinere klassen en een aangepast programma van maatschappijgerichte vorming, maar tevens door een individuele begeleiding gestuurd door een begeleidingsteam, bestaande uit een VIZO-adviseur, een leersecretaris, een CLB-begeleider en een VIZO-verantwoordelijke.

Binnen de leertijd werd het niveau van de algemene vorming opgetrokken om te voldoen aan de vereisten van de vestigingswet. Het project 'oriëntatiejaar' moet de leerlingen die geen volle twee jaar van secundair onderwijs doorliepen, ervoor behoeden uit het systeem te vallen.

Voor de integrale kwaliteitszorg (IKZ) voorziet het instituut 15,0 miljoen frank op haar begroting van 2001. De implementatie van een systeem van IKZ is een logische verderzetting van een VESOC-project waarbij met heel beperkte middelen (3,0 miljoen frank op jaarbasis) gewerkt werd aan een kwaliteitsinstrumentarium, gebaseerd op PROZA. Dit kwaliteitsmodel, gericht op opleiding en vorming, staat voor projectgroep ontwikkeling zelfanalyse-instrument en werd ontwikkeld door vier Vlaamse hogescholen. Het PROZA-model is geënt op het EFQM-stramien (European Foundation for Quality Management). Hierdoor wordt een jaarlijkse evaluatie en vergelijking van de verschillende centra mogelijk waarbij de meest waardevolle resultaten als norm worden weerhouden.

Het is een onontbeerlijk instrumentarium dat de geloofwaardigheid van het VIZO-netwerk versterkt en de logica zelve dat een organisatiestructuur, met als doelstelling meer en beter ondernemen, zélf haar kwaliteit permanent bewaakt en bijstuurt. Via deze uniforme en aangepaste kwaliteitssystemen wil het VIZO garant staan voor de aanwezigheid van IKZ in de VIZO-centra, met name de klantgerichtheid in de ruimste zin van het woord, de waarborg van kwaliteit van de producten en diensten en het streven naar een continue kwaliteitsverbetering. Via kwaliteitscoördinatoren ontstaat er binnen het VIZO-netwerk een systeem van permanente ondersteuning en opvolging dat de mogelijkheid biedt de eigenheid van het vormingssysteem in de kijker te plaatsen en veel efficiënter is dan een kwaliteitsverbetering op occasionele basis.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN INDICATIEVE STEMMINGEN

A. Decreetsbepalingen

Artikel 14

Programma 52.20

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 14 wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

B. Begrotingstabel

PROGRAMMA 52.20

Middenstandsvorming

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

DEEL IV : BEROEPSOPLEIDING

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW MARLEEN VANDERPOORTEN, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS EN VORMING, NAMENS DE HEER RENAAT LANDUYT, VLAAMS MINISTER VAN WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Het programma 52 omvat in hoofdzaak – voor 3.524,5 miljoen frank – werkingsmiddelen voor de VDAB. Een klein bedrag – 2,3 miljoen frank – wordt nog ingeschreven voor de uitkering van premies sociale promotie. Deze laatste maatregel wordt stopgezet op 30 juni 2001 (art. 19 van het decreet houdende diverse bepalingen 2000) gezien de onbeduidend geworden maatschappelijke relevantie van het systeem in kwestie, omdat de opportuniteit ervan sterk in vraag werd gesteld door de door Financiën en Begroting uitgevoerde zerobase budgetteringanalyse en mede door het tot stand komen van andere maatregelen.

De verhoging van de werkingsmiddelen VDAB 'beroepsopleiding' 2001 t.o.v. 2000 is louter het gevolg van de inflatie.

De strategische doelstellingen die door de werking van de VDAB worden nagestreefd, schakelen zich in in de strategische doelstellingen die worden toegelicht in het programma 52.4 Werkgelegenheid en worden door Vlaams minister voor Werkgelegenheid, de heer Renaat Landuyt, in de bevoegde commissie uitvoerig toegelicht. De in de beheersovereenkomst vanaf 1999 geïntroduceerde globale trajectbenadering die naast de universele basisdienstverlening en een aantal niet-trajectgerelateerde activiteiten de kern uitmaken van de VDAB-werking laat geen strikte scheiding tussen de doelstellingen van het programma beroepsopleiding en het programma werkgelegenheid meer toe.

Specifiek voor het luik beroepsopleiding heeft de VDAB tot taak om zowel de her- en bijscholing van werkzoekenden als de beroepsopleiding van volwassenen te bevorderen en te organiseren.

Accenten binnen deze wettelijke opdracht zijn :

1) de opleidingen zijn arbeidsmarktgericht (zowel gericht op de nationale als de internationale markt). Het oogmerk hierbij is het verrichten van werk in loondienst ;

2) doelgroepen zijn zowel werkende (op eigen verzoek of op vraag van de werkgever) als werkzoekende volwassenen (niet voltijds schoolplichtig).

Binnen dit wettelijk kader kan de globale doelstelling van de beroepsopleiding als volgt worden geformuleerd :

– het wegwerken van de onevenwichtige verhoudingen op de arbeidsmarkt via een aangepast aanbod van opleiding en begeleiding voor zowel werkzoekenden als werknemers (economisch aspect, de allocatiefunctie). Hierbij hoort tevens het inspelen op vragen van werkgevers of sectoren om zo snel mogelijk aan hun opleidingsbehoeften tegemoet te komen en hen te ondersteunen in hun opleidingsinspanningen ;

– het verhogen van de kansen op tewerkstelling voor werkzoekenden via informatie, begeleiding en opleiding (sociaal aspect, de integratiefunctie). Speciale aandacht gaat hierbij naar de verbetering van de arbeidsmarktintegratie van risicogroepen ;

– bijkomend en in de context van de nieuwste maatschappelijke evoluties, stelt de VDAB tevens een emancipatiedoelstelling : het naar voor schuiven van aan belang winnende arbeidsmarkten en functies, het uitrusten van de individuen met attitudes en waarden zoals mobiliteit, culturele en werkflexibiliteit.

Deze globale doelstelling leidt tot volgende twee doelstellingen :

1) via permanente screening van de arbeidsmarkt, de opleidingsmarkt voor volwassenen en de opleidingsproducten vanuit kwalificatieoogpunt, wil de VDAB de economisch-industriële activiteit in Vlaanderen toekomstgericht ondersteunen ;

2) het voldoen aan de concrete vraag naar opleiding in functie van :

   – het verhogen van de kansen op tewerkstelling voor werkzoekenden, met speciale aandacht voor groepen met integratieproblemen op de arbeidsmarkt ;

   – het ondersteunen van de carrièrepas van individuele werknemers, met speciale aandacht voor de positie van risicowerknemers ;

– het ondersteunen van sectoren en bedrijven die via het werken aan de kwalificaties van hun werknemers een stabiele economische toekomst willen opbouwen.

Daarnaast blijft het verstrekken van opleidingen aan de verschillende doelgroepen de belangrijkste basisopdracht van de VDAB-beroepsopleiding. Opleiding op zich is niet meer de enige sleutel om de personeelsvoorzieningproblemen op te lossen, maar speelt wel een cruciale rol daarin :

– voor de ene werkzoekende heeft opleiding een verhoging van de kansen als gevolg, voor anderen zijn de zogenaamde bijeffecten essentieel van waarde : vergroting van de weerbaarheid, een voorbereiding op het verder 'leren leren', zich aanpassen aan het ritme van een arbeidstaak en de organisatie van hun familiaal leven, … ;

– werknemers dienen bereid te zijn zich bij te scholen en eventueel zelfs om te scholen. Een verantwoorde keuzebepaling, het maken van goede afspraken voor en tijdens de opleiding (het pedagogisch contract) en een engagement voor de zorg van de toepassing blijven een verantwoordelijkheid van het betrokken individu. De VDAB-beroepsopleiding stimuleert deze basishouding door de organisatie van een algemeen geldende pedagogische aanpak van de opleidingen ;

– werkgevers dragen een belangrijke verantwoordelijkheid bij de opleiding van hun werknemers. De VDAB ondersteunt dit basisprincipe door het opmaken van overeenkomsten met de werkgever en door de opleiding tegen betaling aan te bieden. De kwaliteitszorg voor de besprekingen op voorhand met potentiële opdrachtgevers om tot een volwaardig contract te komen, versterkt de basisopstelling van de VDAB om in te werken op de opleidingsbereidheid en de 'opleidingskundigheid' (mondigheid) van de werkgevers.

Meer en meer krijgt de mate van samenwerking met alle betrokken actoren de waarde van een indicator van goede werking : de mate waarin samenwerkings-akkoorden met sectoren bestaan, erkenning van een aantal opleidingen door een aantal sectoren of binnen bepaalde markten, samenwerking met opleidingspartners door uitbesteding, gezamenlijk gebruik van ingezette middelen, samenwerking in consortia voor de trajectbegeleiding van werkzoekenden enzovoort.

Binnen de 'beroepsopleiding' heeft de VDAB ook bijzondere aandacht voor maatregelen die kaderen in het Vlaams actieplan ter uitvoering van de Europese Werkgelegenheidsrichtsnoeren 1, 2 en 3. Deze richtsnoeren zijn bindend voor de lidstaten. Het bedrag van de bijzondere dotatie (ingeschreven op programma 52.4 Werkgelegenheid, basisallocatie 41.04) staat in verhouding tot de te nemen acties die ervoor moeten zorgen dat aan elke jongere een nieuwe start wordt geboden voordat hij zes maanden werkloos is, aan iedere volwassene werkzoekende voor hij twaalf maanden werkloos is, alsook tot de te bereiken doelstelling om 20 percent van de werklozen een opleiding te bieden. Deze acties kaderen niet alleen in het bindend Europees beleid, maar geven ook uitvoering aan het Vlaams regeerakkoord : recht op een startbaan voor elke jongere na zes maanden werkloosheid.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Frans Ramon* stelt vast dat ondernemingen dikwijls specifiek gekwalificeerde werknemers vraagt. Sommige categorieën kunnen echter niet als zodanig worden opgeleid. Hij vraagt of de VDAB in zijn programma's flexibel genoeg is om hieraan tegemoet te komen. Een voorbeeld hierbij zijn de zgn. knelpuntberoepen.

De heer *Dirk De Cock* vraagt of er opleidingen bestaan voor jongeren die enkel omwille van een verkeerde attitude of een gebrek aan zelfdiscipline, niet aan werk geraken.

– antwoord van de minister

De *minister* antwoordt dat het herscholingsgegeven uitdrukkelijk aanwezig is in de samenleving. Toch stelt men vast dat een bepaalde groep van laaggeschoolden te laag gekwalificeerd is en daardoor het blijvend moeilijk heeft om zich om of bij te scholen. Dit heeft te maken met hun attitude en ingesteldheid of een gebrek aan mogelijkheden. Deze groep blijft een uitdaging en vergt ook in het leerplichtonderwijs de nodige aandacht. In het basisonderwijs komen immers attitudes tot stand, wordt de basis gelegd van de oriëntering en is succesbeleving reeds belangrijk. Dit zijn de elementen die geleid hebben tot het modulaire stelsel dat momenteel in een experimentele fase zit.

De groep van jongeren die met een verkeerde attitude zitten, blijkt niet zo groot te zijn omdat zij bij het verlaten van het leerplichtonderwijs weliswaar nog een gebrek aan verantwoordelijkheid e.d. ver-

tonen, maar later omwille van de leefsituatie deze attitudes toch opnemen. Er bestaan diverse opleidingen om jongeren met een verkeerde attitude bij te sturen. Zo zijn er o.m. in het kader van de SIF-projecten initiatieven vanuit de gemeenten om daaraan te werken.

III. BESPREKING VAN DE BEGROTINGSTABEL EN INDICATIEVE STEMMING

Begrotingstabel

PROGRAMMA 52.10

Beroepsopleiding

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

DEEL V : LANDBOUWVORMING

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW MARLEEN VANDERPOORTEN, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS EN VORMING, NAMENS MEVROUW VERA DUA, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU EN LANDBOUW

Eén van de operationele doelstellingen van het landbouwbeleid bestaat erin de vakbekwaamheid van de Vlaamse land- en tuinbouwers te verhogen. Hét instrument daartoe is de landbouwvorming.

In 2001 zal bijzondere aandacht uitgaan naar :

– de inhoudelijk evaluatie van alle bestaande vormingsactiviteiten ;

– de aanpassing van de programma's aan nieuwe evoluties (duurzame technieken, biologische landbouw) ;

– de uitbreiding naar verwante beroepen ;

– de uitbreiding naar kandidaten van buiten land- en tuinbouw ;

– sociale promotie ;

– het opzetten van demonstratieprojecten en voorbeeldbedrijven.

Hiertoe zal in de loop van 2001 een ontwerp van decreet worden ingediend evenals een aanpassing van het bestaande besluit.

In de Vlaamse land- en tuinbouw is het een noodzaak dat jongeren goed gevormd in de sector stappen en dat de bedrijfsleiders via permanente vorming constant bijgeschoold worden. Voor de basisopleiding wordt in eerste instantie een beroep gedaan op de landbouwopleidingen die georganiseerd worden via het dagonderwijs en dit zowel op secundair, hoger als op universitair niveau.

Daarnaast wordt in belangrijke mate gebruik gemaakt van een uitgebreid aanbod aan naschoolse opleiding. Dit aanbod omvat zowel basisopleiding als permanente bijscholing. Naast een beperkt aantal vormingsactiviteiten die door de eigen diensten worden ingericht, bestaat de vorming uit een brede waaier van vormingsactiviteiten, ingericht door erkende vormingscentra, waarvoor betoelaging voorzien is.

Gezien de recente evoluties in de Vlaamse landbouw, moet de manier waarop de voorlichting en de vorming in de landbouwsector wordt georganiseerd en ondersteund aangepast worden. Zeker de aspecten duurzame en multifunctionele landbouw moeten beter aan bod komen. Ook de aspecten kwaliteit en kwaliteitsbewaking zijn daarbij belangrijk.

De begeleiding bij de omschakeling naar nieuwe productiesystemen is een ander aandachtspunt. Zeker op vlak van biologische bedrijfsvoering zijn er belangrijke hiaten in het vormingsaanbod. De beleidsommekeer in de sector kan maar slagen voor zover de betrokken actoren opgeleid en bijgeschoold worden, zodat ze beter kunnen inspelen op de noodzakelijke veranderingen.

De kwaliteit van het aanbod kan op die manier verhoogd worden en het toeleidingsprobleem, dat nogal eens ervaren wordt bij nieuwe thema's, kan daardoor beter opgevangen worden.

Het toeleidingsprobleem bestaat hierin dat het dikwijls moeilijk is om landbouwers te motiveren om cursussen en opleidingen te volgen over thema's die traditioneel niet direct gelinkt zijn aan de landbouwuitbating, zoals natuur en milieu.

In het algemeen moet de landbouwvorming in belangrijke mate bijdragen tot een betere kennis van en dus een meer open ingesteldheid ten opzichte van een meer duurzame en multifunctionele landbouw. Thema's zoals rationeel gebruik van grondstoffen en energie, het gebruik van dier- en gewasbeschermingsmiddelen, geïntegreerde gewasbeschermingstechnieken, dierenwelzijn, duurzame land- en tuinbouw moeten aan bod komen, wat zowel op economisch als op milieuvlak een belangrijke winst voor de cursisten kan opleveren.

Daarnaast moet permanent worden gezocht naar nieuwe, meer aangepaste vormen, van vorming en opleiding. Een nauwere aansluiting bij de problemen op bedrijfsniveau via een netwerk van voorbeeldbedrijven en studieclubs is hierbij een oplossing. Het moet bovendien de bedoeling zijn meer land- en tuinbouwers te bereiken dan momenteel het geval is. Jonge kandidaat-bedrijfsleiders die een bedrijf wensen over te nemen, zijn hierbij een belangrijke doelgroep.

Het is de bedoeling alle bestaande vormingsactiviteiten inhoudelijk te evalueren in dit kader. Er zal tevens voorrang gegeven worden aan vormingsactiviteiten inzake verweving landbouw en natuur in

de agrarische structuur en inzake landschapsbehoud en landschapsverbetering.

De doelgroep van deze maatregelen zijn in de eerste plaats de bedrijfsleiders van land- en tuinbouwbedrijven in hoofd- of nevenberoep, alsook hun meewerkende echtgenoten en helpers. Daarnaast is uitbreiding naar verwante beroepen zeker aangewezen : leidinggevend personeel en beheerders van productgroeperingen, de werknemers van erkende organisaties voor bedrijfsverzorging in de land- en tuinbouw, loonwerkers, tuinaannemers, erkende gebruikers van fytoproducten enzovoort. De sector zeevisserij is vragende partij om als doelgroep te worden opgenomen.

In het nieuwe decreet is het ook de bedoeling om voor de installatiecursussen de mogelijkheid te voorzien om kandidaten van buiten de land- en tuinbouw toe te laten, waardoor zij ook een installatieattest kunnen bekomen, dit met oog op het verhogen van de instroom in de land- en tuinbouwsector.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Jos De Meyer* stelt een continuïteit vast in het beleid inzake landbouwvorming. Hij heeft geen probleem met de grotere aandacht die uitgaat voor de biologische landbouw, maar daarmee richt men zich tot een beperkte doelgroep die in de toekomst mag uitgebreid worden.

Hij vraagt voldoende aandacht voor duurzaam multifunctionele landbouw. Er dient hieromtrent meer sensibilisatie te komen zodat zoveel mogelijk mensen van de doelgroep bereikt kunnen worden. Het gevaar bestaat dat anders te zeer de deelaspecten benadrukt zullen worden.

Vlaams minister voor landbouw en leefmilieu, mevrouw Dua, kondigde bij de begrotingsbespreking 2000 een nieuw decreet aan omtrent landbouwvorming. Hij vraagt wanneer dit decreet zal worden ingediend.

De heer *André Van Nieuwkerke* brengt aan dat ook landbouwvorming best zou moeten kunnen aansluiten op het modulair stelsel in het onderwijs. Hij vraagt of hiermee rekening zal worden gehouden bij de opmaak van het nieuwe decreet.

– antwoord van de minister

De *minister* neemt nota van de bemerkingen van de heer De Meyer. Omtrent het decreet voor landbouwvorming verduidelijkt de minister dat de gesprekken zijn opgestart. Een nieuw decreet wordt verwacht in de tweede helft van 2001.

Zij zou het logisch vinden indien landbouwvorming zou aansluiten op de modularisering in het onderwijs. Dit zou dan ook tegemoet komen aan haar eigen bekommernissen dienaangaande en zal dit daarom expliciet signaleren.

Vanwege de bevoegde minister geeft zij ter informatie mee dat in het kader van het naschools onderwijs voor de installatiecursussen (B-cursussen) getuigschriften worden afgeleverd na een schriftelijke en mondelinge proef en beoordeling door een jury onder voorzitterschap van de administratie land- en tuinbouw. Dit B4-attest geeft recht op installatiesteun in het kader van de VLIF-reglementering. Dit attest wordt meestal ook in de ons omringende landen aanvaard als bewijs van vakbekwaamheid.

De andere eerder kortlopende cursussen kaderen in permanente bijscholing en zijn naar beroepsbekwaamheid niet in dezelfde mate relevant : permanent bijscholen is gewoon noodzakelijk om bij te blijven.

III. BESPREKING VAN DE BEGROTINGSTABEL EN INDICATIEVE STEMMING

Begrotingstabel

PROGRAMMA 54.10
ba. 31.90, 31.90 en 34.10

Landbouwvorming

Bij dit programma worden geen opmerkingen geformuleerd.

Het programma wordt indicatief aangenomen met 8 stemmen bij 7 onthoudingen.

De verslaggever, *De voorzitter,*

André VAN NIEUWKERKE — Gilbert VANLEENHOVE

BIJLAGEN

Bijlage I-1

Overzicht van de gecumuleerde kosten van diverse begrotingsinitiatieven onderwijs

OVERZICHT VAN DE GECUMULEERDE KOST VAN DIVERSE BEGROTINGSINITIATIEVEN ONDERWIJS

	2000	2000 bijblad	2001	2002	2003	2004	TOTAAL van de gecumuleerde kost (in mio) (prijzen 2000)
Time-out	3,9	0,0	15,0	15,0	15,0	15,0	**63,9**
Hogescholen TBS 55+ (zie CAO V)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Hogescholen sociale toelagen	45,2	0,0	143,5	143,5	143,5	143,5	**619,2**
Projecten HKO	18,0	0,0	18,0	18,0	18,0	18,0	**90,0**
Steunpunt leerlingenparticipatie	15,0	0,0	15,0	15,0	15,0	15,0	**75,0**
Participatie ouders	0,0	0,0	20,0	20,0	20,0	20,0	**80,0**
Communicatie	5,0	0,0	5,0	5,0	5,0	5,0	**25,0**
OVB/ZVB (zie CAO V)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0**
OVB/ZVB - Kleuters	0,0	0,0	5,0	20,0	20,0	20,0	**65,0**
Recht op basisonderwijs	0,0	0,0	27,2	108,8	108,8	108,8	**353,6**
Werking basisonderwijs (+ zie CAO V)	223,1	0,0	223,1	223,1	223,1	223,1	**1.115,5**
Intrnat. Werking	13,2	0,0	13,2	13,2	13,2	13,2	**66,0**
Infrastructuur	1.875,0	0,0	1.875,0	1.875,0	1.875,0	1.875,0	**9.375,0**
Vervangingspool	116,0	60,0	646,0	646,0	646,0	646,0	**2.760,0**
Gelijkwaardige boekhouding	11,5	0,0	11,5	11,5	11,5	11,5	**57,5**
Levenslang leren	0,0	0,0	17,0	17,0	17,0	17,0	**68,0**
Uitvoeringsbesluiten OSP	33,0	0,0	132,0	132,0	132,0	132,0	**561,0**
BIS	50,0	0,0	50,0	50,0	50,0	50,0	**250,0**
Studietoelagen	0,0	0,0	200,0	200,0	200,0	200,0	**800,0**
PC/KD	0,0	0,0	340,0	340,0	340,0	340,0	**1.360,0**
Studie- en evaluatieopdrachten	0,0	0,0	35,0	35,0	35,0	35,0	**140,0**
RTC	0,0	0,0	30,0	30,0	30,0	30,0	**120,0**
Informatica (DO)	0,0	0,0	175,0	175,0	175,0	175,0	**700,0**
Startbaners	0,0	0,0	10,9	10,9	10,9	10,9	**43,6**
Brussel en Vlaamse Rand (deels inburgering)	0,0	13,0	64,0	139,0	139,0	139,0	**494,0**
NT2	0,0	0,0	60,0	60,0	60,0	60,0	**240,0**
Uitbreiding AN - BaO+SO	0,0	27,0	111,0	111,0	111,0	111,0	**471,0**
TOTAAL	**2408,9**	**100,0**	**4242,4**	**4414**	**4414**	**4414**	**19.993,3**

Bijlage I-2

Overzicht van de gecumuleerde kost van CAO V – 1999-2000

OVERZICHT VAN DE GECUMULEERDE KOST VAN CAO V - 1999-2000

	BEGROTINGSJAAR						TOTAAL
	2000		2001	2002	2003	2004	van de gecumuleerde kost (in mio) (prijzen 2000)
Hogescholen - TBS 55+	359,0	(1)	462,0	704,0	627,0	550,0	**2.702,0**
Hogescholen - verhoging vakantiegeld	20,5	(2)	20,5	20,5	20,5	20,5	**102,5**
Hogescholen - opvoedend hulppersoneel	2,5		2,5	2,5	2,5	2,5	**12,5**
BaO - werkingsmiddelen voor omkadering	0,0		250,0	500,0	500,0	500,0	**1.750,0**
BaO - korte vervangingen in juni	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	
SO - intrekking besparing 2,5%	60,3	(3)	301,3	565,0	881,8	1.153,0	**2.961,4**
Aldi en Codi	64,8	(4)	67,1	67,1	67,1	67,1	**333,2**
Gelijkschakeling weddeschalen	0,0		35,0	70,0	105,0	138,6	**348,6**
Principalaatsbevordering wsc 202 naar 203	2,1		2,1	2,1	2,1	2,1	**10,5**
Uitgestelde bezoldiging	0,0		125,7	251,4	377,1	377,1	**1.131,3**
Openbaar vervoer en fietsvergoeding	0,0		110,0	110,0	110,0	110,0	**440,0**
Herwaardering - OVB en ZVB	64,5	(5)	298,0	448,0	566,7	653,0	**2.030,2**
Herwaardering - bijzondere noden	30,0	(6)	120,0	120,0	120,0	120,0	**510,0**
Herwaardering - kleuteronderwijs 2,5-3jaar	31,3		125,0	125,0	125,0	125,0	**531,3**
Herwaardering - kleuter bijz. leermeesters	0,0		101,4	507,1	912,8	1.217,1	**2.738,4**
Herwaardering - type 3 buitengewoon basis	7,5	(7)	29,0	29,0	29,0	29,0	**123,5**
Eventueel een eenmalig voorschot in 2002	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	
TOTAAL	**642,5**		**2.049,6**	**3.521,7**	**4.446,6**	**5.065,0**	**15.725,4**

Bijlage I-3

Evolutie Vlaamse onderwijsbegroting

Begroting 2001 : evolutie Vlaamse onderwijsbegroting

1. Evolutie onderwijsbegroting

De middelen stijgen van 2000 naar 2001 met 12,7 mia of 4,86 % nominaal (of 3,28 % reëel).
Stijgingspercentage in 2000 tov 1999 : 1,92 %
Gemiddelde stijging 1996-1999 : 1 % per jaar

2. Evolutie procentueel aandeel Onderwijs in totale Vlaamse begroting

1991 : 44,6 %	1996 : 44,6
1992 : 46,2	1997 : 43,4
1993 : 44,4	1998 : 43,4
1994 : 44,9	1999 : 43,0
1995 : 44,7	2000 : 41,9

ontwerpbegroting 2001 : 41,2 (275,5 mia beleidskredieten Onderwijs tov 668,4 mia globaal)

3. Verhouding Onderwijs tov BRP (bruto regionaal product)

Deze indicator is relevanter dan de vorige. Hij drukt de overheidsinspanning van een land/regio uit tov het bruto binnenlands/regionaal product, zijnde de financiële waarde van alle goederen en diensten in een land geproduceerd.

De vorige indicator wordt immers beïnvloed door wijzigingen in bevoegdheidspakketten, debudgetteringen…

De evolutie van deze indicator[1] voor Vlaanderen :

1993 : 5,2 %
1994 : 5,1
1995 : 5
1997 : 4,8 (meest recente gegeven)

Deze dalende trend kan enigszins 'gerelativeerd' worden indien het Vlaams cijfer wordt vergeleken met dat van de ons omringende landen :

	1995	1997
Vlaanderen	5,0	4,8
Nederland	4,6	4,3
Frankrijk	5,8	5,8
Duitsland	4,5	4,5
Italië	4,5	4,6
Spanje	4,8	4,7

[1] Deze indicator wordt in internationale context (Oeso/E.U.) gedefinieerd als de som van de middelen van de Vlaamse overheid, verhoogd met de supplementaire inspanningen van locale overheden (gemeenten en provincies). Met inspanningen vanuit de prive-é-sector wordt geen rekening gehouden.

Voor 1993 bevatte deze indicator eveneens de (federale) pensioenlasten van de op rust gestelde leerkrachten, waardoor vergelijkingen bemoeilijkt worden…

In Vlaanderen besteedt de overheid meer aan onderwijs dan in de rest van Europa, Frankrijk (en Denemarken) uitgezonderd, én handhaaft zich in deze Europese context[2].

---

[2] Het (meest recente) cijfer van 1997 houdt geen rekening met de aanzienlijke inspanningen van de laatste jaren ev. (cf. effecten van CAO's IV, V en VI en de belangrijke nieuwe initiatieven tijdens deze legislatuur).

Bijlage I-4

Franstalig onderwijs faciliteitengemeenten

Franstalig onderwijs faciliteitengemeenten – Subsidies.

1. De totaal uitgekeerde weddetoelagen voor het Franstalig onderwijs in de zes Brusselse randgemeenten en in Ronse voor het schooljaar 1999 – 2000.

Gemeente	Weddetoelagen
Drogenbos	17.063.090
Kraainem	27.631.444
Linkebeek	19.241.025
Sint-Genesius-Rode	56.507.082
Wemmel	38.268.941
Wezembeek-Oppem	65.195.639
Ronse	15.562.504

2. Betaald werkingsbudget voor het schooljaar 1999 – 2000.

Gemeente	Werkingsbudget
Drogenbos	2.687.154
Kraainem	4.581.517
Linkebeek	2.994.780
Sint-Genesius-Rode	9.992.156
Wemmel	6.956.205
Wezembeek-Oppem	11.328.113
Ronse	1.550.693

3. Kostprijs per leerling in het basisonderwijs voor het schooljaar 1999 – 2000.

Soort Onderwijs	Kostprijs per leerling
Gewoon kleuter	10.401
Gewoon lager	15.674
Buitengewoon kleuter niet type 4	16.663
Buitengewoon kleuter type 4	20.366
Buitengewoon lager niet type 4	25.470
Buitengewoon lager type 4	29.388

4. Aantal leerlingen in het Franstalig basisonderwijs op 1.2.00 :

Gemeente	Kleuters	Lager
Drogenbos	66	124
Kraainem	131	205
Linkebeek	91	135
Sint-Genesius-Rode	254	460
Wemmel	173	335
Wezembeek-Oppem	310	502
Ronse	75	220

5. Aantal leerlingen in het Nederlandstalig basisonderwijs op 1.2.00 :

Gemeente	Kleuters	Lager
Drogenbos	83	130
Kraainem	94	135
Linkebeek	90	134
Sint-Genesius-Rode	418	617
Wemmel	365	734
Wezembeek-Oppem	165	367
Ronse	903	1505

6. De taalinspectie ressorteert onder de bevoegdheid van de federale overheid. Het is dus niet de minister van onderwijs die dit inspectiekorps stuurt. Voor een antwoord op uw vraag dient u zich te wenden tot de federale overheid.

Bijlage I-5

Overzicht van de opleidingen Open Universiteit

Overzicht van de opleidingen van de Open Universiteit

Onderwijsaanbod

Kennismakingstrajecten

– Rechtswetenschappen : Basiscursus recht

– Economische wetenschappen : Inleiding Nederlandse economie en Balans, resultatenrekening en interne verslaggeving

– Bedrijfs- en bestuurskunde : Oriëntatiecursus bedrijfs- en bestuurskunde en Organisatie en management

– Natuurwetenschappen : Basiscursus milieukunde

– Technische wetenschappen : Oriëntatie op ict : mens, machine en informatieverwerking en Kennispracticum ict

– Cultuurwetenschappen : Oriëntatiecursus cultuurwetenschappen

– Sociale wetenschappen : Inleiding in de psychologie 1a en 1b

De lopende programmeringen zijn :

– wo-opleiding bedrijfskunde,

– afstudeerrichting Organisatie en strategie

  – afstudeerrichting Marketing en logistiek
  – afstudeerrichting International business
  – afstudeerrichting Overheidsmanagement
  – afstudeerrichting bedrijfsprocessen en informatietechnologie

– wo-opleiding bestuurskunde

– wo-opleiding economie

  – afstudeerrichting Algemene economie
  – afstudeerrichting Bedrijfseconomie : administratief management
  – afstudeerrichting Bedrijfseconomie : financieel management

– wo-opleiding Cultuurwetenschappen

– wo-opleiding Milieuwetenschappen

  – Natuurwetenschappelijke specialisatie
  – Beleidsgerichte specialisatie

- wo-opleiding Psychologie

  - afstudeerrichting Arbeids- en Organisatiepsychologie
  - afstudeerrichting Gezondheidspsychologie

- wo-opleiding Nederlands recht

  - algemeen Nederlands recht
  - internationaal-rechtelijke afstudeerrichting

- wo-opleiding Technische Informatica.

Overzicht verkochte modulen academiejaar 1999-2000

	Antwerpen	Brussel	Diepenbeek	Gent	Kortrijk	Leuven	Totaal
Oktober	119	3	23	109	25	38	317
November	65	4	14	58	18	18	177
December	34	2	6	71	17	15	145
Januari	74	0	21	101	34	27	257
Februari	147	1	47	175	28	51	449
Maart	58	3	9	64	22	12	168
April	25	1	14	45	12	9	106
Mei	35	3	7	25	11	8	89
Juni	25	0	1	52	25	13	116
Juli	123	3	65	122	56	43	412
Augustus	325	0	104	399	76	102	1006
September	189	8	91	323	48	87	746
Totaal	**1219**	**28**	**402**	**1544**	**372**	**423**	**3988**
%	**30,57**	**0,70**	**10,08**	**38,72**	**9,33**	**10,61**	**100,00**

Overzicht aantal modules, opgesplitst per studiecentrum

	1991-92	%	1992-93	%	1993-94	%	1994-95	%	1995-96	%	1996-97	%	1997-98	%	1998-99	%
Antwerpen	785	39,87	775,5	34,72	639	31,40	768	31,34	985,5	33,50	961	30,77	1039	30,05	1243	31,32
Brussel	107,5	5,46	93	4,16	91	4,47	75	3,06	69	2,35	55	1,76	47	1,36	32	0,81
Diepenbee	212	10,77	256	11,46	235,5	11,57	269,5	11,00	367	12,48	404,5	12,95	406	11,74	401,5	10,12
Gent	672	**34,13**	809,5	**36,24**	823,5	**40,47**	1013	**41,34**	1077	**36,61**	1136	**36,37**	1332,5	**38,53**	1574	39,66
Kortrijk	86,5	4,39	144	6,45	104,5	5,14	158,5	6,47	205,5	6,99	203	6,50	358,5	10,37	349	8,79
Leuven	106	5,38	155,5	6,96	141,5	6,95	166,5	6,79	237,5	8,07	364	11,65	275	7,95	369,5	9,31
Totaal	1969		2233,5		2035		2450,5		2941,5		3123,5		3458		3969	
Studenten	1491 (2)		1631 (2)		1452 (3)		1051 (4)		1334		1351		1484		1658	

(1) Aantal personen ingeschreven voor 1 of meer cursussen
(2) Oud inschrijvingssysteem: 2 jaar rechten
(3) Nieuw systeem, uitdovingsbeleid voor het oude systeem
(4) Inschrijvingen op basis van het nieuw systeem

Bijlage I-6

Ontwikkelingssamenwerking en onderwijs : overzicht van de projecten

Het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking gevoerd door het Departement Onderwijs

De structuren

Ambtenaren

Zowel binnen de administratie hoger onderwijs als de afdeling beleidscoördinatie (bovenbouw) van het Departement Onderwijs zijn ambtenaren[1] deeltijds actief op het gebied van ontwikkelingssamenwerking.

Binnen de administratie hoger onderwijs : Noël Vercruysse, Dirk Lapeirre, Marie-Anne Persoons

Binnen de afdeling beleidscoördinatie : Micheline Scheys, Jan Ceulemans, Ruth Lamotte, Polixeni Roumeliotis

Begroting

De uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking kunnen aangerekend worden op programma 33.3, BA 4001 "Subsidies voor internationale samenwerking" en programma 39.2, BA 1206 "Allerhande uitgaven voor internationale samenwerkingsinitiatieven" en BA 1208 "Allerhande uitgaven voor multilaterale samenwerking".

Beleid

In het hoofdstuk over de optimalisering van de bilaterale samenwerking wordt in de beleidsbrief "Onderwijs en Vorming (2000-2004)" uitdrukkelijk het volgende gesteld :

"Een bijzondere aandacht zal worden besteed aan de keuze van landen op basis van criteria zoals bijdragen tot internationale solidariteit of tot duurzame ontwikkeling. Een grotere geografische concentratie op het vlak van het Vlaams buitenlands beleid zal het mogelijk maken een geconcerteerde bijdrage tot duurzame ontwikkelingssamenwerking te leveren door het uitbouwen van meer sectoroverschrijdende projecten.

(…)

Voor de evaluatie van de impact van projecten en programma's in het kader van duurzame ontwikkeling zullen een aantal indicatoren worden ontwikkeld. Bijzondere aandacht zal gaan naar de indicatoren van internationale instanties, in het bijzonder het 'Development Aid Committee' binnen de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling en het Directoraat-Generaal Ontwikkelingssamenwerking van de Europese Commissie.

Verder bepaalt het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 op welke manier en onder welke voorwaarden internationale samenwerkingsprojecten op het gebied van het hoger onderwijs kunnen betoelaagd worden. Het gaat om projecten die rekening houden met de prioriteiten van de partnerlanden op het vlak van onderwijsbeleid en de onderwijspraktijk met de bedoeling het onderwijsbeleid te helpen ontwikkelen, de onderwijskundige expertise aan onderwijsinstellingen te optimaliseren en/of innovatieprocessen in partnerinstellingen te ondersteunen. Tot nu toe waren er 5 prioritaire partnerlanden waaronder 3 ontwikkelingslanden : China, Vietnam en Zuid-Afrika. Voor de oproep 2001 is Vietnam geen prioritaire partner meer.

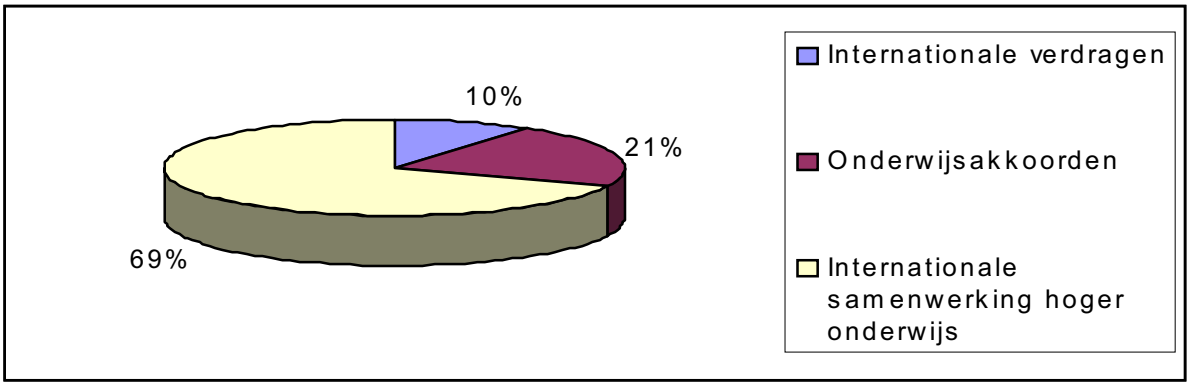
1 Enkel de ambtenaren van niveau A worden vermeld.

De activiteiten

De activiteiten kunnen opgedeeld worden volgens de volgende drie grote domeinen :

– Uitvoering van internationale verdragen (culturele akkoorden of Vlaamse akkoorden)
– Uitvoering van specifieke onderwijsakkoorden
– Betoelaging van internationale samenwerkingsprojecten op het gebied van het hoger onderwijs

In 1999 vertegenwoordigen deze sectoren respectievelijk 10%, 21% en 69% van de uitgaven voor de samenwerking met ontwikkelingslanden

De uitvoering van de internationale verdragen heeft betrekking op meerdere landen. Het gaat hier hoofdzakelijk om de wederzijdse toekenning van studiebeurzen voor studenten uit het hoger onderwijs en de uitwisseling van academisch personeel.

Met Zuid-Afrika en Cuba bestaan er specifieke onderwijsakkoorden. De samenwerking met beide landen verloopt via de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB).

In Zuid-Afrika worden twee projecten ondersteund : het Free State Mathematics Development Programme en het CALSSA-project aan de universiteit van Kaapstad.

Free State Mathematics Development Programme

In uitvoering van het National Learning Plan van de federale overheid, wil de Zuid-Afrikaanse Provincie Vrijstaat de voorziene curriculumaanpassing in het lager onderwijs koppelen aan bijscholing van de huidige onderwijzers.

Daarom werd beslist een aantal 'Localised Learning Centres' in het leven te roepen. Deze centra moeten via workshops leerkrachten van verschillende scholen – in de steden én in de zwarte woonwijken – samenbrengen om gezamelijk aan de ontwikkeling van de nationale onderwijshervorming te werken.

Sinds september 1997 is binnen dit project een Vlaamse coöperante werkzaam. Ze werkt er mee aan de ontwikkeling van het wiskundecurriculum en ondersteunt leerkrachten en begeleiders van leerkrachten bij de implementatie van het nieuwe curriculum.

CALSSA-project

In het Centre for Applied Language Studies and Services in Africa (CALSSA) wordt een interdisciplinair onderzoekscentrum opgericht waar taalacademici samenwerken om aan de taalgelijkheid in Zuid-Afrika te werken. Enerzijds zal het centrum taalonderzoek verrichten en diensten ter beschikking stellen voor vertalingen, tolken, onderwijs en ondersteuning van taalrechten van de bevolking. Anderzijds zal vanaf 1999 een postgraduaat in Applied Language Studies op PHD-niveau worden gedoceerd.

In 1998 was VVOB getuige van de oprichting van CALSSA : de infrastructuur en werkmethoden werden uitgebouwd en er werd promotie gevoerd voor de CALSSA-activiteiten. Daarnaast wordt er samengewerkt via VVOB met Vlaamse universiteiten voor onder meer het ontwikkelen van het curriculum voor het postgraduaat in Applied Language Studies, het definiëren van onderzoeksprojecten, de deelname aan verschillende nationale en internationale congressen.

Ook in 1999 staan er heel wat activiteiten op stapel om CALSSA uit te bouwen tot een volwaardig opleidings- en onderzoekscentrum. Dat jaar zal het postgraduaat in Applied Language Studies starten. CALSSA zal ook het management en de eindredactie van het South African Journal of Applied Language Studies op zich nemen en deelnemen aan de organisatie van het internationaal congres "Applied Language Studies Conference", dat in het jaar 2000 zal plaatsvinden. Verder zullen ook de contacten met de Vlaamse universiteiten nauwer worden aangehaald.

In Cuba worden eveneens twee projecten ondersteund : één op het vlak van het buitengewoon onderwijs en één op het vlak van "schoolmanagement" in het lager onderwijs.

Buitengewoon onderwijs

In vergelijking met andere ontwikkelingslanden heeft Cuba een goed ontwikkeld net voor het buitengewoon onderwijs en staat het model voor de regio. Zelfs in vergelijking met het Buitengewoon Onderwijs in Vlaanderen doet Cuba een grote inspanning voor de omkadering van deze kinderen.

Dit onderwijs moet evenwel ook mee-evolueren met nieuwe onderwijskundige ontwikkelingen. Als gevolg hiervan bestaat er een nood aan verdiepte inzichten en kennis op verschillende domeinen van de schoolorganisatie meer speciaal wat de didactische en pedagogische aanpak betreft, in een land met beperkte mogelijkheden op het vlak van input aan pedagogische materialen.

Sinds het najaar van 1998 heeft VVOB een coöperant in Cuba die instaat voor de coördinatie van het project ter plaatse, en de organisatie van de workshops gegeven door Vlaamse deskundigen in het vakgebied. Begin 1999 bracht de Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, dhr. Baldewijs een bezoek aan het project.

Lager onderwijs

Scholen als onderwijsorganisaties dienen mee te evolueren met nieuwe onderwijskundige ontwikkelingen. Als gevolg hiervan bestaat er een nood aan verdiepte inzichten en kennis op verschillende domeinen van de schoolorganisatie : o.a. wat betreft didactische vernieuwingen ; kwaliteitszorg, zorgverbreding, innovatie en management.

In het kader van een onderwijssamenwerking Vlaanderen-Cuba, levert Vlaanderen een bijdrage voor de optimalisering van het basisonderwijs in Cuba. Kennisoverdracht en uitwisseling van ervaringen o.m. omtrent topics die momenteel in het Vlaamse onderwijs sterk in de belangstelling staan, staan hierbij centraal. Het project "schoolmanagement" betreft een modulair samengesteld opleidingspakket. Het opleidingsprogramma richt zich in eerste instantie tot directeurs van scholen, coördinatoren, ambtelijke onderwijsverantwoordelijken en inspectie-leden.

Het project "schoolmanagement " wordt meebegeleid worden door een stuurgroep van Vlaamse experts, samengesteld uit hoogleraren van verschillende Vlaamse universiteiten en hogescholen, en uit vertegenwoordigers van de Inspectie en de Administratie Onderwijs. Vanaf september 1998 zal een VVOB-coöperant instaan voor de coördinatie van de verschillende samenwerkingsinitiatieven ter plaatse (o.a. de organisatie van workshops, stages, enz.)

Voor wat de internationale samenwerkingsprojecten op het gebied van het hoger onderwijs betreft, zijn er prioriteiten vastgesteld zowel voor prioritaire (China, Vietnam en Zuid-Afrika) als voor niet-prioritaire landen.

China

– Het afstandsonderwijs voor de landelijke regio's ;

– Docententraining in de exacte, humane en sociale wetenschappen, de geneeskunde en de landbouwtechnieken voor de niet-universitaire instellingen.

– De bijscholing van schoolbesturen op het vlak van schoolmanagement.

Vietnam

– Ontwikkeling van een educatief aanbod inzake basiskennis- en vaardigheden ;

– Onderzoek van de noden op het vlak van het volwassenenonderwijs ;

– Onderzoek van de noden op het vlak van het afstandsonderwijs voor de landelijke regio's.

Zuid-Afrika

– De upgrading van de managementsvaardigheden van de ambtenaren en het administratief personeel van nationale en regionale overheidsbesturen op het vlak van onderwijs, van de universiteiten, de technicons, de scholen en de leerkrachten met het oog op de uitbouw en ontwik-keling van het strategisch management van het onderwijs en/of het beheer van de onderwijsinstellingen ;

– De hervorming van curricula voor onderwijs van Europese talen, de uitbouw van de rechtsfaculteiten, economische expertise ;

– Het wegwerken van de gevolgen van de voorbije discriminatie en het verzekeren van representativiteit en gelijke toegang in het onderwijs, bijvoorbeeld ontwikkeling van cursussen ter voorbereiding op het hoger onderwijs voor studenten die niet onmiddellijk aan de vooropgestelde voorwaarden voldoen, ontwikkelen van een systeem van sociale toelagen voor kansarme studenten, stimuleren van de ontwikkeling van docenten uit achtergebleven groepen, positieve acties voor onderwijsparticipatie van vrouwen, ontwikkelen van cursussen mensenrechten-educatie, etc. ;

– De afstemming van het onderwijs op de realisatie van een aantal prioritaire waarden zoals vrije meningsuiting, vrijheid van geloof en respect voor culturele verschillen ;

– De organisatie van het onderwijs in functie van de overgang van een centralistische naar een gefederaliseerde staat (bevoegdheidsverdeling nationale, regionale en lokale niveaus) en rekening houdende met de diversiteit aan talen en culturen (11 officiële talen).

Voor de niet-prioritaire landen zijn de volgende prioriteiten bepaald :

– De ontwikkeling van modellen voor nascholing van leerkrachten/docenten ;

– De ontwikkeling van modellen en de opleiding van besturen inzake het strategisch management van het onderwijs in de partnerlanden ;

– De kwalitatieve verbetering van de basiseducatie voor volwassenen ;

– Curriculum- en methodiekontwikkeling inzake mensenrechten ;

– Deskundigheidsontwikkeling van ambtenaren in onderwijsadministraties.

De methodes

De uitvoering van de internationale verdragen gebeurd volgens de algemene en financiële bepalingen die in de werkprogramma's zijn opgenomen.

Voor de projecten in Zuid-Afrika en Cuba werden overeenkomsten gesloten met de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand.

De internationale samenwerkingsprojecten op het gebied van het hoger onderwijs worden betoelaagd conform de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998.

De evolutie

In de begroting 2001 wordt een nieuwe basisallocatie gecreëerd voor samenwerking met prioritaire landen. Deze vorm van samenwerking vereist dat men een langetermijnperspectief in de samenwerking kan inbouwen en dat bijgevolg samenwerkingsprojecten over meerdere jaren kunnen lopen zonder dat de continuïteit ervan in gevaar gebracht wordt door het annaliteitsbeginsel van de begroting. Daarom wordt vanaf 2001 gewerkt met gesplitste vastleggingskredieten voor de samenwerking met prioritaire landen. Vanaf 2001 dient de selectie van samenwerkingsprojecten met prioritaire landen te beantwoorden aan doelstellingen, criteria en prioriteiten die in een wettelijk kader worden vastgelegd.

Bijlage I-7

Stand van zaken uitvoering decreet van 1 december 1998
betreffende de Centra voor Leerlingenbegeleiding

STAND VAN ZAKEN UITVOERING DECREET VAN 1 DECEMBER 1998 BETREFFENDE DE CENTRA VOOR LEERLINGENBEGELEIDING

GOEDGEKEURDE UITVOERINGSBESLUITEN CLB

18 DECEMBER 1998 – Besluit van de Vlaamse regering houdende oprichting van een tijdelijke stuurgroep ter ondersteuning van de PMS-centra en de MST-equipes bij hun omvorming tot centra voor leerlingenbegeleiding.

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 199 oprichting, samenstelling en werking van de tijdelijke decretale stuurgroep
art. 203

10 NOVEMBER 1999 – Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de nadere regels voor het bepalen van de werkgebieden voor de centra voor leerlingenbegeleiding en van de bemiddelingsprocedure.

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 58 nadere regels voor het werkgebied
art. 59 bemiddelingscommissie

14 JANUARI 2000 – Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de bekwaamheidsbewijzen en de weddenschalen voor de ambten van opsteller en intercultureel medewerker in de PMS-centra.

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 186 regularisatie gesco's PMS

4 FEBRUARI 2000 – Besluit van de Vlaamse regering betreffende de overdracht van personeel van de psycho-medisch-sociale centra of de centra voor medisch schooltoezicht naar de centra voor leerlingenbegeleiding.

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 188 overdrachtsregeling personeel PMS en MST
art. 189 oprichting en werking overdrachtscommissies

17 MAART 2000 – Besluit van de Vlaamse regering tot bepaling van sommige opdrachten van de centra voor leerlingenbegeleiding.

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 9 aard en frequentie van de medische consulten, bijzondere consulten
art. 18 profylactische maatregelen, vaccinaties
art. 25 operationele doelstellingen bij de strategische doelstellingen m.b.t. groei, gezondheid en ontwikkeling
art. 30 procedure verzet medisch consult
art. 32 regels rond samenwerking school-CLB m.b.t. consulten, profylactische maatregelen en vacccinatiebeleid

15 JUNI 2000 – Ministerieel besluit tot bepaling van het vaccinatieschema ten behoeve van de centra voor leerlingenbegeleiding.

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 18 vaccinatieschema

17 JULI 2000 – Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de procedure voor opname in de financiering of subsidiëringsregeling van de centra voor leerlingenbegeleiding.

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 42 procedure opname in de financierings- of subsidiëringsregeling

17 JULI 2000 – Besluit van de Vlaamse regering betreffende de overdracht van de leerlingendossiers van de PMS- en MST-Centra naar de centra voor leerlingenbegeleiding.

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 10 regels voor overdracht van PMS- en MST-dossiers naar CLB

28 AUGUSTUS 2000 – Besluit van de Vlaamse regering tot bepaling van sommige opdrachten van de centra voor leerlingenbegeleiding

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 9 vaststelling van het verzekerd aanbod

28 AUGUSTUS 2000 – Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de operationele doelstellingen voor de begeleiding van jongeren met leerplichtproblemen in de centra voor leerlingenbegeleiding

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 19 operationele doelstellingen bij de strategische doelstelling m.b.t. de begeleiding van jongeren in het kader van de leerplicht

13 OKTOBER 2000 – Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de bekwaamheidsbewijzen en de weddenschalen van de personeelsleden van de centra voor leerlingenbegeleiding

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 30 bekwaamheidsbewijs andere arts dan CLB-arts voor uitoefening van consulten
art. 48 vaststelling bekwaamheidsbewijzen, erkenning vorming inzake leidinggeven voor de directeur
art. 49 bepaling salarisschalen
art. 195 wijze van betoelaging personeelsleden met brugpensioen
art. 197 wijze van betoelaging zelfstandige artsen

ONTWERPBESLUITEN

Ontwerpbesluit van de Vlaamse regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 1991 tot uitvoering van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie, dienst voor onderwijsontwikkeling en pedagogische begeleidingsdiensten

-> overgemaakt aan de Raad van State voor advies

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 196 wijziging van besluit inspectie om overdracht van MST-inspectie mogelijk te maken

Ontwerpbesluit van de Vlaamse regering betreffende het multidisciplinair dossier in de centra voor leerlingenbegeleiding

– overgemaakt aan de Raad van State voor advies
– omzendbrief naar de centra

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 10 regels voor de samenstelling, het bijhouden en vernietiging van het multidisciplinair leerlingendossier, procedure voor raadpleging en voor overdracht van het dossier

Ontwerpbesluit van de Vlaamse regering houdende diverse bepalingen met betrekking tot de personeelsleden van de centra voor leerlingenbegeleiding

-> voorbereid door de administratie

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 187 vervangingsregeling boventallige klerken in het Gemeenschapsonderwijs
art. 190 afwijking regels voor benoeming personeelsleden afkomstig uit het MST
statuut regels m.b.t. dienstanciënniteit, verlofstelsels, …
bezoldigingsregeling regels m.b.t. overgangsmaatregelen inzake bezoldigingsregeling

Ontwerpbesluit van de Vlaamse regering betreffende het tijdelijk project voor de informatisering van de centra voor leerlingenbegeleiding

-> voorbereid door de administratie

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 82 bepaling tijdelijk project

OMZENDBRIEVEN

13AD/VAKREG (06-10-2000) – Vakantieregeling in de centra voor leerlingenbegeleiding – schooljaar 2000/2001

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 14 bepaling openingsdata van CLB tijdens de kerst- en paasvakantie (in consensus na onderhandelingen)

NOG TE VERWACHTEN UITVOERINGSBESLUITEN

Operationele doelstellingen m.b.t. :

- **informatieopdracht**
- **adequaat begeleidingsaanbod**
- **specifieke strategische doelstellingen**

-> de regering kan hieraan uitvoering geven vanaf 1/9/2001

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 16 strategische doelstelling informatieverstrekking
art. 17 strategische doelstelling adequaat begeleidingsaanbod
art. 22 strategische doelstelling m.b.t. de begeleiding van jongeren die bedreigd zijn in hun ontwikkeling en leerproces
art. 23 strategische doelstelling inzake zorgverbreding
art. 24 strategische doelstelling m.b.t. preferentiegroepen
art. 25 operationele doelstellingen hierbij

Vorm en inhoud van gegevens geregistreerd door de CLB's

– ontwerp MB opgemaakt door administratie voor wat betreft de indicatoren m.b.t. groei, gezondheid en ontwikkeling

– andere indicatoren afhankelijk van de uitvoering van het tijdelijk informatiseringsproject m.b.t. registratie

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 20 vorm en inhoud van de gesystematiseerde gegevens, verslag hierover

Onderzoeksopdracht

-> de regering kan dit tweejaarlijks doen, ten vroegste vanaf 1/9/2001

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 21 onderzoeksopdracht

Aanvullende opdrachten

-> nog te verwachten, betreft enkel de procedure van rapportering

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 26 wijze waarop centra rapporteren over aanvullende opdrachten

Opheffing van financiering of subsidiëring

-> nog te verwachten, kan niet voordat alle centra definitief zijn opgenomen in de financiering of subsidiëring

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 43 voorwaarden en procedure voor opheffing van de financiering of subsidiëring

Procedure aanvraag werkingsbudget

-> enkel procedure, kan ook bij omzendbrief

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 51 procedure aanvraag werkingsbudget

Regels inzake boekhouding

-> nog te verwachten

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 106 regels boekhouding

Fysische en financiële normen voor investeringen

– nog te verwachten

– op dit ogenblik mogelijk op voorwaarde dat dossier telkens wordt voorgelegd aan de bevoegde commissie

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 56 fysische en financiële normen

Sancties en terugvorderingen

– nog te verwachten

– in afwachting daarvan, voorgaande regels (bv. inzake wedden) blijven van kracht

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 104 terugvorderingsprocedure art. 107 sancties

Kwaliteitszorg

-> artikelen van het decreet treden in werking op 1/9/2003

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 96 kwaliteitsthema's en kwaliteitsindicatoren
art. 97 samenwerkingsprotocol
art. 98 contactpersoon inzake kwaliteitszorg
art. 100 procedure registratie gegevens inzake kwaliteitszorg
art. 101 rapportering kwaliteitszorg

Permanente en multidisciplinaire ondersteuning

-> voorbereiding in samenwerking met netoverschrijdende werkgroep

Uitvoering van de volgende artikelen van het decreet van 1/12/1998
art. 88 organisatie van de permanente, netoverstijgende, multidisciplinaire ondersteuning via convenanten

Bijlage I-8

Internationaal beleid – stand van zaken

• Versnippering van het internationaal beleid over diverse basisallocaties

Reeds meerdere jaren staan de kredieten "internationaal beleid" verdeeld over meerdere basisallocaties. Deze verdeling beantwoordt aan een dubbele logica : Enerzijds houdt ze rekening met de grote domeinen die men binnen het internationaal beleid kan onderscheiden : bilaterale samenwerking, samenwerking in EU-verband, multilaterale samenwerking en samenwerking met de andere gemeenschappen van België. Anderzijds wordt de economische classificatie zo rigoureus mogelijk gevolgd teneinde het onderscheid tussen overheidsopdrachten, werkingsmiddelen, subsidies en toelagen consequent te kunnen toepassen. Zo werd voor de Europese samenwerking enkele jaren geleden basisallocatie 3405 gecreëerd na opmerkingen van de inspectie van financiën over de aanrekening van subsidies voor Europese projecten op basisallocatie 1205.

• Waarom een herschikking van het internationaal beleid ?

In de begroting 2001 werd een eerste aanzet gegeven om de versnippering van de kredieten over diverse basisallocaties tegen te gaan. Zo werden de kredieten van basisallocatie 1205 (Europese samenwerking) en 1208 (multilaterale samenwerking) samengevoegd en onder basisallocatie 1208 ingeschreven omdat samenwerking in EU-verband ook een vorm van multilaterale samenwerking is. Bovendien kunnen door deze samenvoeging van kredieten kredietherschikkingen tussen basisallocaties met eenzelfde finaliteit vermeden worden.

In de tweede plaats wordt in de begroting 2001 een nieuwe basisallocatie gecreëerd voor samenwerking met prioritaire landen. Deze vorm van samenwerking vereist dat men een langetermijnperspectief in de samenwerking kan inbouwen en dat bijgevolg samenwerkingsprojecten over meerdere jaren kunnen lopen zonder dat de continuïteit ervan in gevaar gebracht wordt door het annaliteitsbeginsel van de begroting. Daarom wordt vanaf 2001 gewerkt met gesplitste vastleggingskredieten voor de samenwerking met prioritaire landen.

Daarmee blijft het aantal basisallocaties status quo t.o.v. 2000. Bij de begrotingsopmaak 2002 kan onderzocht worden hoe het aantal basisallocaties voor het internationaal beleid verder kan verminderd worden.

• Wat zit onder welke basisallocatie ?

BA 1206- Allerhande uitgaven in het kader van de bilaterale samenwerking

Op deze basisallocatie worden kredieten ingeschreven die dienen om engagementen na te komen die in bilateraal verband tot stand gekomen zijn :

– financiering van de meerjarige werkprogramma's ter uitvoering van culturele akkoorden en exclusieve bilaterale samenwerkingsakkoorden

– financiering van het Gent 5-akkoord

Culturele akkoorden en andere bilaterale akkoorden

Binnen de vaste gemengde commissies worden afspraken gemaakt omtrent de meerjarige werkprogramma's die uitvoering geven aan de Belgische culturele akkoorden (gesloten vóór 18 mei 1993) en de Vlaamse exclusieve bilaterale verdragen (gesloten na 18 mei 1993). Daarnaast werd een Entente gesloten met Québec. Er zijn op dit ogenblik 37 werkprogramma's met een onderwijshoofdstuk.

Culturele akkoorden		**Exclusieve verdragen**	
Binnen Europa	*Buiten Europa*	*Binnen Europa*	*Buiten Europa*
Bulgarije	Canada (*)	Estland	Chil
Denemarken	China	Hongarije	Zuid-Afrika
Duitsland	Egypte	Letland	
Duitstalige Gemeenschap (*)	Indonesië	Litouwen	
Finland	India	Nederland (*)	
Frankrijk	Israël	Polen	
Griekenland	Japan	Roemenië	
Ierland	Marokko		
Italïe	Mexico		
Luxemburg	Nederlandse Antillen		
Noorwegen	Tunesië		
Oostenrijk			
Portugal			
Russische Federatie			
Slovakije			
Spanje			
Tsjechië			

(*) Opmerkingen :

– De kredieten voor de uitvoering van het cultureel akkoord met de Duitstalige Gemeenschap staan ingeschreven op basisallocatie 12.07.

– De uitvoering van het verdrag met Nederland verloopt op basis van het Gent 5-akkoord *(cfr. infra*).

– Met Québec werd een "entente" gesloten

Zodra het Verdrag inzake verstandhouding en samenwerking tussen het Koninkrijk België,

de Vlaamse Gemeenschap van België, de Franse Gemeenschap van België, de Duitstalige Gemeenschap van België, het Vlaamse Gewest van België, het Waalse Gewest van België, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van België, en Oekraïne. in werking treedt, zal hieraan voor de sector onderwijs onderwijs een minimale invulling gegeven worden.

Het Gent 5-akkoord

Het eerste Gent-akkoord werd op 31 oktober 1990 door de toenmalige Nederlandse en Vlaamse minister van onderwijs ondertekend met het doel de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen op het gebied van het onderwijs te verbeteren, de mobiliteit van studenten, docenten en onderzoekers te bevorderen en de beleidscoördinatie te stimuleren.

Terwijl het eerste Gent-akkoord enkel gold voor het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek, zijn in de daaropvolgende Gent-akkoorden II, III en IV (resp. ondertekend op 23/6/92, 21/3/94 en 16/6/97) steeds meer onderwijsniveaus en –sectoren betrokken geworden zodat momenteel beleidscoördinatie, samenwerking tussen instellingen, informatie-uitwisseling en expertiseverhoging nagestreefd wordt op alle onderwijsterreinen.

Via het Gent-4 akkoord gaf Vlaanderen uitvoering aan het luik onderwijs van het Vlaams-Nederlands Cultureel Verdrag van 1996. Het actieprogramma GENT-4 liep tot 31 december 1999.

Op 7 februari 2000 hebben de Vlaamse en Nederlandse onderwijsministers het Gent 5-akkoord ondertekend. Het loopt tot eind 2003.

BA 1207 – Allerhande uitgaven voor samenwerking tussen de 3 gemeenschappen

Op deze basisallocatie worden de kredieten voor de samenwerking met de andere Gemeenschappen van België ingeschreven. Daarmee wordt de uitvoering van het cultureel akkoord met de Duitstalige Gemeenschap gefinancierd en worden de bijdragen van het Departement Onderwijs aan de programma's "Klavertje Drie" en "Trialoog" betaald.

Klavertje Drie

In 1994 werd het Klavertje Drie-programma gelanceerd door de Koning Boudewijnstichting in samenwerking met de onderwijsministeries van de drie gemeenschappen van België. Inmiddels is Klavertje Drie geïntegreerd in het Prins Filipfonds, dat de campagne voortzet en versterkt. De bedoeling van dit programma is om klassen uit het basisonderwijs (5de en 6de jaar) en het secundair onderwijs kennis te laten maken met de taal en cultuur van jongeren uit de andere gemeenschappen van België. Het Prins Filipsfonds heeft de intentie om, met de steun van de drie Gemeenschappen, het programma verder te zetten tijdens het schooljaar 2000-2001.

Trialoog

Van 1994 tot 1998 ressorteerde de samenwerking tussen hogescholen uit de drie gemeenschappen van België onder het Klavertje Drie-programma. Sedert 1999 heten de intercommunautaire uitwisselingen voor het hoger onderwijs "Trialoog". Het Prins Filipfonds en de departementen onderwijs van de drie gemeenschappen verlenen financiële steun aan uitwisselingen tussen hogeschoolstudenten uit de drie Gemeenschappen van België. Door een verblijf aan de hogeschool in een ander landsgedeelte, leren studenten beter elkaars achtergrond kennen en respecteren ; maken ze kennis met een verschillende cultuur en krijgen de andere landstaal onder de knie en leggen blijvende contacten aan de overkant van de taalgrens.

Samenwerking met de Duitstalige Gemeenschap

Het departement Onderwijs geeft uitvoering aan het werkprogramma dat jaarlijks wordt opgemaakt in het raam van het cultureel akkoord dat de Vlaamse en de Duitstalige Gemeenschap hebben gesloten in 1985. Momenteel wordt onderhandeld over een samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest en de Duitstalige betreffende de bevordering van de algemene samenwerking dat het cultureel akkoord van 1985 zal vervangen.

BA 1208- Allerhande uitgaven voor multilaterale samenwerking

Op deze basisallocatie worden kredieten ingeschreven voor onderwijskundige samenwerking in het kader van de activiteiten van de Europese Unie, de Raad van Europa, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (Oeso) en de Unesco.

Europese Unie

Vlaanderen neemt volwaardig deel aan de Europese actieprogramma's Socrates (onderwijs) en Leonardo (beroepsopleiding). Het krijgt hiervoor middelen uit de Europese begroting, maar er wordt ook verwacht dat Vlaanderen aan co-financiering van deze programma's doet. Op 26 april 1999 werd een besluit van de Raad goedgekeurd m.b.t. de tweede fase van het Leonardo-programma. De tweede fase loopt van 1 januari

2000 tot 31 december 2006. Op 24 januari 2000 keurde de Raad het besluit goed tot vaststelling van de tweede fase van het communautaire actieprogramma op onderwijsgebied „Socrates". Het Socrates-programma loopt eveneens van 1 januari 2000 tot 31 december 2006. Beide actieprogramma's willen een onderwijs en beroepsopleiding van hoog gehalte bevorderen binnen de EU.

In 1998 is het European Schoolnet van start gegaan. Het biedt een kader voor samenwerking tussen Europese onderwijsministeries (waaronder de 15 EU-landen) en voor leraren en leerlingen op het vlak van informatie- en communicatietechnologieën. Op 30 juli 1998 ondertekende de Vlaamse minister van onderwijs het *Agreement on objectives and management of the European Schoolnet Initiative*. Hiermee werd Vlaanderen officieel lid van het European Schoolnet.

Het European Agency for Development in Special Needs Education werd eind 1996 opgericht op initiatief van de Deense minister van Onderwijs. De werking en bestaffing van het European Agency werd gedurende een proefperiode van 3 jaar (eindigend op 31 juli 1999) gefinancierd door de Deense minister. Alle Europese lidstaten , Ijsland en Noorwegen participeren in het Agency. Na de proefperiode zal het European Agency verder werken als een onafhankelijke organisatie, gedragen door de verschillende participerende landen (waaronder Vlaanderen). De doelstellingen van het European Agency hebben betrekking op de kwaliteitsverbetering van het onderwijs aan kinderen met speciale onderwijsbehoeften in Europa door het opzetten van een Europees netwerk, het verzamelen bewerken en verspreiden van relevante informatie en vorming.

Raad van Europa

De afdeling "onderwijsbeleid en Europese dimensie" van de Raad van Europa is verantwoordelijk voor het navormingsprogramma voor onderwijzend personeel. Dit programma bestaat sedert 1969 en omvat twee onderdelen : nationale stages van korte duur (3 tot 5 dagen) georganiseerd door de lidstaten van de Raad van Europa en jaarlijks vier Europese seminaries die aan de Staatliche Akademie für Leherfortbildung in Donaueschingen (Duitsland) georganiseerd worden. Het programma beoogt de Europese dimensie van het schoolonderwijs en de pedagogische opleiding te bevorderen. Vlaanderen organiseert sedert enkele jaren stages rond de thema's "kinderrechten in school en klas" en "creativiteit en kunst in school en klas". Voor volgend schooljaar wordt enkel rond het thema "kinderrechten in school en klas" een stage georganiseerd. De beslissing om verder te werken rond "creativiteit en kunst in school en klas" zal worden genomen na avlautaie van deze stage van 2000.

Oeso

De Oeso is een internationale organisatie die – vooral in haar subentiteit Ceri – veel (comparatief) studiewerk verricht inzake een aantal elementen van het onderwijsbeleid. Deze studies leveren ons een schat aan (cijfermatig) materiaal dat kan gebruikt worden in ons beleid. Het toont ons waar wij op niveau zitten, waar onze zwakke plekken liggen en waar wij uitstekend scoren. Dit alles – samen met de inhoudelijke ideeën die dit ons levert – is beleidsmatig van groot belang. Zo neemt Vlaanderen deel aan de Thematic Review of Early Childhood Education and Care Policy. Dit project zal in 2001 afgerond worden met de publicatie van een vergelijkend rapport voor de 12 deelnemende landen en met de organisatie van een internationale conferentie. Vlaanderen neemt ook deel aan het Programme on ICT and the Quality of Learning. Een afsluitende conferentie is gepland voor 2001. Vlaanderen neemt ook deel aan de vervolgactie op het Oeso-programma What works in education : schoolmanagement.

Wij werken in de Oeso mee aan twee subentiteiten : het onderwijscomité en de Ceri (Center for Educational Research and Innovation). Het globale Belgische lidmaatschap van de Oeso (inbegrepen de werking van het onderwijscomité) wordt gedragen door het Federale Ministerie van Buitenlandse Zaken. De lidmaatschapsbijdrage voor de Ceri moeten wij echter zelf ten laste nemen.

Unesco

In 2001 organiseert het Bureau International de l'Education (Genève) de 46ste sessie van de Conférence internationale de l'Education. Het thema van de conferentie is "Contenus de l'éducation et stratégies d'apprentissage pour vivre ensemble au XXIe siècle : problèmes et solutions". Naar aanleiding van deze internationale conferentie zal het Departement Onderwijs een rapport indienen (Deel I. Overzicht van de on-

derwijsontwikkelingen die zich in de jaren '90 in Vlaanderen hebben voorgedaan en Deel II. Inhoud van het onderwijs en de strategieën van het leerproces voor de 21ste eeuw).

De stijging van de kredieten voor de multilaterale samenwerking is het gevolg van de uitbreiding en decentralisering van de Europese actieprogramma's Socrates en Leonardo en van de verwachte uitbreiding van de Europese Unie.

BA 3302- Subsidies voor Europese en internationale samenwerking

EVOP

Het departement Onderwijs betaalt jaarlijks een subsidie aan de Europese Vereniging van Onderwijzend Personeel voor het officieel en het vrij gesubsidieerd onderwijs (2 x 200.000 BEF). De Vlaamse overheid subsidieert deze organisaties in het kader van de bevordering van de Europese dimensie in het Vlaamse onderwijs.

Leonardo

De financiële inbreng van het departement Onderwijs in de werking van de vzw Vlaams Leonardo da Vinci agentschap werd geregeld in onderwijsdecreet VII. Het departement Onderwijs draagt onder meer bij in de kosten voor de werking en het beheer van het agentschap.

BA 3405- Toelagen in het kader van Europese en internationale samenwerking

Europese Unie

Naast de co-financiering van de Europese programma's **Socrates** en **Leonardo** ingeschreven op basisallocatie 1208 worden er op basisallocatie 3405 kredieten ingeschreven als co-financiering die gebruikt wordt als subsidies t.b.h. de Vlaamse onderwijsinstellingen en hun studenten/leerlingen.

Er worden ook subsidies voorzien voor studentenmobiliteit in het kader van de onderwijsprogramma's tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten en Canada.

Daarnaast worden kredieten gevraagd voor de hierna vermelde initiatieven die één of de andere vorm van Europese samenwerking beogen.

Buurlandenbeleid (basisonderwijs)

Het Buurlandenbeleid heeft als doel ondersteuning te geven aan Vlaamse scholen die samenwerken met scholen in Nederland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Duitsland en Luxemburg. Het Buurlandenbeleid vormt een tussenstap tussen enerzijds losse informele contacten en anderzijds de Comenius-projecten van de Europese Unie. Het Buurlandenbeleid steunt de scholen bij het opdoen van ervaringen met internationale contacten. Er zijn een viertal belangrijke vormen van samenwerking waarvoor de administratie basisonderwijs een subsidie toekent aan Vlaamse basisscholen : studiedagen en personeelsbezoeken, grenscontacten, uitwisseling van leerlingen en assistentschap.

GROS (secundair onderwijs)

Grensoverschrijdende samenwerking via klasuitwisselingen. (Toelichting in het om-zendbrief : 13CO/AH/GROS, 15.01.96). Via deze vorm van bilaterale samenwerking wordt aan scholen een opstapje geboden om na het opdoen van ervaringen met scholen binnen hetzelfde taalgebied, op termijn de stap te zetten naar trilaterale samenwerking, gefinancierd door de E.U., in het kader van het Comenius-luik van het Socrates-programma.

Euroklassen (secundair onderwijs)

Uitwisselingen van klassen of groepen van leerlingen vanaf het vierde jaar van het secundair onderwijs. De uitwisselingen worden georganiseerd in het kader van een project met een Europese dimensie tussen de eigen school en een buitenlandse school die valt onder de bevoegdheid van één van de Lidstaten van de E.U. (+ Noorwegen, Ijsland en Liechtenstein + landen van Centraal- en Oost-Europa, die toegelaten worden tot het E.U.-programma SOCRATES).

BA 4001 – Subsidies voor samenwerking met prioritaire landen

Naast de culturele akkoorden en de exclusieve bilaterale akkoorden waarvan de uitvoering gefinancierd wordt lastens BA 1208, zijn er ook prioritaire onderwijsakkoorden, intentieverklaringen (of onderwijsprotocols) waaraan uitvoering gegeven wordt. Er lopen nog dergelijke intentieverklaringen met Cuba (tot 2003), Roemenië (tot 2001), de Russische Federatie (tot 2001), Slovakije en Tsjechië (tot schooljaar 2001/2002). De samenwerking met Tsjechië en Slovakije zal geëvalueerd worden.

Het ligt in de bedoeling om nieuwe intentieverklaringen te sluiten met enkele prioritaire onderwijslanden.

In uitvoering van deze intentieverklaringen worden meerjarige samenwerkingsprojecten met duidelijke strategische en operationele doelstellingen gefinancierd. Om de continuïteit van dergelijke projecten te kunnen garanderen en met het oog op een vereenvoudiging van de administratieve verplichtingen die rusten op de projectpromotoren, is het noodzakelijk om over gesplitste kredieten te beschikken. Op deze manier kan per project in één keer het noodzakelijke krediet vastgelegd worden en kunnen de kredieten geordonnanceerd worden in functie van de uitvoering van elk project.

In 2000 stonden de kredieten (54,0 MBEF) voor samenwerking met prioritaire landen ingeschreven onder BA 1206. De kredieten (5,0 MBEF) voor samenwerking met Tsjechië en Slovakije stonden ingeschreven onder BA 3405. Er wordt voorgesteld om deze kredieten (59,0 MBEF) nu in te schrijven onder een nieuwe basisallocatie met gesplitste kredieten.

• Transcodificatietabel (vergelijking 2000-2001)

	2000	2001
BA 1205	23,6	0
BA 1206	112,6	58,6
BA 1207	1,8	1,8
BA 1208	7	39,2
BA 3302	6,7	3,1
BA 3405	58,1	56,7
BA 4001	0	59
TOTAAL	**209,8**	**218,4**

Bijlage I-9

Onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek :
overzicht lopende projecten 1994-2000

Lopende projecten 1994 – 2000

Projectnr. : 89.10
Titel project : De studieloopbaan van Vlaamse jongeren. Het secundair-onderwijssysteem doorgelicht op basis van longitudinaal onderzoek (Het Loso-project) FKFO-MI project nr 89.10 negende werkingsjaar.
Promotor : Dhr J. Van Damme – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01 jan. 1994 – 31 jan. 2000
Eindrapport : Herwerking deel 3, Boekdeel 1

1994

Projectnr. : 94.08
Titel project : 94.08
Titel : Ontwikkeling van een praktijkmodel voor de integratie op klas- en schoolniveau van de werkvelden van het onderwijsvoorrangsbeleid. Een actieonderzoek in het licht van de optimalisering van de opvang en begeleiding van migrantenkinderen.
Looptijd : 16 nov. 1995 – 15 nov. 1997
Promotor : Dhr. F. Laevers – KULeuven
Wachten op een herwerking van het eindrapport

1996

Projectnr. : 96.06
Titel project : De educatieve vraag bij Vlaamse volwassenen. Omvang, aard, determinanten en dynamiek van de educatieve vraag als uitdaging voor de overheid.
Promotor : Dhr D. Van Damme – Universiteit Gent
Looptijd : 01 apr. 1997 – 31 dec. 2000
Tussentijds rapport werd besproken op 28 jan. '99.
Eindrapport moet nog opgeleverd worden.

Projectnr. : 96.08
Titel project : Onderzoek naar het gebruik van het leerlingvolgsysteem voor jonge kinderen in Vlaanderen.
Promotor : Mevr. I. Kristoffersen – Vrije Universiteit Brussel
Looptijd : 01 okt. 1996 – 30 sept. 1998
Eindrapport werd besproken op 11 oktober 2000 – Advies moet nog gemaakt worden.

Projectnr. : 96.13
Titel project : Effecten van schoolautonomie op het pedagogisch project. Een pedagogisch en juridisch onderzoek met beleidsperspectieven voor een verdere evolutie naar een meer optimale schoolautonomie.
Promotor : Dhr J.P. Verhaeghe – Universiteit Gent
Looptijd : 01 jan. 1997 – 31 dec. 1998
Herwerkt eindrapport moet nog binnenkomen en besproken worden.

1997

Projectnr. : 97.03
Titel project : Het Vlaams Onderwijsonderzoek verkend.
Promotor : Dhr J. Verhoeven – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01 maart 1998 – 29 febr. 2000
Advies naar de minister moet nog geschreven worden. Werd niet in een stuurgroep besproken.

Projectnr. : 97.06
Titel project : Leerlingvolgsysteem taal.
Promotor : Dhr F. Daems – Universiteit Antwerpen-UIA
Looptijd : 01 mei 1998 – 30 sept. 2000
Tussentijds rapport werd besproken 13 december 1999. Het eindrapport wordt eind december 2000 verwacht.

Projectnr. : 97.07
Titel project : Studiekosten in het basisonderwijs.
Promotor : Dhr I. Nicaise – KUL-HIVA
Looptijd : 01 nov. 1997 – 31 okt. 1999
Advies naar de minister op 23 okt. 2000

Projectnr. : 97.08
Titel project : Specifieke expertiseopbouw in het volwassenenonderwijs.
Promotor : Dhr J.P. Verhaeghe – Universiteit Gent
Looptijd : 01 maart 1998 – 15 sept. 2000
Eindrapport is binnen, moet nog besproken worden

Projectnr. : 97.10
Titel project : Evaluatie van bestuurs- en medezeggenschapsorganen in het HOBU.
Promotor : Dhr H. Van den Broeck – Vlerick
Advies naar de minister op 27 april 2000, nog geen antwoord van de minister.

1998

Projectnr. : 98.01
Titel project : Leerlingenparticipatie in het secundair onderwijs tussen theorie en praktijk : Een internationaal vergelijkend onderzoek naar modellen voor leerlingenparticipatie, met een evaluatie van de toepasbaarheid in Vlaanderen.
Promotor : Dhr Elchardus M. (VUB)
Looptijd : 01 okt. 1998 – 30 sept. 2000
Eindrapport wordt verwacht eind december 2000

Projectnr. : 98.02
Titel project : 'Nascholing in Basisonderwijs en Secundair Onderwijs : follow-up onderzoek en ontwikkelen instrument Secundair Onderwijs'
Promotor : DhrVandenberghe R. (KUL)
Looptijd : 18 dec. 1998 – 17 juni 2000
Eindrapport werd besproken 24 oktober 2000. Advies naar de minister moet gemaakt worden.

Projectnr. : 98.03
Titel project : 'Scholen vergeleken op hun kwaliteit. Een internationaal vergelijkende studie over hoe scholen hun functioneren openbaar (kunnen/moeten) verantwoorden'
Promotor : Dhr Daems F. (UIA)
Looptijd : 01 dec. 1998 – 31 aug. 2000
Eindrapport verwacht eind december 2000

Projectnr. : 98.04
Titel project : 'Geweld op school. Onveiligheid en onveiligheidsgevoelens.'
Promotor : Dhr Walgrave L. (KUL)
Looptijd : 01 nov. 1998 – 15 jan. 2001
Oplevering eindrapport : 01 febr. 2001

Projectnr. : 98.05
Titel project : 'Studiekosten in het secundair onderwijs'
Promotor : Dhr Nicaise I. (KUL)
Looptijd : 01 dec. 1998 – 30 nov. 2000
Tussentijds rapport besproken op 04 april 2000 – oplevering eindrapport : eind febr. 2001

Projectnr. : 98.06
Titel project : 'Het welbevinden in de schoolsituatie bij leerlingen Secundair Onderwijs : de ontwikkeling van een bevragingsinstrument'
Promotor : Mevr. Engels N. (VUB)
Looptijd : 01 okt. 2000 – 30 sept. 2000
Bespreking tussentijds rapport : 12 april 2000 – oplevering eindrapport : eind december 2000

Projectnr. : 98.07
Titel project : 'Welbevinden, betrokkenheid en tevredenheid van kleuters en leerlingen in het basisonderwijs. Een draaiboek voor systematische observatie en -bevraging'
Promotor : Dhr Laevers F. (KUL)
Looptijd : 01 febr. 2000 – 31 jan. 2001
Tussentijds rapport moet nog besproken worden.

Projectnr. : 98.08
Titel project : 'Onderzoek naar de meerwaarde en de implementatiemogelijkheden van meer zelfstandig leren door leerlingen in het hoger secundair onderwijs in Vlaanderen'
Promotor : Mevr. Van Looy L. (VUB)
Looptijd : 01 okt. 1998 – 30 sept. 2000
Oplevering eindrapport : eind december 2000

Projectnr. : 98.09
Titel project : 'De overgang van het gewoon naar het buitengewoon basisonderwijs. Analyse van de verwijzingspraktijk in PMS-centra'
Promotor : Dhr Ghesquière P. (KUL)
Looptijd : 01 dec. 1998 – 30 nov. 2000
Bespreking tussentijds rapport : 20 maart 2000

Projectnr. : 98.10
Titel project : 'Ontwikkelen van een instrument voor de opvolging van de ongekwalificeerde uitstroom.'
Promotor : Dhr Cossey H. (KUL)
Looptijd : 01 jan. 1998 – 31 dec. 2000
Bespreking tussentijds rapport : 08 mei 2000

Projectnr. : 98.11
Titel project : 'Drop-out in het eerste jaar hoger onderwijs : oorzaken, motieven en toekomstperspectieven bij het stopzetten van de studies. Uitbouw van een voorspellingsmodel, van een preventie- en remediëringsplan.'
Promotor : Dhr Van Esbroeck R. (VUB)
Promotor :Mevr. De Metsenaere M. (VUB)
Promotor : Mevr. Lacante M. (KUL)
Looptijd : 01 maart 1999 – 31 mei 2001
Tussentijds rapport moet nog besproken worden.

Projectnr. : 98.12
Titel project : 'Optimalisering van de overheidscommunicatie over het onderwijsbeleid met het onderwijsveld'
Promotor : Dhr Van den Broeck H. (RUG)
Looptijd : 01 jan. 1999 – 31 dec. 2000

1999

Projectnr. : 99.01
Titel : Het geslacht der leerkrachten. Een onderzoek naar de impact van de seksesamenstelling van het leerkrachtencorps en van de sekse van de directie op de cognitieve prestaties, affectieve vaardigheden en waarden van de leerlingen
Promotor : Dhr I. Glorieux – Vrije Universiteit Brussel
Looptijd : 01-02-2000 – 31-01-2002
Voorgesteld 04 juli 2000

Projectnr. : 99.02
Titel : Tien jaar basiseducatie in Vlaanderen. Evaluatie-onderzoek naar de realisatie van beleidsdoelstellingen, het bereik van doelgroepen, de effectiviteit van het educatieve aanbod en de doelmatigheid van de bestuurlijke organisatie met het oog op de optimalisering van de regelgeving
Promotor : Dhr D. Van Damme – Universiteit Gent
Looptijd : 01-12-1999 – 31-01-2001
Moet nog voorgesteld worden

Projectnr. : 99.03
Titel : Schaalvergroting in basisscholen. Evaluatie van de effecten op de onderwijskwaliteit
Promotor : G. Kelchtermans – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-10-1999 – 30-09-2001
Tussentijds rapport : Is binnen, wordt in januari besproken

Projectnr. : 99.04
Titel : Diagnosticerend en remediërend vermogen van scholen in de eerste graad van het Secundair Onderwijs vanuit het standpunt van ouders met kinderen met leer- en/of gedragsproblemen
Promotor : Dhr R. Vandenberghe – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-10-1999 – 30-09-2001
Tussentijds rapport : Is binnen, wordt besproken begin volgend jaar

Projectnr. : 99.05
Titel : Onderzoek naar het verschil in schools presteren tussen jongens en meisjes in Vlaanderen.
Promotor : Dhr J. Van Damme – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-10-1999 – 30-09-2001
Voorgesteld 04 juli 2000

Projectnr. : 99.06
Titel : Peilingsonderzoek informatieverwerving- en verwerking in de eerste graad secundair onderwijs
Promotor : Mevr. R. Janssen – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-10-1999 – 30-09-2001
Voorgesteld op 23 februari 2000

Projectnr. : 99.07
Titel : Nieuwe gezinsvormen en onderwijsparticipatie in Vlaanderen
Promotor : Mevr. H. Colpin – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-12-1999 – 31-05-2001
Voorgesteld op 07 april 2000

Projectnr. : 99.08
Titel : Differentiële waardering en verloning van leerkrachten als personeelswetenschappelijk vraagstuk
Promotor : Dhr E. Henderickx – Universiteit Antwerpen-RUCA
Looptijd : 01-12-1999 – 30-11-2001
Voorgesteld 06 april 2000

Projectnr. : 99.09
Titel : Gemeentelijke financiering en ondersteuning van het Deeltijds Kunstonderwijs in Vlaanderen : een vergelijkende en beleidsgerichte studie
Promotor : Dhr J. Christiaens – Universiteit Gent
Looptijd : 01-11-1999 – 31-10-2000
Voorgesteld 15 december 1999 – eindrapport verwacht begin februari 2001

Projectnr. : 99.10
Titel : Knelpunten van de huidige typologie van het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen in het licht van de internationale discussie over categoriaal versus non-categoriaal onderwijs aan kinderen met specifieke onderwijsbehoeften
Promotor : Dhr P. Ghesquière – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-11-1999 – 31-12-2000
Voorgesteld 13 januari 2000

Projectnr. : 99.11
Titel : Evaluerend vermogen van scholen en de ontwikkeling van alternatieve evaluatievormen
Promotor : Dhr J. Verhoeven – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-12-1999 – 30-11-2002
Voorgesteld 10 februari 2000

Projectnr. : 99.12
Titel : Het onderwijs in een concurrentiestrijd. Een studie naar de positie van formele leerkanalen in een informele kennismaatschappij
Promotor : Dhr K. Roe – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-10-1999 – 30-09-2001
Voorgesteld 29 maart 2000

Projectnr. : 99.13
Titel : Zorgverbreding in relatie tot de uitstroom naar het buitengewoon onderwijs
Promotor : Mevr. M. Douterlungne – KULeuven-HIVA
Looptijd : 15-11-1999 – 14-02-2001
Voorgesteld 13 januari 2000

Projectnr. : 99.14
Titel : Fusies van hogescholen
Promotor : Dhr J. Verhoeven – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-12-1999 – 30-05-2001
Voorgesteld 07 maart 2000

`

Projectnr. : 99.15
Titel : Evaluatieonderzoek van het onderwijsbeleid ten aanzien van etnische minderheden in het lager onderwijs
Promotor : Dhr L. Lagrou – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-11-1999 – 31-10-2001
Voorgesteld 11 januari 2000

2000

Projectnr. : 00.01
Titel : Leerlingenparticipatie nader bekeken. Een kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de betekenis van participatie voor leerlingen, leerkrachten en directies uit het secundair onderwijs
Promotor : Dhr M. Elchardus – Vrije Universiteit Brussel
Looptijd : 01-10-2000 – 30-09-2002

Projectnr. : 00.02
Titel : Welbevinden en prestaties in de eerste en de tweede graad van het secundair onderwijs
Promotor : Dhr J. Van Damme – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-01-2001 – 30-06-2002

Projectnr. : 00.03
Titel : De professionaliteit en de maatschappelijke waardering van leerkrachten basis- en secundair onderwijs. Een onderzoek naar opvattingen van leerkrachten, andere onderwijsbetrokkenen en de publieke opinie
Promotor : Dhr J. Verhoeven – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-10-2000 – 31-05-2002

Projectnr. : 00.04
Titel : Evaluatie van het experiment modularisering in het secundair onderwijs
Promotor : Dhr M. Elchardus – Vrije Universiteit Brussel
Looptijd : 01-10-2000 – 30-09-2000

Projectnr. : 00.05
Titel : Ouders over scholen : verwachtingen en participatiebehoeften
Promotor : Dhr J. Verhoeven – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : 01-12-2000 – 31-08-2002

Projectnr. : 00.06
Titel : Het welbevinden van de leerkracht : de ontwikkeling van een bevragingsinstrument voor het meten van het welbevinden van leerkrachten basis- en secundair onderwijs
Promotor : Mevr. A. Aelterman – Universiteit Gent
Looptijd : 01-10-2000 – 31-08-2002

Projectnr. : 00.07
Titel : Tijdsbesteding en taakbelasting van leerkrachten
Promotor : Dhr E. Henderickx – Universiteit Antwerpen-RUCA
Looptijd : 01-12-2000 – 30-11-2002

Projectnr. : 00.08
Titel : Effectieve scholen in het technisch en beroepssecundair onderwijs
Promotor : Dhr F. Daems – Universiteit Antwerpen-UIA
Looptijd : 01-01-2001 – 31-12-2002

Projectnr. : 00.09
Titel : Leerkrachtenparticipatie in de sturing van onderwijsorganisatie(s) : een benchmarking door middel van binnen- en buitenlandse cases
Promotor : Dhr H. Cossey – K.U. Leuven – HIVA
Looptijd : 01-12-2000 – 30-11-2001

Projectnr. : 00.10
Titel : Wiskunde tijdens de secundaire schoolloopbaan
Promotor : Mevr. M. Lacante – Katholieke Universiteit Leuven
Looptijd : nog niet bekend

Bijlage I-10

Stand van zaken time-outprojectwerking en projecten i.s.m. welzijn (OA 39.2, BA 12.14)

Stand van zaken time-out projectwerking en projecten ism Welzijn (OA 39.2, BA 12.14)

Het regeerakkoord vermeldt dat het onderwijs alleen geen afdoend antwoord kan bieden op alle maatschappelijke problemen waarmee het geconfronteerd wordt. Omdat alle maatschappelijke geledingen terzake een gedeelde verantwoordelijkheid dragen is een samenwerking en dialoog op permanente en structurele wijze evident.

De scholen en de CLB's dragen de verantwoordelijkheid voor begeleiding en ondersteuning van de leerlingen, maar moeten op een samenwerking en dialoog met de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen uit hun omgeving kunnen rekenen. Deze samenwerking en dialoog moet op het plaatselijk vlak, zoals de Minister van Onderwijs in haar beleidsnota aangeeft het draagvlak van de scholen en de Centra voor Leerlingenbegeleiding vergroten.

Op het Vlaamse niveau zijn samenwerking en samenspraak even essentieel. Dit werd ook expliciet gesteld in de maatschappelijke beleidsnota bijzondere jeugdzorg van het Vlaams Parlement (Stuk 1354, 1998-1999, nr. 1 en nr. 2).

Er werd gevraagd naar een strategische meerjarenplanning Integrale Jeugdzorg. Het Vlaams regeerakkoord van 13 juli 1999 : 'Een nieuw project voor Vlaanderen' en de beleidsnota van de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke kansen, mevrouw Mieke Vogels voorzagen de uitvoering van deze parlementaire aanbeveling.

In het voorbije werkjaar is gestart met de in het vooruitzicht gestelde interdepartementale en intersectorale samenwerking en samenspraak. Er zijn een aantal vergaderingen van de nieuw geïnstalleerde stuurgroep Onderwijs – WVC doorgegaan, o.l.v. de secretarissen-generaal en er is een intense medewerking geweest vanuit het departement in de interdepartementale werkgroep die de strategische planning integrale jeugdhulpverlening heeft aangestuurd.

De departementale inbreng in dit planningswerk sloot aan op de ontwikkelingen in het kader van het nieuwe CLB-decreet en op de werking van het eerdere spijbelproject en het experiment Leerplichtcontrole, waarvan de kosten in de voorbije jaren met Impulsfondsmiddelen betaald werden. Het begeleidersteam van dit project heeft in het verleden intensief gewerkt in 9 gemeenten aan de voorbereiding van een nieuw kader voor positieve en op communicatie gerichte strategieën van samenwerking voor leerlingenzorg tussen scholen en PMS/CLB en met de ruime welzijnssector. Deze werking heeft geleid tot een nieuwe regelgeving en nieuwe procedures voor leerplichtcontrole. Deze regelgeving is voor alle secundaire scholen in Vlaanderen in voege gegaan op 1 september 1999. De implementatie van deze regelgeving werd door de departementale ambtenaren en het spijbelteam begeleid in het schooljaar 1999-2000.

De regelgeving stimuleert de scholen en centra voor leerlingenbegeleiding om gericht samen te werken – onderling én met relevante externe partners. De bedoeling blijft jongeren met leerplichtproblemen of jongeren die geschaad (dreigen te) worden in hun leerrecht te ondersteunen, opdat zij de aansluiting op het schoolse én het ruimere maatschappelijke aanbod van hulpverlening en voorzieningen niet zouden verliezen of missen.

Op dit voorbije werk zal verder gewerkt worden in de nieuwe lokale projecten, die in het proces van operationalisering van de integrale jeugdhulpverlening in Vlaanderen voorzien zijn. De projectmedewerkers zullen ook intensief samenwerken met de decretale stuurgroep voor de implementatie van het decreet op de centra voor leerlingenbegeleiding, onder leiding van het kabinet en de secretarissen-generaal. Een eerste aandachtspunt voor het schooljaar 2000-2001 betreft de voorbereiding en de organisatie van uniforme registratiepraktijken in samenspraak met de betrokkenen van het departement WVC en hun instellingen voor jeugdzorg.

Om de lokale projecten in het kader van de samenwerking met WVC uit te voeren worden de kosten geraamd op 15 mio BF.

Bijlage II-1

Overzicht van de gecumuleerde kost van diverse begrotingsinitiatieven wetenschapsbeleid

OVERZICHT VAN DE GECUMULEERDE KOST VAN DIVERSE BEGROTINGSINITIATIEVEN WETENSCHAPSBELEID

	2000	2000 bijblad	2001	2002	2003	2004	TOTAAL van de gecumuleerde kost (in mio) (prijzen 2000)
Universiteiten - werking	200,0	0,0	200,0	200,0	200,0	200,0	**1.000,0**
Universiteiten - herstructureringsfonds	0,0	0,0	383,0	562,7	977,7	1.237,7	**3.161,1**
Universiteiten - infrastructuur	225,0	0,0	225,0	225,0	225,0	225,0	**1.125,0**
HOBU-fonds	0,0	0,0	70,0	70,0	70,0	70,0	**280,0**
FWO-Vlaanderen	0,0	0,0	230,0	230,0	230,0	230,0	**920,0**
Steunpunten	0,0	0,0	200,0	200,0	200,0	200,0	**800,0**
TOTAAL	**425,0**	**0,0**	**1.308,0**	**1.487,7**	**1.902,7**	**2.162,7**	**7.286,1**